

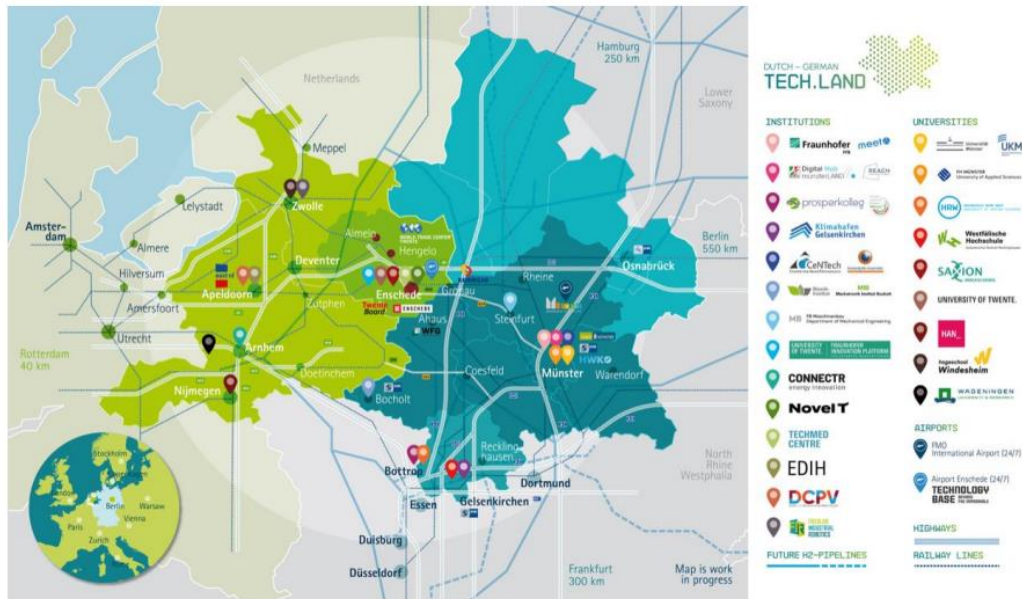
Bundel - Algemeen Bestuur van 28 mei 2025

- 1 Opening en mededelingen
A. Stapelkamp is verhinderd.
L. Dennenberg is niet aanwezig (einde opdracht)
Recent is Regio Achterhoek supporting partner van Tech.Land.
Bijgevoegd is de bevestiging en het Tech.Land programma.
Een Regio Deal aanvraag voor Tech.Land wordt voorbereid.
2025 New supporting partner TECH.LAND signing document
Programma Tech.land
- 2 Lobby
Kennisnemen van de lobby gerelateerde zaken en activiteiten.
AB memo lobby 28 mei 2025
NPVR Achterhoek overdracht en regioplan
Toezegging procesmiddelen 2025-2027 Nationaal Programma Vitale Regios
Gelders vakantieboek
- 3 23e European Week of Regions & Cities 2025
1. Bespreken van het conceptprogramma (zie bijlage) en eventuele aanvullende wensen voor 2025 n.a.v. deelname 2024;
2. Bespreken welke Colleges al van plan zijn om deel te nemen en gebruik willen maken van het hotel;
3. Bespreken of gezamenlijk reizen met een bus gewenst is.
Voorstel EWRC 2025
EWRC conceptprogramma Achterhoek 2025
- 4 Voorstel opvolging H. de Vries in dagelijks bestuur (mondeling)
- 5 Projecten Zorgcoöperatie Mariënelde en Grensland College 2.0
Kennisnemen van
1. het project Zorgcorporatie Mariënelde. Voor dit project wordt een bijdrage van € 179.854 vanuit de Regio Deal gevraagd (springplank gezondheid voorop)
2. het project Grensland College 2.0. Voor dit project wordt een bijdrage van € 267.587,-- vanuit Regio Deal (springplank bestrijding arbeidsmarktkrapte) en € 107.586,-- vanuit de gebiedsopgave middelen van de provincie gevraagd.
Ter informatie is het projectenoverzicht Regio Deal II toegevoegd.
Voorstel projecten
Aanvraagformulier project Zorgcorporatie Mariënelde
Rapport van bevindingen - Zorgcorporatie Mariënelde
Aanvraagformulier Grensland College 2.0
Rapport van bevindingen Grensland College 2.0
Projectenoverzicht RDII - mei 2025
- 6 Verslag van de vergadering van 16 april 2025
Vaststellen van het verslag.
Verslag Algemeen Bestuur 16 april 2025
- 7 Rondvraag en belangrijke data
2 juni BOL-overleg (Bestuurlijk overleg leefomgeving) waar Rijk en Provincie over afspraken in Ruimtelijk arrangement besluiten.
11 juni 2025: Achterhoeks Lentefestival Den Haag
23 juni (onder voorbehoud): Werkbezoek minister Uitermark mbt NPVR en spreiding Rijkswerkgelegenheid. Op 15 mei bericht gehad dat dit niet door kan gaan
23 juni 2025: Bijeenkomst Achterhoek Raad over inrichting, de rol en het mandaat van de Achterhoek en aansluitend over ondermijning
8 juli: Werkbezoek TK-leden aan Zutphen (doorkoppeling W'wijk-A'doorn, Gelderse Zomerweek ism provincie en Stedendriehoek)
10 juli: Werkbezoek TK-leden aan Lochem/Borculo (arbeidsmarktkrapte, Gelderse Zomerweek ism provincie en Stedendriehoek)
13-15 oktober: EWRC Brussel

MOU TECH.LAND Partner signing document

At the 21st of May 2021 IHK Nord Westfalen, Twente Board and Oost NL signed, as founding fathers, a Memorandum of Understanding (MoU) to strengthen the cross-border collaboration between East-Netherlands and Nord Westfalen. In April 2024 this collaboration resulted in the launch of the Dutch German TECH.LAND program.

Parties below in time signed up as TECH.LAND partners to the initiative: *City of Münster, City of Enschede, EUREGIO, Handwerkskammer Münster, Wirtschaftsförderung Münster, WTC Twente, Münsterland E.v., Wirtschaftsförderung Kreis Borken*

The TECH.LAND program is an open program that invites additional supporting partners to join and contribute. As of the date below Regio Achterhoek will join the program as TECH.LAND partner. Every new partner shows its commitment to cooperate with above mentioned existing parties on activities and intentions described in the TECH.LAND program (see appendix).

Next to that every TECH.LAND partner is expected to:

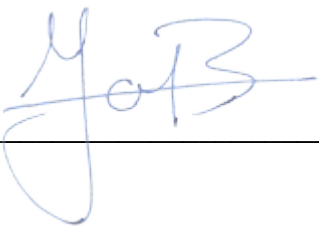
- Have a co-operative mindset to further stimulate innovation and the economic development of the TECH.LAND region.
- Show commitment to implement activities developed in the TECH.LAND program.
- Generate project ideas and contribute to projects in the TECH.LAND clusters.
- Give access to regional, national and international networks relevant for the development of the TECH.LAND program.
- Assist in building relationship with relevant administrative and political contacts on regional, national and European level.
- Contribute in human and/or financial resources.
- Contribute in the active marketing and communication in line with TECH.LAND mindset.

In the first quarter of every year TECH.LAND partners share what their contribution has been over the last year and what their intentions are for the next year. Sharing this information and/or signing this supporting partner document, it is not intended to create any legal or financial obligations or rights.

The TECH.LAND program is primarily funded by the founding fathers in a Region Deal project that is operational until end of 2026. In May 2026 there will be a discussion with all TECH.LAND partners how to continue the initiative for the long term.

Date:

Signature for agreement

TECH.LAND partner:

Regio Achterhoek

Legal representative:

DUTCH – GERMAN TECH.LAND

DUTCH – GERMAN

TECH.LAND

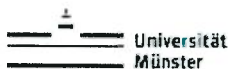
PROGRAMME

Date 15.01.2025
Version 1.0
Year 2025 - 2026

TRANSFORMING BORDERS INTO CONNECTIONS

PARTNER, SUPPORTERS & NETWORK

...and more.

CONTENTS

PREAMBLE	4
MANAGEMENT SUMMARY	4
1 Frame scaffolding	6
1.1 Framework	6
1.2 Historical development	7
1.3 Current situation	8
1.4 Conceptual basis	9
1.5 TECH.LAND programme	9
1.6 Unique selling points	10
1.7 Vision and goals	11
2 Cluster structure	12
2.1 Health and MedTech	12
2.1.1 Background	12
2.1.2 Objective	14
2.2 Energy	16
2.2.1 Background	17
2.2.2 Objective	20
2.3 Advanced Manufacturing & Robotics	22
2.3.1 Background	22
2.3.2 Objective	23
2.4 Circular economy	24
2.4.1 Background	25
2.4.2 Goals	25
3 Interdisciplinary issues	27
3.1 Startups	27
3.2 Skilled labour and talent	28
3.3 Digital and Data Production	28
3.4 Political representation of interests and legal issues	29
3.5 Internationalization	30
4 Outlook	31
Contact	32
ANNEX	33
Graphics	33

PREAMBLE

In order to create a common working basis for all partners involved in the TECH.LAND programme, "European" English was agreed as the common working, document and presentation language. Pragmatic deviations are not excluded.

MANAGEMENT SUMMARY

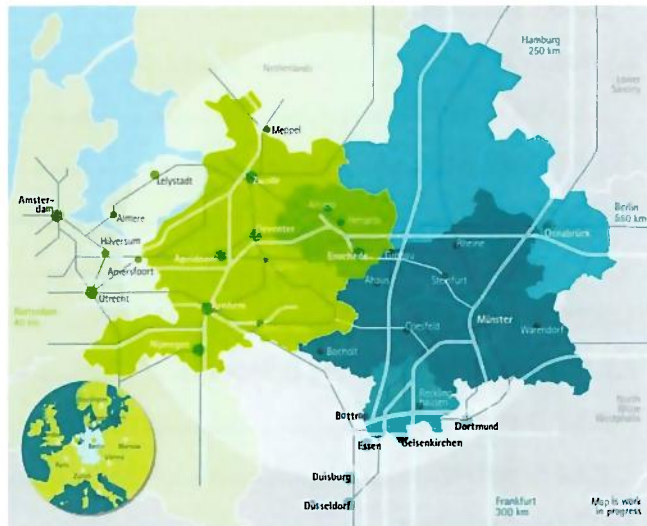
*Common challenges, common goals,
pragmatically breaking new ground together!*

This is how the spirit of the DUTCH-GERMAN TECH.LAND can be summarised in one sentence. North Westphalia (Münsterland and Emscher-Lippe), the eastern Netherlands (province of Gelderland and province of Overijssel) and other parts of the Euregio (from Lower Saxony) are together in national and international competition for ideas, skilled workers and investment with regional metropolises and development areas.

The joint TECH.LAND programme was created to meet these challenges. TECH.LAND is the framework for a unique transnational technology ecosystem in the Euregio and in Europe.

The thematic focuses are: Battery Research, Hydrogen, Circular Economy, Health & MedTech as well as Advanced Manufacturing and Robotics. Other key topics, such as ChipTech or AgroTech, are explicitly not excluded.

Connecting interdisciplinary topics are: Digitalisation & data production, start-ups & scale-ups, talent, infrastructures, political advocacy and legal issues.

All partners from business, science and public institutions share a common vision.

"Transforming Borders into Connections: In order to master societal challenges and increase the global competitiveness of our regions, our companies and our knowledge institutions, we are joining forces as a Dutch-German Triple Helix ecosystem. Together, we want to realise the great potential for technology and innovation in the heart of Europe."

The aim is to increase visibility as an internationally attractive technology centre:

- for national and international specialists
- for national and international business relations,
- for private and public investments (national and international)
- and for better access to national and European funding

The TECH.LAND partners support each other and the programme:

- a co-operative mindset,
- commitment and willingness to implement,
- projects and project ideas,
- access to local, regional and national networks,
- political contacts
- human and/or financial resources
- as well as active marketing and social media work in line with the TECH.LAND mindset

1 Frame scaffolding

1.1 Framework

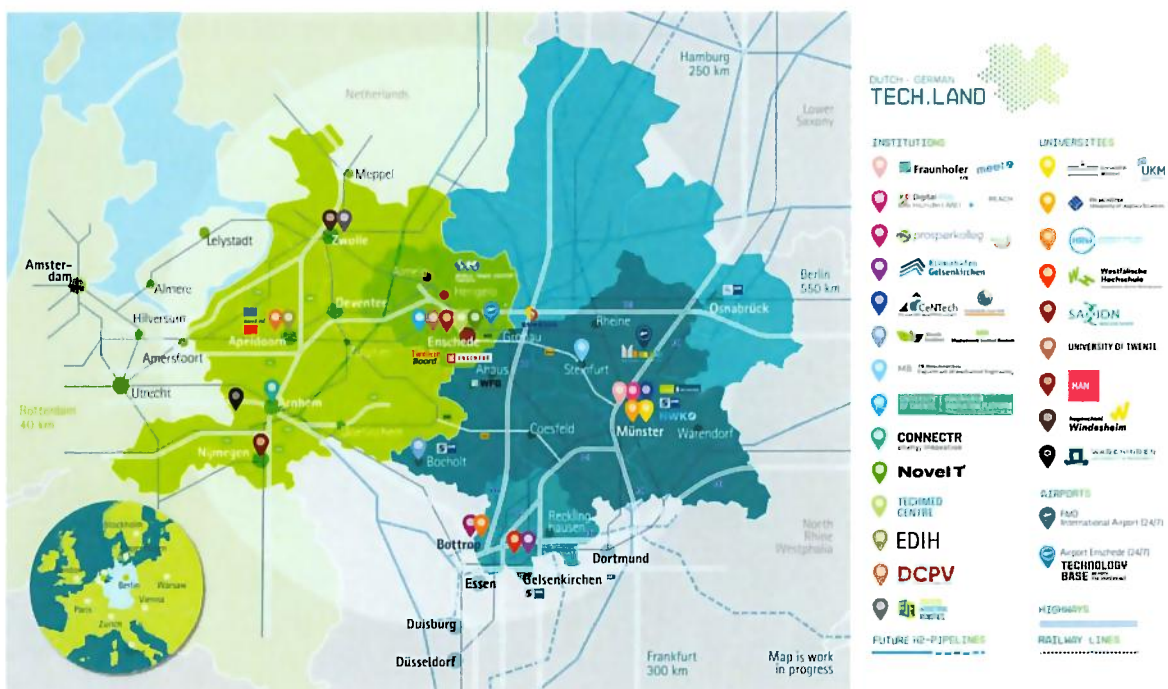
Germany and the Netherlands aim to strengthen economic cooperation and thereby promote the global competitiveness of the European Union (EU). In January 2021, this goal for stronger cooperation was set out in the Innovation and Technology Pact between Germany and the Netherlands.

The adoption of the Dutch-German Innovation and Technology Pact between business and politics in both countries is intended to promote innovation and structural cooperation in key future fields such as Industry 4.0, CO2 reduction in industry, economic policy aspects of mobility and the healthcare industry.¹

National programmes such as the National Technology Strategy (NTS)² of the Netherlands, the HighTech Strategy 2025 (HTS) of the Federal Republic of Germany and the Innovation Strategy NRW 2021-27³ contribute to this.

The TECH.LAND programme builds on the Dutch-German Innovation and Technology Pact and focuses on topics such as energy (batteries & hydrogen), circular economy, health & medtech and advanced manufacturing & robotics. Further topics such as ChipTech, AI and CyberSecurity are in preparation.

The programme area comprises the Dutch-German areas of Eastern Netherlands, North Westphalia and other parts of the Euregio in Lower Saxony.

This layout, which is largely congruent with the Euregio, offers a unique environment of urban and rural (rurban) areas, with more than 4.9 million inhabitants, more than 480,000 companies,

¹ BDI: Publication

² The National Technology Strategy | Beleidsnota | Rijksoverheid.nl

³ NRW Innovation Strategy 2021-27 and Innovation Report 2021 published | Land.NRW

more than 20 universities and a gross domestic product of over EUR 230 billion (excluding Lower Saxony).

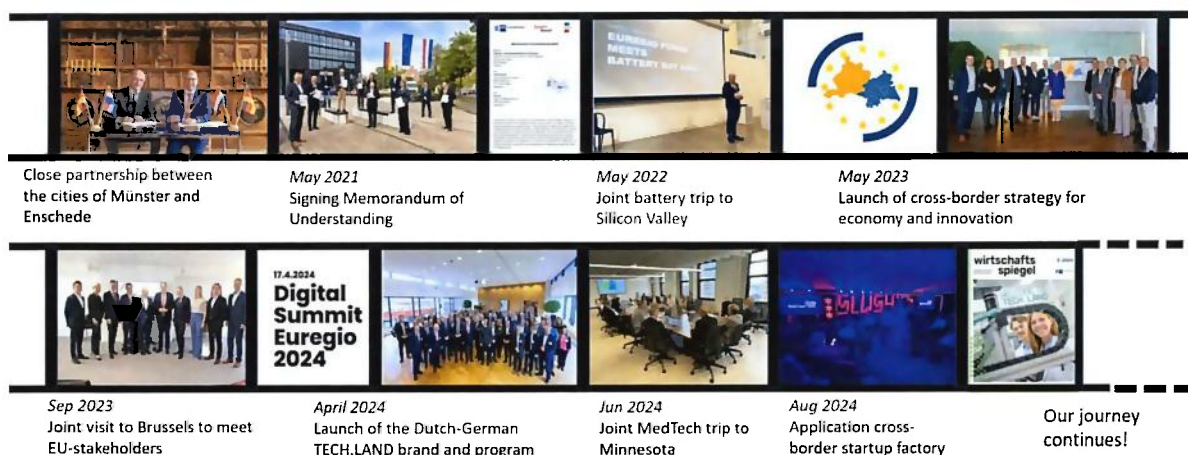

1.2 Historical development

During a visit to the IHK Nord Westfalen in 2019, the then mayor of Enschede, Onno van Veldhuizen, suggested "building the little Europe" and, in addition to the city partnership between Münster and Enschede, also connecting the economy in the border regions more closely. This idea was supported by the GO4EXPORT programme of Oost NL, the provinces of Gelderland and Overijssel as well as the city and district government of Münster.

Two years later, on 18 May 2021, the IHK Nord Westfalen, the Twente Board and Oost NL signed a Memorandum of Understanding (MoU) on cross-border cooperation together with four supporting partners (City of Enschede, City of Münster incl. business and technology promotion, EUREGIO and Münster Chamber of Crafts). The aim of the MoU was to systematise and accelerate economic cooperation.

Since 23 May 2023 and 16 April 2024, Münsterland e. V., World Trade Center Twente and Wirtschaftsförderungsgesellschaft Kreis Borken (representing the business development agencies in Münsterland) have also been involved in the programme as additional supporting partners.

In order to further intensify the cooperation, the partners decided to develop the "Cross-border Strategy" focussing on four thematic areas: Energy (Batteries & Hydrogen), Circular Economy, Advanced Manufacturing & Robotics and Health & MedTech.

Closer cooperation was also agreed on the topics of digitalisation and start-ups, talent, infrastructure, internationalisation and closer (political) communication with national and European stakeholders.

As part of the cross-border strategy, the partners described their goals and activities for the coming years.

Since the signing of the MoU and the launch of the cross-border strategy, cooperation has developed considerably. IHK Nord Westfalen, Twente Board, Oost NL and the supporting partners exchange on strategic topics, cluster activities, projects and project applications as well as political, national and international activities in a structured manner and coordinate these together

1.3 Current situation

With the launch of the TECH.LAND programme in April 2024, based on the Dutch Regio Deal in Twente and resources provided by IHK Nord Westfalen, Oost NL and other support partners (such as the Münster Economic and Technology Development Agency, Münsterland e.V., Wirtschaftsförderungsgesellschaft für den Kreis Borken mbH, Handwerksammer Münster), the cluster and communication activities in particular could be further professionalised and expanded.

The TECH.LAND brand (protected throughout the EU), the TECH.LAND website (www.techland.org) and the TECH.LAND LinkedIn channel were published on 16 April 2024. As a result, a large number of regional, national and international activities were carried out using the new brand.

Particularly noteworthy are the delegation trips to Minnesota and Singapore, presentations at Eurocities in Cluj, location conferences in Münster and Brussels, as well as joint presentations and stands at the Germany Day in Amersfoort, the Capital Congress in Berlin, Expo Real in Munich, the World Hydrogen Summit in Rotterdam and the World Hydrogen Week in Brussels.

In addition, cluster structures were established for the topics of energy (battery and hydrogen), advanced manufacturing & robotics, circular economy and health & medtech, and a large number of joint projects were identified, marketed or applied for, particularly in the context of Interreg.

In addition, close cooperation was agreed with TAFH Münster, the REACH Euregio Startup Centre and NOVEL-T, and contacts within the technology clusters with Münster University Hospital, the TechMed Centre Twente, the Battery Cell Research Factory and MEET as well as Connector in Arnhem were expanded.

Regional co-operation in TECH.LAND has also been strengthened: the provinces of Overijssel and Gelderland as well as the Münster district government are becoming more involved in economic and scientific activities.

The exchange with the Emscher-Lippe region was also intensified, including via the "Battle of Powers" format and a joint EU HyValley application with Oost NL, the business development organisations of the Münsterland region and the IHK Nord Westfalen.

Further contacts with the Arnhem-Nijmegen and Zwolle regions as well as the Osnabrück - Emsland - Grafschaft Bentheim Chamber of Industry and Commerce are being cultivated and expanded. This was also reflected in the MONT top-level talks. Furthermore, TECH.LAND is implemented in regional strategies and agreements with existing support partners.

At a political level, the representation of interests (regional, national and Europe-wide) was intensified through activities in Brussels and contacts with AEBR (Associations of European Border Regions).

The visibility of the TECH.LAND programme is also growing among talents (e.g. via formats such as "Interlocality" or "Our Talents of the Future"), public institutions (e.g. ministries of economics

and science) as well as international partners (USA, Singapore) and companies (project participants and interested parties). New business contacts, projects and project ideas are also created.

In addition, further public and private funding and investments in TECH.LAND can be activated and attracted to TECH.LAND. The first tangible results are joint project applications and grants as well as delegation visits to and from the USA and Singapore.

1.4 Conceptual basis

In order to embed and expand the existing activities in a regional context, the partners have agreed to merge the existing cross-border strategy with the Münster and Münsterland innovation concept⁴ and to harmonise key cornerstones with the Münsterland integrated action plan ("Transformation Münster.LAND").⁵ In addition, selected elements of the "Münsterland Integrated Action Concept", the "Integrated Action Concept for the Emscher-Lippe Region"⁶, the "Twente 2050 Innovation Strategy", the "Think East Innovation Strategy (TEN)" for the eastern Netherlands and the "EUREGIO 2030 Strategy" will be taken into account. Of the latter, the following objectives should be emphasised: "Increase the economic power and promote the integration of the region!"⁷

1.5 TECH.LAND programme

The TECH.LAND programme, which is divided into two parts, was developed on the basis of the cross-border strategy and the regional and national strategies: On the one hand, a cross-border framework, which is designed as a working basis for approx. 2-3 years, and a more flexible programme part (programme plan), which is adapted annually to the current circumstances of the TECH.LAND programme. The framework and the programme plan combined in the TECH.LAND programme.

⁴ Authors of the Münster & Münsterland innovation strategy: THOMAS BANASIEWICZ, Managing Director of the Münster Chamber of Crafts, ANDREAS BOTHE, District President of the Münster District Government, PROF. DR. LIANE BUCHHOLZ, President of the Savings Banks Association of Westphalia-Lippe, BERND BÜDDING, Head of Regional Innovation Promotion Münsterland e.V., SEBASTIAN VAN DEEL, Head of the Digitalisation, International and Industry Division at IHK Nord Westfalen, DR. FLORIAN DEGEN, Head of Strategy & Corporate Development at the Fraunhofer Research Centre for Battery Cell Production FFB, ROBIN DENSTORFF, City Councillor for Planning, Construction and Economics in Münster, KLAUS EHLING, Board Member of Münsterland e.V., PROF. DR. ALEX W. FRIEDRICH, Medical Director and Chairman of the Board of the UKM, ENNO FUCHS, Managing Director of Wirtschaftsförderung Münster GmbH, MATTHIAS GÜNNIEWIG, Managing Director of Technologieförderung Münster GmbH, THOMAS HARTEN, Deputy Managing Director of Münster Chamber of Crafts, DR. FRITZ JAECKEL, Managing Director IHK Nord Westfalen, MARKUS LEWE, Lord Mayor of the City of Münster, PROF. DR. SIMON LUX, Professor of Applied Electrochemical Energy Storage Technology and Industrial Chemistry at Münster University and member of the Executive Board of the Fraunhofer Research Centre for Battery Cell Production FFB and the Executive Board of the "FoFeBat" project, DR. SYBILLE REICHERT, Reichert Consulting, Policy & Strategy Development in Higher Education, CARSTEN SCHRÖDER, Vice President for Cooperation, Innovation and Marketing FH Münster, PROF. DR. THORSTEN WIESEL, Professor for Value-Based Marketing University of Münster, Scientific Director REACH, PROF. DR. JOHANNES WESSELS, Rector University of Münster

⁵ Among others, Münsterland e.V., the regional business development organisations, the transfer offices of WWU, FH Münster and Westfälische Hochschule, Technologieförderung Münster, IHK Nord Westfalen, HWK Münster, Bezirksregierung Münster, Gesundheitsnetzwerk Münsterland and Digital Hub münsterLAND contributed to this concept.

⁶ [2015-05-11_Integrated_action_plan_EL.R.pdf](#)

⁷ https://www.euregio.eu/wp-content/uploads/2021/03/EUREGIO_2030_D.pdf

1.6 Unique selling points

Innovation for a resilient future:

The TECH.LAND programme area is characterised by its co-creative networks, in which scientific innovation, high-tech developments and the social challenges of digital and ecological transformation are brought together and harnessed for the development of resilient systems for energy storage and conversion, health security and industrial production.

This will enable it to become one of Europe's leading Twin Transition innovation regions in the next decade – through close cooperation in the programme area – and to serve as a trailblazer for a resilient future in a fragile global world.

Talented people and companies from near and far will choose TECH.LAND, not only because of its outstanding quality of life, but above all because of its dynamic, meaningful and co-operative design opportunities.

The opportunity that arises from international cooperation and the 360-degree view of the programme area is emphasised as a special basic attitude. This includes the following dimensions in particular:

- The European identity, with a long-standing tradition of cross-border co-operation, particularly in the area of innovation and technology projects. This European networking and close cooperation across national borders – such as between the provinces of Gelderland and Overijssel and the German regions in the administrative district of Münster (Münsterland and Emscher-Lippe) – is being strategically developed in the Euregio and beyond.
- The "urban" perspective on the economy and society, which integrates urban and rural (urban) challenges. This holistic approach ensures that development issues are always considered and implemented from a systemic perspective.
- The entrepreneurial spirit that characterises the innovation region through start-up dynamics, innovative strength and the promotion of company succession and is at the centre of strategic measures

In the past, the Eastern Netherlands alone was one of the top 40 most innovative regions in Europe. They are recognised as a "European Regional Innovation Valley". Together, these successes can be expanded.⁸

This results in a shared vision and goals.

⁸ https://cms.thinkeast.nl/uploads/RIS_3_Smart_Specialisation_Strategy_East_Netherlands_e77a4d0154.pdf

1.7 Vision and goals

A shared vision and common goals:

"Transforming Borders into Connections: In order to overcome societal challenges and increase the global competitiveness of our regions, our companies and our knowledge institutions, we are joining forces as a German-Dutch Triple Helix ecosystem. Together, we want to leverage the great technology and innovation potential in the heart of Europe."

The objectives mentioned are further detailed below and broken down into measurable objectives and indicators in the programme plan (Part 2):

Increasing visibility

- Scientific and economic organisations, competencies, companies and projects with the help of uniform, cross-border data structures and data, including automatable, AI-supported collection, analysis and reporting tools
- as an internationally attractive technology centre
 - Visibility of innovative research results and products through coordinated and intensified marketing activities English
 - For national and international specialists (in business and science)
 - Development and expansion of scientific excellence
 - Creation of high-quality, well-paid jobs with a promising future
 - Inflow of knowledge carriers and high
 - Creation of a unique, nationally and internationally competitive profile in the respective subject area
- for national and international business relations
 - Relocation of companies and increased establishment of start-ups in future-oriented fields
- for private national and international investments
 - Increased inflow of third-party funds (from industry and public donors)
 - Strengthening the existing domestic, innovative economy and promoting private and public investment
- for public investments
 - Increase in tax revenue
 - and support for access to national and European funding
 - Promoting access to national and European funding
- Creation of new and improvement of existing cooperation between various stakeholders in and around the border region/ Euregio

In this way, not only the regions in the programme area, but also the companies in the region benefit directly and indirectly in various areas:

- Specialists are attracted or retained
 - As a technology-oriented programme in the heart of Europe, TECH.LAND offers international professionals attractive career options and information about companies and projects accessible in English – a reason to stay or come here.
- Funding from national and EU projects can be accessed more easily

- 450 million euros in Interreg funding is available for co-financed cross-border projects (for business, science and public institutions). These include projects such as INDUSTR_14.0, NextMaterials, BOOST and Two4C.
- Cross-border network creates new business opportunities
 - TECH.LAND connects companies and science across borders, promotes new business opportunities and supports the development of innovative projects.
- Start-ups launch in a large European
 - Initiatives such as REACH, Novel-T and DigitalHub connect start-ups and SMEs across borders via events such as the Digital Summit Euregio

2 Cluster structure

The TECH.LAND programme consists of 4 clusters with 5 different subject areas: Energy (Battery & Hydrogen), Circular Economy, Health & MedTech and Advanced Manufacturing & Robotics. In addition, there are further fields of work and exploration that are closely linked to the TECH.LAND clusters. These include Digital & Data Production, Startups, Talents, International Delegations, Legal, Public Affairs and Cross-border Economic Data. However, new topics are also already being explored. These include ChipTech and AgroTech.

The diagram (see Fig. 1) in the appendix shows the detailed structure.

2.1 Health and MedTech

In Germany and the Netherlands, the topics of health and medtech play an important role due to many factors (including demographic change, shortage of skilled labour, technical developments). Both in the German government's High-Tech Strategy 2025 and in the Netherlands' "Intergraal Zorg Akkoord"

The European Union is also investing in new medical methods and products through various innovation programmes and offerings (such as the EU Health Hub and European Digital Innovation Hubs Network).

In the TECH.LAND programme area, health networks already exist on both sides of the border, such as the Münsterland Health Network, Prevention & MedTech Network within the framework of TEN or the Technical Medical Center (TechMed), which support cross-border cooperation

These are strengthened by extensive university, hospital and business contacts, Interreg projects and the new TECH.LAND Health & MedTech Cluster.

"Our border region is uniquely positioned to overcome the challenges and ensure a model area for sustainable 360-degree healthcare of the future and the creation of a prevention market in the sense of "more healthy years" in urban and rural areas."

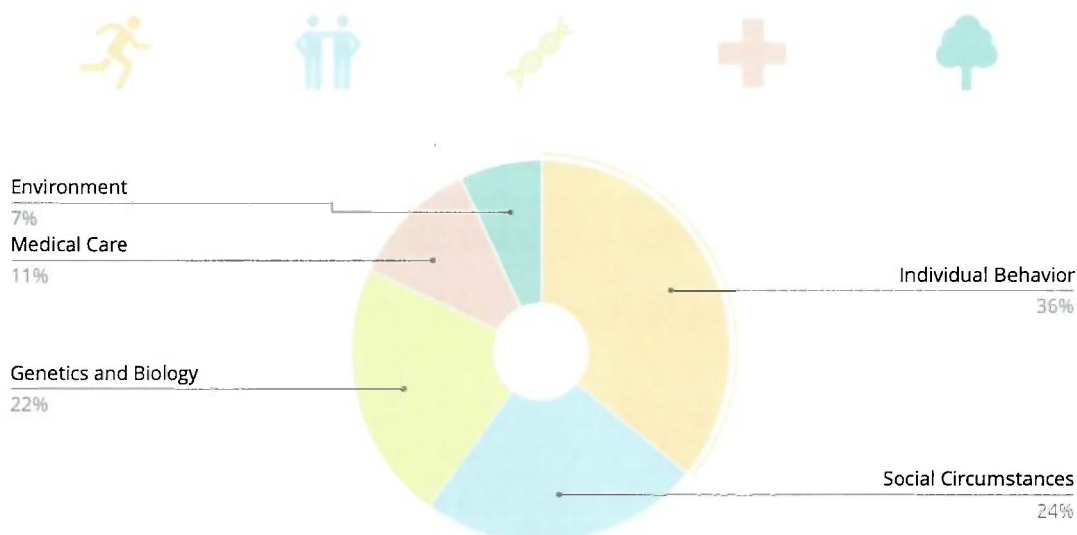
2.1.1 Background

The world is changing rapidly. In addition to crises such as pandemics, climate change, inequality and migration, demographic change is a threefold challenge that is further exacerbated by limiting digitalisation in the medical sector and bureaucratic hurdles.

1. More and more people need medical care.
2. At the same time, fewer and fewer people are available on the labour market to work in the healthcare sector.
3. Medical research and innovation are enabling more and more care, which should of course be made available to everyone without further ado.

The time span between middle healthy age and middle age is getting longer and longer, so the lifespan in which chronic illnesses and recurring treatments will occur will become even longer. This will lead to significantly more plannable and non-plannable acute care. It is becoming clear that the current approach of curative medicine, in the sense of understanding and repairing damage, will not be sufficient to meet the medical, social and economic challenges of the future.

At the same time, there is a growing gap between what is technologically possible today and what is actually used in everyday medical practice for prevention and care ("reality-tech gap"). The creation of a prevention market is intended to build a bridge between innovation development and application with all facets of the prevention industry in our three-country region.

The primary question is therefore not why we fall ill, but why and how we stay healthy. In this context, "more healthy years" is the main goal of prevention and healthcare. The illustration clearly shows that the answer to this question cannot be provided by a single specialist area, and certainly not by medicine alone.

To understand "More Healthy Years", an alliance of all working groups on the topic of health from all faculties of all universities and universities of applied sciences, as well as institutions of the cities and municipalities, also national borders, is required.

In order to achieve the future-oriented goal of a "360-degree health and innovation region", the following borders must be overcome in the spirit of "Transforming Borders into Connections":

1. The boundary between the topics of health, science and business to find new solutions together and to achieve a paradigm shift and a different perspective on the challenges.
2. The boundary between different systems (or regions) to be able to make a comparison between the systems and learn from this.
3. The boundary between urban and rural areas to achieve holistic healthcare for all inhabitants.
4. The boundary between different forms of higher education and organisation (university, university of applied sciences, university hospital and technical university) to combine basic research as well as technical and applied research and direct application.
5. The boundary between scientifically excellent disciplines (e.g. medicine, biology, physics, engineering, economics, law, health sciences, social sciences, nutritional sciences, sports sciences) to meet all the challenges of holistic healthcare.
6. The borders between neighbouring European countries.

The development and application of medical technologies will be part of the solution. These technologies can support prevention, remote care, early detection and diagnosis as well as the net-working of data infrastructures.

The use of new technologies also requires organisational changes, such as better cooperation within the healthcare system and with other areas such as people's living environment, adapted housing and appropriate training for medical, nursing and care staff.

We want to work on this together in the TECH.LAND programme area in line with the 360-degree approach.

2.1.2 Objective

The aim is to expand and strengthen the topic of Health & MedTech in the programme area with the help of concrete economic and scientific activities and projects and to become even more visible and competitive internationally.

The existing Health and MedTech Cluster is creating a joint ecosystem that connects various healthcare sectors, biomedical research and technology developers and supports the development of new solutions. New methods for prevention, healthy nutrition and the development and application of medical technology make us a growth region for research, innovation and the training of a new generation of specialists.

The connection with the "Regio Foodvalley" in the East Netherlands also offers great potential for new approaches and investments in prevention through a healthier lifestyle. This is a unique approach in the Netherlands and in Europe.⁹

The focus of the cooperation is on universities, hospitals, doctors' surgeries, care facilities, insurance companies and health authorities as well as associations, companies and interest groups from the programme area. Organisations at city, municipal and state level as well as the area of

⁹ https://cms.thinkeast.nl/uploads/RIS_3_Smart_Specialisation_Strategy_East_Netherlands_e77a4d0154.pdf

education, training and further education also play a central role, particularly in promoting the new generation.

The Health & MedTech Cluster is being expanded in order to network citizens, experts and institutions and promote "more healthy years". This can be achieved through various measures, e.g. the establishment of a special think tank and incubator, a joint health data room or health system comparisons and adjustments.

In addition, the TECH.LAND programme area is to be positioned as a model area for "smart ageing" in the healthcare sector and used for infrastructure, education programmes and innovation-friendly regulation in order to attract research and development as well as investment.

Other priorities include improving digitalisation, supporting start-ups and SMEs, promoting prevention through living labs and cooperation between companies on internationalisation. of the objectives can be found in the second part: Programme plan.

The Health & MedTech cluster is coordinated by Wirtschaftsförderung Münster (DE), Oost NL (NL) and the Twente Board (NL), together with the economic and scientific partners, in particular Cen-Tech, Münster University Hospital, Gesundheitsnetzwerk Münsterland, TechMed Centre, MST, Briskr, Radboudumc, Health Valley and Prevention & MedTech cluster (TEN). Community activities and an INTERREG A application also promote cooperation between health and MedTech stakeholders.¹⁰

¹⁰ x

The activities in the Health & MedTech Cluster contribute to the following SDGs:

2.2 Energy

Companies and research institutions around the world are looking for solutions for transporting and storing different forms of energy in more sustainable energy systems. This global challenge is being driven by the globally supported Paris Climate Agreement and is being strongly addressed by government institutions in Europe, Germany and the Netherlands. They are investing heavily in this topic, including through initiatives such as the EU Green Deal (Fit for 55 programme), the German Renewable Energy Sources Act and the Dutch Climate Accord.

Due to the high proportion of industry and the energy intensity of some companies in the programme area, the availability of reliable, cheap and low-carbon energy, in particular the regional infrastructure for the generation of green electricity and hydrogen, battery and cavern storage as well as electricity grids and the hydrogen core network, plays a key role in the long-term competitiveness of these companies.

The TECH.LAND programme area has locational advantages over other areas in Europe that make it unique as a research, production and application location for energy transport, storage and application in Europe.
The aim is to further expand this position and further develop the profile of the technology and user region in the field of energy production, transport and storage.

At the same time, companies and research institutions have the skills and expertise in battery, fuel cell and electrolysis technologies to benefit as solution providers from the energy transition and the market ramp-up of the battery and hydrogen economy. The TECH.LAND programme therefore places a special focus on the topic of "Energy" with the characteristics of "Battery and Hydrogen".

Other topics, such as the use of biogas or ammonia, are also considered in this context.

2.2.1 Background

In the TECH.LAND programme area, battery and hydrogen technologies are considered holistically – not in isolation. The integrative consideration of different energy sources and technology solutions at the highest level characterise the programme area.

"Transformation is not about individual solutions or sectors but about creating optimal conditions so that as many companies as possible can shape their individual transformation path." Lars Baumgürtel, ZINQ CEO & spokesperson for the Gelsenkirchen climate harbour initiative

Battery research and development

Battery research and development on both sides of the border is accelerating. Production capacities will multiply by 2030 compared to 2022. The key challenge is to establish and expand the efficient production and infrastructure required for this growth.

With an investment volume of over 820 million euros in the Fraunhofer Research Factory Battery Cell (FFB), Münster is considered the main driver. Companies and institutions in the Netherlands have also signed a letter of intent to support the project and participated in an exchange with the Battery Cluster Netherlands in 2023 as part of the TECH.LAND programme

The Eastern Netherlands sees itself as a living lab for decentralised energy systems, as all elements of the value chain are developed in the region using existing key technologies. The necessary knowledge about materials, components, integration and certification is available in addition to the required test facilities, companies and educational and research institutions.¹¹ The importance of networking the battery ecosystems of Germany and the Netherlands is also emphasised in the national battery agenda of the Netherlands (from June 2023).

The excellence in battery research in the programme area is supported by the Meet Battery Research Center, the Helmholtz Institute Münster (HI-MS) and the International Research School BACCARA, which comprises more than 12 chairs and over 200 graduate students. The world's largest battery research factory, the Fraunhofer FFB, a planned R&D centre for circular economy and recycling in Ibbenbüren, the Twente Centre of Advanced Battery Technology and Connectr Energy Innovation in Arnhem will also contribute to sustainable technology development.

The universities of Münster and Twente are intensifying their collaboration, and the first Interreg applications have already been approved and are being processed (e.g. in the field of eAviation). One example of their strong research position is the cross-border Mission 2022Tec, which led to a collaboration with Stanford University and the launch of a research programme on batteries.

These factors increase the attractiveness of Münster as #battery city münster and the programme area for knowledge carriers and high potentials and promote close cooperation with other cities and universities. A welcome and onboarding service facilitates the integration of new companies in the region.

¹¹ https://cms.thinkeast.nl/uploads/RIS_3_Smart_Specialisation_Strategy_East_Netherlands_e77a4d0154.pdf

Cluster managers were appointed in 2022 under the leadership of Technologieförderung Münster and the Twente Board to improve networking between the partners in the cross-border ecosystem. They are supported by the FFB Fraunhofer Research Factory Battery Cell and the University of Twente. Events such as the Battle of Powers in Marl or battery workshops in the USA or the establishment of innovative battery companies in the programme area are just some of the results of this work.

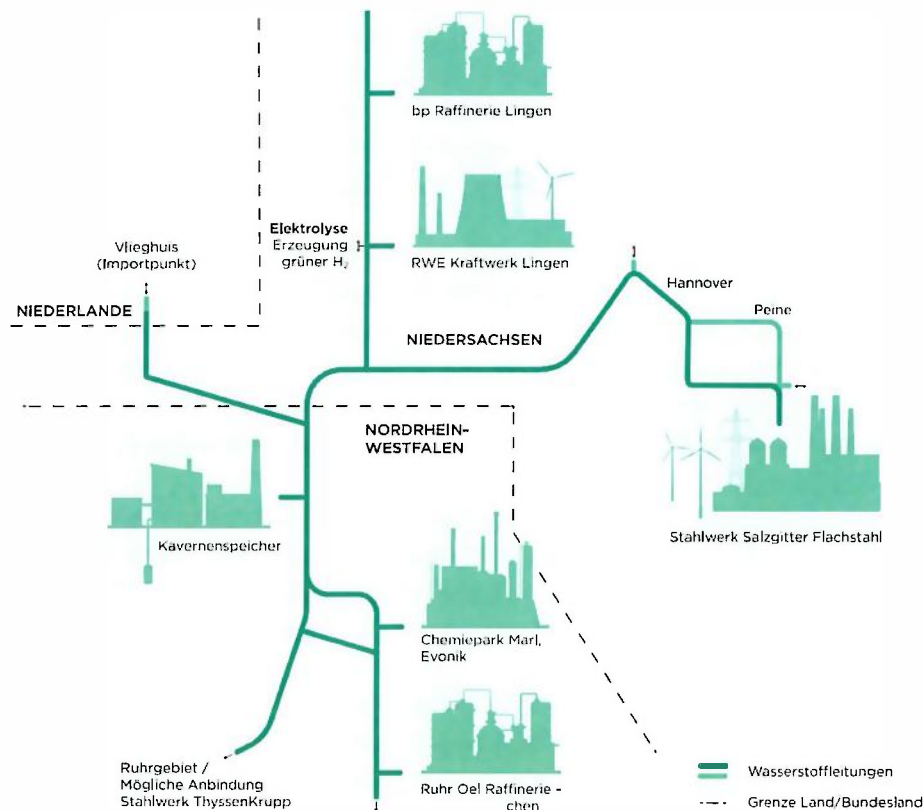
Hydrogen research, development and application

In addition to battery research, hydrogen plays an important role in the context of climate change (EU Green Deal), the necessary transformation of energy systems and global developments on the gas market.

At national level, governments are investing heavily: In Germany, several billion euros are already flowing into the national hydrogen core network, while the "Nationaal Waterstof Programma" is already being implemented in the Netherlands.

The second graphic in the appendix (see Fig. 2) shows the planned hydrogen network in the programme area as well as hydrogen locations and projects

A first building block for the hydrogen core network is the GetH2 Nucleus, which connects the RWE production site in Lingen with the Marl Chemical Park (EVONIK) and the BP refinery in Gelsenkirchen-Scholven via a pipeline that runs through the TECH.LAND programme area.

In addition, there are other national and cross-border projects and networks to make relevant applications and processes in the economy (especially in industry), transport and heat supply more carbon-neutral with the help of various technologies.

In addition to the TECH.LAND Hydrogen Cluster, the networks include the H2 Working Group, the GetH2 network, the h2-netzwerk-ruhr e.V., the Hydrogen Metropole Ruhr and the hydrogen platform of the Euregio HydrogenX. WIN Emscher-Lippe GmbH is also a member of the Clean Hydrogen Alliance.

Leading practices for the use of hydrogen include the bioenergy park in Saerbeck, the H2 user centre in Herten, the Connectr Innovation Industriepark Kleefse Waard (IPKW) in Arnhem, the H2 Hub Twente, the HAN H2 Lab and Arnheims Buiten in Arnhem, the climate port in Gelsenkirchen and the chemical park in Marl.

In addition, a large number of universities (such as the Energy Institute of the Westphalian University of Applied Sciences with the H2 Solution Lab or the IWARU of Münster University of Applied Sciences) and companies are working on new solutions for the energy market in the areas of combined heat and power, fuel cells and components as well as large-scale battery storage: including 2G Energy AG, Westfalen AG, Seine Batteriesysteme, Aumann, Cummins, Demcon, Remeha, Elestor, EVONIK and Lagerweij.

The challenges for the TECH.LAND programme area include a cross-border H2 legal framework and cross-border development of the H2 infrastructure as well as the establishment of common educational standards. These aspects were also addressed in the joint position paper¹² of the cross-border H2 working group on the hydrogen ramp-up.

The Germany-Netherlands programme area offers ideal conditions to act as an experimental space for innovative regulations in the H2 sector. Both countries face the challenge of harmonising their national legislation with the European H2 directives. The area can play a pioneering role here by testing and adapting experimental regulations that can later be transferred to other regions in Europe. This pragmatic approach would enable faster implementation of H2 projects and reduce bureaucratic hurdles.

In addition, a functioning H2 economy requires a robust and deeply networked infrastructure. The existing H2 pipeline connections, such as the Dutch Hydrogen Backbone in the Netherlands and the H2 core network in Germany, must be further expanded. The integration of storage capacities, such as the salt caverns in Gronau-Epe, is particularly important. The cross-border utilisation of this infrastructure strengthens the resilience of supply chains and enables the large-scale use of H2 in both countries.

In addition, the training of qualified specialists is a fundamental prerequisite for the successful development of an H2 economy. In the border region, there are already initial initiatives to establish educational standards for academic and vocational training in the field of H2. Programmes such as the H2! Academy or new degree courses such as "Hydrogen Systems and Renewable Energies" at the Westphalian University of Applied Sciences offer tailor-made qualification paths. Dutch universities, such as the HAN University of Applied Sciences and Saxion University, also make an important contribution to the qualification of specialists in the field of hydrogen technology with specialised courses and practice-oriented training programmes. Harmonising these educational programmes across the border would promote the mobility of skilled workers and strengthen the region's innovative power.

¹² <https://www.ihk.de/nordwestfalen/wasserstoff-hochlauf-positionspapier-der-h2-working-group-6275008>

The success of the H2 economy depends largely on close cooperation between companies, research institutes and political players. The TECH.LAND Hydrogen Cluster supports the cross-border exchange of best practice examples and the transfer of knowledge within the programme area. This networking offers competitive advantages and enables shorter development cycles for technologies such as electrolyzers and fuel cells.

2.2.2 Objective

Irrespective of the objective of considering batteries and hydrogen in a more integrated way (keyword: "Battle of Powers"), the objectives are further subdivided into the respective key topics.

The main objectives in the field of battery research are described below:

Objective Batteries

The TECH.LAND programme area will become one of the leading battery ecosystems in Europe. The focus is on promoting research, development and production in the field of current and new battery technologies (next generation), from production to utilisation and recycling. At the same time, the focus is on the innovative use of electrochemical energy storage systems to realise resilient energy storage solutions and sustainable urban concepts.

The aim is to translate knowledge and innovation into commercial products, services and companies and to establish the TECH.LAND programme area as a leading location for battery technology in Europe. The TECH.LAND Battery Cluster will be developed into the central hub for battery activities between the Netherlands and Germany.

Cross-border cooperation plays a central role, also in the acquisition of funding and the strong presence as a transnational technology region in the heart of Europe.

Research and development is already taking place across borders on pioneering technologies such as sodium-ion batteries and automated recycling processes. Two FDI projects in Germany and Twente illustrate the strategic importance of transnational cooperation in positioning the area as a leading centre for battery research and applications.

There are also numerous initiatives in the East Netherlands in the field of sustainable energy systems, e.g. the New Energy Coalition Overijssel or the Cleantech Region, which further strengthen the potential of the region.¹³

In #BatteryCityMuenster, a research and innovation centre will attract new battery and application companies in the field of battery technology (such as Cabot, LG or Green Li-ion) and serve as a plug & play location for research and development. In addition, using existing cross-border connections – such as the Battery Cluster NL, Connectr in Arnhem and the existing start-up networks of REACH, NOVEL-T and the DigitalHub Münsterland – a new battery and energy-oriented community of start-ups, scale-ups, incubators, accelerators and venture capitalists will be established. This is being done in close coordination between the partners.

In addition to technology and business development, existing training courses in the battery sector are to be further developed (in coordination with regional partners) into national and

¹³ https://cms.thinkeast.nl/uploads/RIS_3_Smart_Specialisation_Strategy_East_Netherlands_e77a4d0154.pdf

international learning and further training programmes for large companies, SMEs and craft businesses. In addition, practical study programmes for battery technology will promote the qualification of the next generation.

A battery campus will serve as a hub for innovation-related companies and at the same time drive forward the transition to a climate-neutral city of Münster. This includes projects such as the electrification of local transport and the city fleet as well as the establishment of centralised and decentralised energy storage systems that strengthen the resilience of the energy system. Model neighbourhoods and real-world laboratories will show how battery technologies can be used in residential areas, while citizens' offices will serve as contact points for information and advice on all aspects of battery issues.

Hydrogen objective

In the field of hydrogen, the aim is to position itself as a networked, highly dynamic and innovative hydrogen centre in north-western Europe, from Lingen to Gelsenkirchen and from Arnhem to Münster. The TECH.LAND programme area is to become a leader in green technologies and a driving force for the CO₂-neutral transformation of the European economy.

At its core, it is about the networking of research, development and companies, cross-border and connectable infrastructures, mobility as well as international supply channels and educational approaches.¹⁴

A further aim is to strengthen the cross-border hydrogen ecosystem and supply and application area with the TECH.LAND Hydrogen Cluster and to promote sustainable cooperation with the help of national and European funding. To this end, existing platforms (such as HydrogenX) are used and political demands (e.g. from the position paper: H₂ ramp-up in the technology and application region) are synchronised and jointly represented.

In addition, existing activities from the Münsterland integrated action plan and the hydrogen roadmap of the Emscher-Lippe region will be further developed in the TECH.LAND programme plan in order to enable the long-term and joint implementation and use of hydrogen in the TECH.LAND programme area. In the German part of the programme area alone, more than 200 MW of electrolyser capacity is to be put into operation by 2032, several hundred kilometres of hydrogen pipelines are to be built and an alternative production of hydrogen in combination with chemical products, e.g. ammonia, is to be established.

The prerequisites for this are: Synchronised strategies in the programme area, the establishment of regulations that are as uniform as possible and open to experimentation, and the coordinated development of infrastructures.

With key sections of the German hydrogen core network, the construction of the first public hydrogen infrastructure ("Get H₂ Nukleus"), a large number of energy institutes and application projects as well as innovative companies from the chemical and mechanical engineering industries, we are ideally positioned to achieve this goal.

¹⁴ H₂ Working Group for the Münster administrative district: H₂ ramp-up in the technology and user region

The activities in the energy clusters contribute to the following SDGs:

2.3 Advanced Manufacturing & Robotics

There are numerous programmes and projects in Germany, the Netherlands and Europe to promote digitalisation, advanced manufacturing and robotisation and to develop independent, resilient and attractive industrial areas. These programmes need to be used, networked and made available to industry for the benefit of our SMEs.

One example is the EU EDIH programme, which includes both national and European components and aims to develop and introduce new ways of thinking and procedures. This includes, for example, training programmes for pupils and students as well as further training measures for company employees

"Our vision is to make the TECH.LAND programme area one of the most advanced manufacturing areas in Europe, where high-performance research, development and production go hand in hand.

2.3.1 Background

Due to a growing shortage of skilled labour and accelerating technological requirements, it is important to keep the technical trades and industry up to date with modern technological solutions. Demographic change, energy and resource efficiency constraints as well as the safeguarding and flexibilisation of value chains in times of global crises are the main drivers for this.

Digitalisation and the automation of processes and products can help to overcome these challenges. They enable smarter, more efficient and more flexible production, increase labour productivity and improve working conditions. Drivers of an urgent need for digital transformation and the expansion of robotics and data processing methods in manufacturing.

Advanced manufacturing (especially modern robotics) is an area that is becoming increasingly important and plays a key role in the further automation of production processes. It should also

be noted that the existing data competencies and data centres of banks, insurance companies and medicine are also giving rise to new business areas in the field of data production. This is also addressed as a cross-cutting topic in the chapter "Digitalisation and data production".

A key challenge is to facilitate access to cutting-edge technology for SMEs in areas such as ICT, artificial intelligence and robotics.

To facilitate this access, close cooperation with the universities is being sought. In addition to the Mechatronics Institute at the Westphalian University of Applied Sciences and the Advanced Manufacturing Centre at the University of Twente, there are also very good relationships with universities, research institutions and companies in Osnabrück and the northern Ruhr region, e.g. Dortmund (TU Dortmund University, among others with research foci in the profile areas of materials science and tool technology as well as production technology, particle physics and quantum technology), Hamm (Hamm-Lippstadt University of Applied Sciences) and Ostwestfalen-Lippe (including Paderborn University with foci in quantum research, artificial intelligence, high-performance computing and Bielefeld University with the Research Institute for Cognition and Robotics (CoR-Lab)). There are also close links with RWTH Aachen University.

2.3.2 Objective

The aim is to establish a strong, cross-border cluster in the fields of robotics, cyber security and artificial intelligence, which will jointly develop and implement projects. This will promote exchange and cooperation between companies and research institutions in the border region to optimise synergies and drive technological progress together.

As part of the planned measures, regional capacities in the field of robotics and computing power will be used and expanded, while production infrastructures and expertise will be intelligently networked. The focus here is on close cooperation in the TECH.LAND programme area.

This collaboration in the field of Advanced Manufacturing & Robotics aims to develop innovative solutions and strengthen regional innovation potential. Universities and companies from the TECH.LAND programme area are working closely together to develop new ideas and concepts that promote the implementation of modern technologies, particularly in mechanical engineering.

This development is supported by the specialised laboratory and educational capacities of the partners. These include the Fraunhofer Innovation Platform for Advanced Manufacturing at the University of Twente, the Westphalian University of Applied Sciences with the Mechatronics Institute and the Institute for Bionics, the Training Centre for Crafts in Münster, the Laser Centre at Münster University of Applied Sciences, the PreFab of the new battery cell research factory, the robotics department of the Saxion University of Applied Sciences, the Robotics Centre at the University of Twente, Perron038 as an innovation hub for industrial automation and robotics and the CIVON Innovation Centre in the Achterhoek region.

A central component of the project is the expansion of the existing Advanced Manufacturing & Robotics Cluster, which is to be realised with the help of existing EDIH projects and the use of Interreg funding. As a hybrid model, the Interreg concept is intended to complement existing regional and supra-regional activities in the programme area. Existing development and production environments will be integrated, and new physical factories and workshops will be created. This will be supplemented by missing research, development and production opportunities.

The aim is to develop prototypes and small series and at the same time improve value creation through intelligent networking among the participants.

The activities in the Advanced Manufacturing & Robotic Cluster contribute to the following SDGs:

2.4 Circular economy

The circular economy is a key issue in Europe and has been integrated into the national agendas of both Germany and the Netherlands. The EU Green Deal programme promotes a more sustainable and resource-efficient economy that specifically encourages the reuse of materials.

The Circular Economy Action Plan is a key component of the EU Green Deal, which aims to bring together national targets and measures for the circular economy and resource conservation from all relevant strategies. In the Netherlands, for example, there is a comprehensive programme, "Nederland circulair in 2050", and specifically the "Uitvoeringsprogramma circulaire economie 2021-2023". In Germany, the "National Circular Economy Strategy (20.04.2023)" refers to this topic.

Our aim is to build an economy in the programme area that is characterised by a circular economy and the sustainable use of resources, in which companies develop new business models and work together to shape a resilient, resource-conserving future.

2.4.1 Background

Numerous initiatives and projects that strengthen the location for the circular economy have already been established in the TECH.LAND programme area. In addition to the Dutch-German project Two4C, this also includes many national projects, such as Circular Oost NL, Di-Plast, Circular Performer, Transform Two Zero and Kreislaufwirtschaftsregion Münsterland. In addition, events such as the Circular Hotspot in Bottrop, the Circular Economy Days in Münster, the Digital Product Pass in Gelsenkirchen and "The Future of Us" help to share knowledge, expand networks and promote the implementation of circular approaches. At the same time, stakeholders and companies such as Remondis, VEKA, AWM Münster and Twence are actively involved in innovative solutions on the ground.

The Netherlands aims to achieve a fully circular economy by 2050. The focus is on making energy production and use sustainable, reducing greenhouse gas emissions and reducing dependence on fossil fuels. This transition requires extensive innovation but also offers significant opportunities that companies can capitalise on with the support of Oost NL, among others.

The East Netherlands and North Westphalia play a leading role in this, particularly due to their expertise in material applications in the textile, plastics, wood, electrical, manufacturing and construction sectors and are working intensively on the development of circular polymers.¹⁵ The programme area benefits from a strong culture of innovation, tried and tested cooperation structures and the development of new business models.

Members of the Circular Economy Cluster, such as the Chamber of Crafts, Oost NL, Münsterland e.V. and WIN-Emscher-Lippe, support this change through a variety of measures: Companies receive individual advice, co-operations are established, and European projects are initiated. In addition, the partners are involved in innovation centres such as the Digital Circular Economy Lab in Bottrop or the Circo Hub East Netherlands, promoting the internationalisation of projects and supporting forward-looking companies in the implementation of new ideas and processes. The projects benefit from the provision of knowledge, networks and personal contacts.

2.4.2 Goals

Promoting the circular economy requires a phased approach with clear objectives that include short-term measures, medium-term development plans and long-term strategies.

In 2022, the Münster Chamber of Skilled Crafts and Oost NL launched the cross-border Interreg project Two4C to support the successful transition to a circular, resource-efficient economy in the programme area, implement cross-border activities and provide practical support for SMEs. The aim is to sensitise companies to sustainable business models, support concrete implementation steps and promote the exchange of knowledge.

The initial focus is on strengthening SMEs. At least 500 small and medium-sized enterprises will be given a quick scan to evaluate their readiness to switch to circular business models. In addition, practical support will be provided, including specialised advice, training and financial support. The aim is to open up SMEs to the topic of the circular economy and enable them to take the first steps towards transformation.

¹⁵ https://cms.thinkeast.nl/uploads/RIS_3_Smart_Specialisation_Strategy_East_Netherlands_e77a4d0154.pdf

In the medium term, cross-border cooperation between German and Dutch companies will be expanded. The aim is to develop joint business models and processes and thereby achieve stronger economic links. The focus here is on key sectors identified as part of the Two4C project and regional projects, such as electrical engineering, metal and mechanical engineering, wood, plastics, construction and finishing. Programmes such as Interreg and the Regio Deal support companies in the development of innovative business models.

In addition, events such as the Dutch Circular Economy Hotspot are used to present best practices and promote professional dialogue between companies and experts. In the Twente region, there is a particular focus on the agricultural and food industry, textiles, construction, process water and consumer waste, which are specifically involved in the transformation process.

A further project is the creation of a demonstration centre for circular construction on the site of the Münster Chamber of Crafts Training Centre. The aim is to develop this into a central training and information centre as well as a place of innovation for companies.

In the long term, companies are to be systematically prepared for the complex requirements of a circular economy. SMEs in the prioritised sectors will receive comprehensive support to firmly establish sustainable and circular business models. The aim is to create a resilient, cross-border economy based on cooperation and resource efficiency. The successful integration of the EU Material Passport and the implementation of functioning circular value chains will make the programme area a pioneer for the circular economy in Europe.

In summary, the long-term vision is to realise a structured transformation to a largely circular economy in which innovation and sustainability go hand in hand.

The activities in the Circular Economy Cluster contribute to the following SDGs:

3 Interdisciplinary issues

3.1 Startups

Cooperation in the startup sector within the TECH.LAND programme area is primarily characterised by the collaboration between REACH Euregio Startup Center (at the University of Münster), Novel-T (at the University of Twente) and the Digital.Hub Münsterland. This is complemented by other players and universities from the Emscher-Lippe region, the Osnabrück area and the Arnhem-Nijmegen and Zwolle regions in the eastern Netherlands. The East Netherlands is already a place where companies, knowledge institutions and students work and experiment intensively together.

Thanks to the short distances between all partners, the lead time from laboratory scale to prototype production or user testing is particularly short. This can be particularly important for the success of start-ups and help with a rapid market ramp-up.

The leading universities and colleges are also creating an entrepreneurial ecosystem for start-ups and scale-ups (in close cooperation with the business community), such as Kennispark in Enschede, Campus in Wageningen, Novio Tech Campus in Nijmegen or the railway station district (Innovation District) in Zwolle.¹⁶

The collaboration between the REACH Euregio Startup Center, Novel-T and the Digital.Hub Münsterland is an important step towards promoting innovative strength and cross-border networking in the TECH.LAND programme area. The aim of the cooperation is to provide sustainable support for start-ups in Germany and the Netherlands, give them access to international networks and intensify the exchange of knowledge. The partners contribute their respective strengths: REACH Euregio Startup Center and Novel-T have extensive experience in founding and scaling startups from universities, while the Digital.Hub Münsterland contributes its expertise, particularly in the field of non-university startups and has been organising cross-border startup competitions for several years.

A particular focus is on creating joint offerings that help young companies to tap into regional, national and international markets. By pooling resources and expertise, a network is created that supports start-ups throughout the entire innovation and start-up process – from generating ideas to developing business models and scaling up.

Joint application for the Startup Factory – One aspect of the collaboration is the joint application for the Startup Factory, a project that aims to provide targeted support for start-ups in the programme area and accelerate the creation of innovative companies. The Startup Factory will be a publicly funded incubator that offers young companies access to modern infrastructure, industry-specific expertise and strategic networks. In addition to providing support in traditional start-up issues, the programme will focus on supporting technology-oriented start-ups from universities that develop solutions for the major challenges of our time.

The aim of the Startup Factory application is to secure funding for the establishment and operation of a cross-border innovation centre. A particular focus is placed on close cooperation between German and Dutch partners in order to create synergies and promote sustainable economic development in the programme area.

¹⁶ https://cms.thinkeast.nl/uploads/RIS_3_Smart_Specialisation_Strategy_East_Netherlands_e77a4d0154.pdf

3.2 Skilled labour and talent

Securing and developing skilled workers is a key task for the labour market in the Dutch-German border area. The Zwolle, Twente and Münsterland economic corridor in particular faces the challenge of meeting the increasing demand for qualified labour while at the same time creating attractive living and working conditions to attract and retain talent in the long term.

Close cross-border cooperation between authorities, educational institutions and companies is essential to master this task. It enables the development of joint strategies, the improvement of the mobility of skilled labour and the creation of innovative educational and employment opportunities. The participating regions benefit from their geographical proximity and existing networks. Examples include the "TalentPact" and projects from the Twente Board's "Beethoven Initiative", which aim to retain skilled labour in Twente in the long term.¹⁷

Key areas of action include

- Interregional education and employment: Establishment of new and further development of existing initiatives to promote the mobility and qualification of labour in the border region.
- Needs-orientated cooperation: Development of projects that address the specific requirements of the economy and the expectations of young skilled workers.
- Promoting attractiveness and quality of life: Improving offers in the areas of working, learning and living to establish the border region as an attractive location for young talent.

Approaches to implementation:

- Strengthen networks: Intensify dialogue between business, educational institutions and authorities to create synergies.
- Promoting perspectives without borders: Establishing new funding projects that create cross-border learning and working opportunities and support intercultural exchange.
- Develop sustainable strategies: Long-term approaches that promote structural cooperation in the border region in the sense of an integrated labour market.

This concept addresses securing the future of the labour market and emphasises the importance of structured, interregional cooperation to position the programme area as an attractive and competitive business location.

3.3 Digital and Data Production

The digital transformation and the associated innovation and competitive opportunities for companies and public organisations are a central building block for all TECH.LAND clusters.

In this respect, the topic of "Digital and Data Production" is an essential cross-sectional task within the programme.

The opportunities arising from networking and the cross-border strengthening of the IT sector in the TECH.LAND programme area are enormous. In addition to strong IT faculties at universities, IT security companies and the computer centres of cooperative banks and savings banks, the region

¹⁷ https://cms.thinkeast.nl/uploads/RIS_3_Smart_Specialisation_Strategy_East_Netherlands_e77a4d0154.pdf

has access to a large network of IT service providers, including the IT-Forum Nord Westfalen. There are also "digital" hidden champions such as Flaschenpost, PicNic, D.velop, Shopware, Netgo and TOBIT and a growing AI scene that can drive further growth in the IT sector.

Little is known about how much critical mass and concentration of expertise has already developed locally in the IT sector in financial and insurance services (e.g. with FI as one of the largest online financial services providers in Germany). For this reason, the sufficient availability of highly qualified specialists with AI skills is a key focus of strategic attention as a prerequisite for the success of further flourishing location development.

The training of AI users and the further development of AI applications, which is proposed in the three key topics both for research and for the training of future innovators, will have a significant impact on the future dynamics of the location.

The Eastern Netherlands is characterised by the widespread use of AI as a key technology. The application possibilities here are so extensive that AI has been defined as a strategic priority. In the Eastern Netherlands, more than 350 companies are active in the field of AI applications in healthcare, smart industry, food and energy. More than 500 scientists and PhD students are researching the possibilities of AI at the knowledge institutions there.¹⁸

Objective: To prepare industrial production, which is strongly characterised by SMEs in the programme area, as a growth driver for the future, the innovation opportunities of digital transformation and digitally supported production optimisation are specifically promoted and supported. This can also be achieved through closer cooperation with data service providers and data centres in Münsterland (North Westphalia) and the Euregio, as well as the integration of expertise in the field of artificial intelligence in the east of the Netherlands. Since SMEs often have only limited research and development capacities of their own, but can demonstrate agile innovation management, their innovation capacity depends above all on excellent cooperation structures.

3.4 Political representation of interests and legal issues

Border regions face challenges due to their special geographical location – they are far removed from the economic and political heartland of their country. Cross-border cooperation is essential in these regions, as it is very often crucial for developing value chains, the potential of the common labour market and economic and scientific lifelines.

To make optimum use of the potential in the TECH.LAND programme area, a coordinated and targeted political representation of interests by the TECH.LAND partners for business and science is required. This must be tailored to the specific needs and challenges of the border region. Particularly in innovation and technology transfer, coordinated cooperation at all political levels – from the state and federal level to the European Union – is essential.

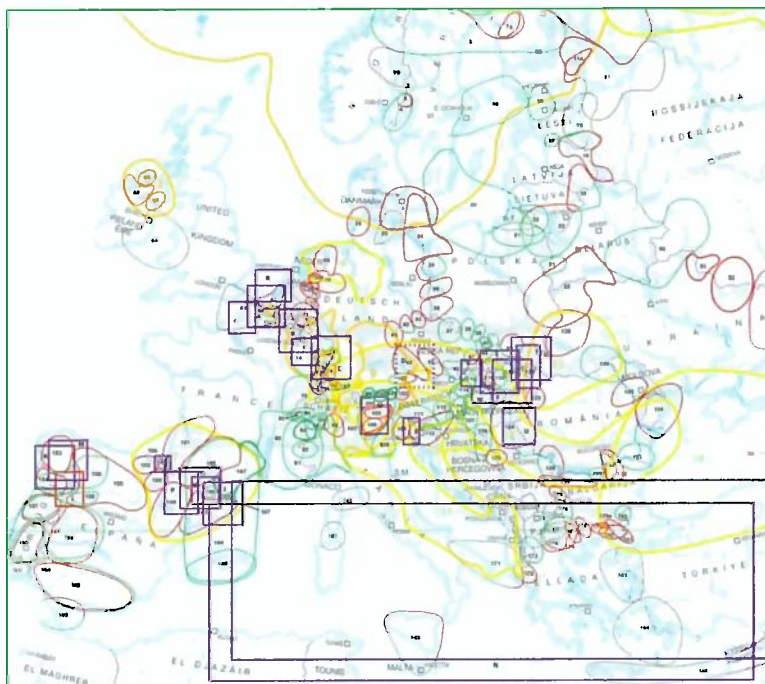
The aim is to create favourable framework conditions for cross-border cooperation and technological development. This work ranges from promoting innovative projects and companies to securing funding and removing administrative hurdles (e.g. also using experimentation clauses), which often make cooperation between neighbouring regions more difficult.

¹⁸ https://cms.thinkeast.nl/uploads/RIS_3_Smart_Specialisation_Strategy_East_Netherlands_e77a4d0154.pdf

The Euregio and the AEBR (Association of Border Regions) play a particularly important role in cross-border issues and funding within the framework of the TECH.LAND programme.

The Euregio is an important link between regional stakeholders and political decision-makers at national and European level. It coordinates cooperation between the organisations involved, represents the interests of the border region (e.g. in infrastructure, labour market or funding issues) in political bodies and actively supports the application for and administration of funding programmes such as Interreg.

The AEBR, based in Gronau, works on behalf of European border and cross-border regions with the aim of highlighting the role of border regions in the political landscape, representing their common interests, improving co-operation between border regions across Europe and promoting the exchange of experiences, information and solutions to common obstacles.

Close cooperation with the Euregio and AEBR creates the basis for strengthening innovation and technology transfer in the border region and sustainably securing its position as a sustainable and competitive economic area.

3.5 Internationalization

International relations are cultivated and expanded on both sides of the border. For example, the North Westphalia region maintains particularly good relations with Northern Europe (especially the Nordics, Baltics, UK and Ireland), the USA (especially Minnesota, Illinois and California), ASEAN (especially Singapore) and South America (Brazil, Chile and Honduras) via the IHK Nord Westfalen, the universities and the city of Münster. There are also good contacts with Israel, Ukraine and France.

The East Netherlands also maintains excellent contacts worldwide via Oost NL and the World Trade Center Twente. Oost NL maintains particularly good contacts with the USA (especially in the areas of high-tech, healthcare, start-ups and innovation), the United Kingdom (in the areas

of agriculture, food and medical technology), Belgium and the Nordic countries (on high-tech and green tech). There are also good contacts with Japan, China and Canada.

The main objectives in internationalization are: To promote innovation exchange with other technology hotspots, to support export activities of German and Dutch companies, to attract foreign direct investment and to inspire talent for TECH.LAND.

Existing international relationships are to be jointly deepened and expanded (where strategically sensible). For example, the joint delegation trips to the USA, to California for energy technology and to Minnesota for health and medtech, proved to be very successful. Further attention was attracted by the close cooperation within the framework of Slush in Finland and Singapore. Joint follow-up activities developed from all activities.

Furthermore, cooperation with other border regions in Europe (e.g. Helsinki and Tallinn) is to be intensified and expanded to exchange experiences in cross-border cooperation and initiate joint projects in Europe.

The most important instruments are the existing networks of the organizations, such as city and university partnerships, the Dutch Consulates General, the German Chambers of Commerce or the World Trade Center Network.

The main formats used are joint delegations (from business, science and political representatives), international visits and joint trade fair formats, such as the World Hydrogen Week in Rotterdam, Slush or the Hannover Fair.

The IHK Nord Westfalen, Oost NL and the WTC Twente are responsible for the topic of "internationalization".

4 Outlook

The Dutch-German Technology and Innovation Pact will continue to form the federal working basis for technological innovations in the TECH.LAND programme area. Topics such as ChipTech, quantum computing and photonics, AI and logistics, CCU and CSS as well as AgroTech and food are promising focal points for the coming years and are already subject to more intensive observation or processing in the programme area. In addition, a stronger focus in the security and defence sector can be assumed (due to the known circumstances).

The TECH.LAND programme area reflects Europe's strong urban area with all its innovative power, cosmopolitanism and hands-on mentality. The area is characterised by crisis-tested and innovative family businesses, (hidden) champions, strong energy and chemical companies and a diverse university landscape.

With this strength, we want to look positively to the future and continue to turn borders into connections, between Germany and the Netherlands, between business, science and the public sector and between TECH.LAND and other innovation regions around the world.

We want to show a diverse and strong image of Europe and demonstrate through unbureaucratic and pragmatic action how Europe should be to attract talent, investment and innovation. We want to become the "place to be".

Contact

TECH.LAND Programme Office

E-Mail: info@techland.org

Web: www.techland.org

Follow us on [LinkedIn](#)

Address Germany:

IHK Nord Westfalen

Sentmaringer Weg 61

48151 Münster

Address Netherlands:

Twente Board

M. H. Tromplaan 1

7511 JJ Enschede

Oost NL

Laan van Malkenschoten 40 A

7333 NP Apeldoorn

CLUSTERS

TECH.LAND PROGRAM

Partner	Initiating Partner: IHK, Twente Board, Oost NL Supporting Partner : Wirtschaftsförderung Münster / Stadt Münster, Handwerkskammer Münster, EUREGIO, Münsterland e.V., Gemeente Enschede, WTC Twente, Kreiswirtschaftsförderung Borken Network Partner: University Münster (REACH, Institut für Niederlandestudien), FH Münster, Westfälische Hochschule, University Twente, Saxion University, WIN Kreiswirtschaftsförderungen ..., UT, Novel-T, Achterhoek, Nimwegen – Arnhem,					
	Energy		Advanced Manufacturing & Robotics	Circular Economy	Health & MedTech	Further Topics & Projects
Cluster	Battery	Hydrogen				
Management	- Technologieförderung Münster (L) - Oost NL (L) - Twente Board Dev. (L) (FFB) - Universities - Companies	- WiFo Coesfeld (L) - WIN Emscher Lippe (L) - NL: Oost NL (L) - Twente Board Dev (L) - Technologieförderung Münster - Universities and companies	- WFG Borken (L) - Oost NL (L) - IHK Nord Westfalen - GIW Warendorf - Universities - Companies	- HWK (L) - Oost NL(L) - Gem. Enschede - WIN Emscher Lippe - Kreiswirtschaftsförderung Steinfurt - Münsterland e.V	- Wirtschaftsförderung Münster (L) - Twente Board & Oost NL - UKM - CeNTech - Bio-Analytic - UT - WTC	- ChipTECH - Financial Services (Defense)
Projects	Interreg - Mobile Aircraft Charger (FFB, IHK, TA, FMO) Other Projects - Battery Days NL - NL: Battery Cluster NL - EFRE: Susyfos, - Ggr. Batteryrecycling Ibbenbüren ZZWB - ZLSM2 (Weiterentwicklung ZinkLuft) - Serobat (FH Münster, FFB, MEET)	Interreg - Energy Booster (LP HWK) - BOOST (LP: FH MS, Oost.nl) - AGIT (Landmaschinenbau) Other Projects - H2 Solution Lab - DE: H2 Raum! (H2 Hydrogen Academy) - Common Plattform: Hydrogen[X] - HyCore (Großelektrolyseur) (Bund) - Elef, - act (Serienfert. Elektro.) (NRW) - HyValley (work in progress) Netzwerke - Hymat-Netzwerk Steinfurt	Interreg - Manufacturing Next Materials - Industry 4.0 Ost NL Lead Partner TO - Innolop (Partner: Oost NL, TAFH, FH) TO - Prep. Excellence Cluster Robotics - Prep. Cyber Security / AI Application Other Projects - NL: EDIH - Boost Smart Industry - CIVON	Interreg - Two4C (LP HWK) TO - X-Lives (Netzwerk Oberfläche, Tech MS, FH, IWARU) TO - CREATE (FH, KIEMT) Other Projects - DE: Circular Performer - DE: Kreislaufwirtschaftsregion Münsterland - Sustainable Innovation - Prep.: Antrag Zirkuläres Bauen - Clue (FH) (IWARU) Netzwerke - Netzwerk Oberfläche - Boost Smart Industry	Interreg - BRIDGE Uni Twente mit UKM) - Antrag: Nano Detect (FH, JÜKE, Uni Osnabrück) Cooperation - MoU UKM, MST, UT and UM - HealthTech Nexus	Interreg - Future BEEing - Smart Solution Labs
Cross	Digital / Data Production					
	Startups (REACH/Novel-T/Digital Hub)					
Cross	Talent (Hochschulen), Infrastructure (EUREGIO), International Delegations (All), Legal, Public Affairs (EUREGIO), - Cross-border Economic Data (NL-Forschung)					

Startups and projects are initiated by partners

ALGEMEEN BESTUUR

Vergadering d.d.	: 28 mei 2025
Agendapunt	: 2
Onderwerp	: Lobby
Portefeuillehouder	: Joris Bengevoerd

Voorstel:

Kennismemen van onderstaande lobby gerelateerde zaken en activiteiten.

Toelichting:

Tot zover:

Hieronder treffen jullie het laatste lobbymemo van mijn hand. Als je alle memo's van de afgelopen vier en een half jaar bij elkaar legt, heb je een mooi bloemwerk en rijk beeld van wat we samen hebben opgetuigd en bereikt! Ik hoop van harte dat een opvolger (waarschijnlijk pas in september) de lijn voortzet en zo nodig verbetert!

Groet Joram

NPVR

Voor het NPVR geldt dat we, nu de begroting van BZK door de Eerste Kamer is, de procesmiddelen inmiddels mogen ontvangen. Zie daarvoor bijgevoegde brief. Totdat er een programmamanager voor het NPVR is aangesteld, zal Wilma Stortelder contactpersoon zijn voor het Rijk en partners in de Achterhoek.

Inhoudelijk en procesmatig ligt bij de stuurgroep NPVR het advies voor om te streven naar een regioplan eind 2025 en deze zoveel als mogelijk samen te laten smelten met een nieuwe Achterhoek Visie 2050 (zie bijlage met het overdrachtsdocument).

Goed om te melden is dat ook de departementen niet stil zitten. Zo is het ministerie van VRO gestart met een uitvraag op de Realisatie Subsidie voor woningbouw. Hiervoor komt een apart budget beschikbaar met extra middelen voor NPVR regio's waar het realiseren van de woondeal door verschillende omstandigheden (kleinere projecten, minder ambtelijke capaciteit) duurder uitpakt dan in andere regio's. René Buiting is inmiddels aangehaakt op dit traject.

Via BZK wordt gekeken naar een datum om Kees van den Burg (onze Rijksvertegenwoordiger van I&W) nog voor de zomer op een kennismakingsbezoek/werkbezoek te laten komen.

Lentefestival 11 juni: Achterhoek United

11 juni staat het Lentefestival op de rol. Op het moment van schrijven hebben zich 22 Tweede Kamerleden aangemeld. Zoals jullie weten staat het Festival in het teken van Achterhoek United – de grootste vereniging van Nederland. Samenwerking binnen de Achterhoek, maar ook samen met het Rijk staat daarbij hoog op de agenda, iets dat ook het NPVR uitstraalt.

We lichten drie thema's creatief uit binnen het concept van Achterhoek United. Drie thema's die allen gelden als succesvolle pilots en ook zo benoemd worden door de afzonderlijke ministeries: Achterhoek in Beweging, Actieagenda mkb Dienstverlening en de opleidingsfondsen, zoals Opijver. We lobbyen voor het belang van structureel geld voor deze pilots en opschaling naar andere regio's. Geheel passend binnen het gedachtegoed van de NPVR. Daarbij nemen we uiteraard de randvoorwaardelijke lobbyboodschappen mee op gebied van bereikbaarheid, wonen, energie en droogte. De aanmeldingsprocedure voor Board/AB, departementen en

Achterhoekse genodigden is inmiddels ook opgestart. Jullie horen snel meer over het definitieve programma.

Werkbezoek minister Uitermark 23 juni 2025

Op 23 juni (datum is toch weer onder voorbehoud/we horen hier snel over) komt minister Uitermark op werkbezoek naar Doetinchem in het kader van de plannen voor Rijkswerkgelegenheid en het NPVR. Mark Boumans (zowel als voorzitter van de Achterhoek als burgemeester van Doetinchem) en Helga Witjes (als gedeputeerde van de provincie Gelderland) zijn gezamenlijk gastheer/gastvrouw van het bezoek. De organisatie wordt (mede door mijn vertrek) opgepakt door de provincie Gelderland en gemeente Doetinchem. Ik zal daar in juni ook zelf weer op aanhaken vanuit mijn nieuwe rol en ook goed daarin het Achterhoekse geluid laten horen. Via BZK loopt ook een uitnodiging naar Kees van den Burg (onze Rijksvertegenwoordiger NPVR) om bij dit werkbezoek aan te haken.

Gelderse zomerweek: 2 gezamenlijke werkbezoeken met provincie/Stedendriehoek

In de week van 7 tot en met 11 juli organiseert de provincie Gelderland samen met alle Gelderse regio's een serie werkbezoeken voor Tweede Kamerleden aan de regio's. Wij hebben hiervoor de samenwerking met de regio Stedendriehoek gezocht, zodat we twee bezoeken kunnen optuigen deze week (zie Gelders Zomerboek in de bijlage).

De eerste is op dinsdag 8 juli bij de stationsomgeving van Zutphen en focust op mobiliteit en de doorkoppeling van het traject Winterswijk-Apeldoorn, die voor beide regio's (als ook Arriva) van groot belang is.

Het tweede werkbezoek vindt plaats op donderdag 10 juli in Lochem en Borculo en focust op arbeidsmarktkrapte in het licht van demografische ontwikkelingen en de effecten hiervan op sectoren als zorg en de maakindustrie.

Vanuit de Achterhoek zijn Daniel van der Donk en Caroline Termaat verantwoordelijk voor de inhoudelijke programma's en het laten aansluiten van inhoudelijke bestuurders/ondernemers. Graag horen zij of bij de bijeenkomsten ook een AB-lid kan aansluiten!

Lobbymomenten en belangrijke data:

11 juni: Achterhoeks Lentefestival

23 juni (onder voorbehoud): Werkbezoek minister Uitermark mbt NPVR en spreading Rijkswerkgelegenheid **15 mei bericht gekregen dat dit op 23 juni niet door kan gaan.**

8 juli: Werkbezoek TK-leden aan Zutphen (doorkoppeling W'wijk-A'doorn, Gelderse Zomerweek ism provincie en Stedendriehoek)

10 juli: Werkbezoek TK-leden aan Lochem/Borculo (arbeidsmarktkrapte, Gelderse Zomerweek ism provincie en Stedendriehoek))

17-20 juli: Zwarte Cross/Onverwachte Hoek

	Vervolgactie: communicatie: Mededeling beslissing aan:	Bijlagen: Bijlage 1: Overdracht NPVR Bijlage 2: Brief procesmiddelen Bijlage 3: Gelders vakantieboek	Consequenties: Financieel: Personeel:
--	--	---	--

Nadere informatie bij:
Joram van Donk

Tel.nr: +31 614 63 74 35

Op weg naar een Regioplan Achterhoek 2050

Door: Joram van Donk

Versie: 24 april 2025

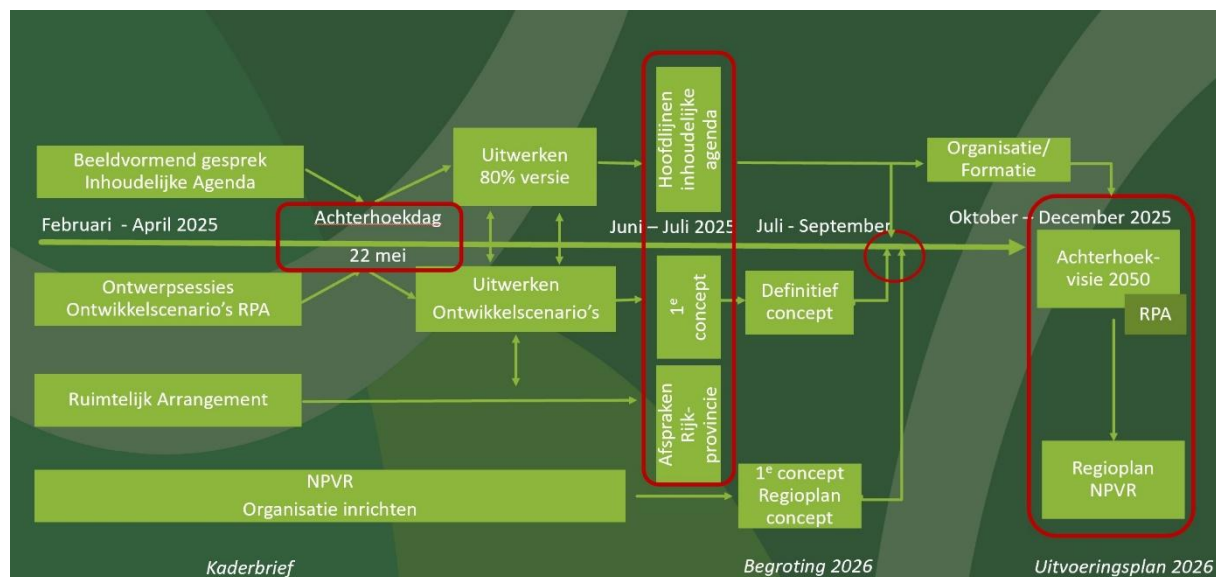
Inleiding

Het Regioplan van de Achterhoek, dat in samenwerking met 3-O Achterhoek (gemeenten, provincie, maatschappelijke organisaties en ondernemers) en verschillende departementen van het Rijk zal worden opgesteld, vormt de basis voor de langjarige agenda voor de Achterhoek in het Nationaal Programma Vitale Regio's. Naar aanleiding van dit Regioplan zal met het Rijk elke 3 tot 4 jaar een uitvoerings- en investeringsagenda worden opgesteld.

Vertrekpunt en planning NPVR

De Achterhoek werkt momenteel via 8RHK ambassadeurs aan de uitvoering van de Achterhoek Visie 2030. Deze Visie was ook het vertrekpunt voor de Regio Deals en andere programma's waar de Achterhoek aan werkt. Met het oog op het Nationaal Programma Vitale Regio's, de interne doorontwikkeling van de Achterhoek, de totstandkoming van een Ruimtelijk Perspectief Achterhoek (RPA) en het Ruimtelijk Arrangement van Rijk/provincie en het feit dat 2030 steeds dichterbij komt, maken dat de regio langs verschillende wegen in 2025 toewerkt naar een nieuwe Achterhoek Visie 2050.

In schema ziet de planning er als volgt uit:

Hoofdvraag: Regioplan en Achterhoek Visie 2050 samen laten gaan?

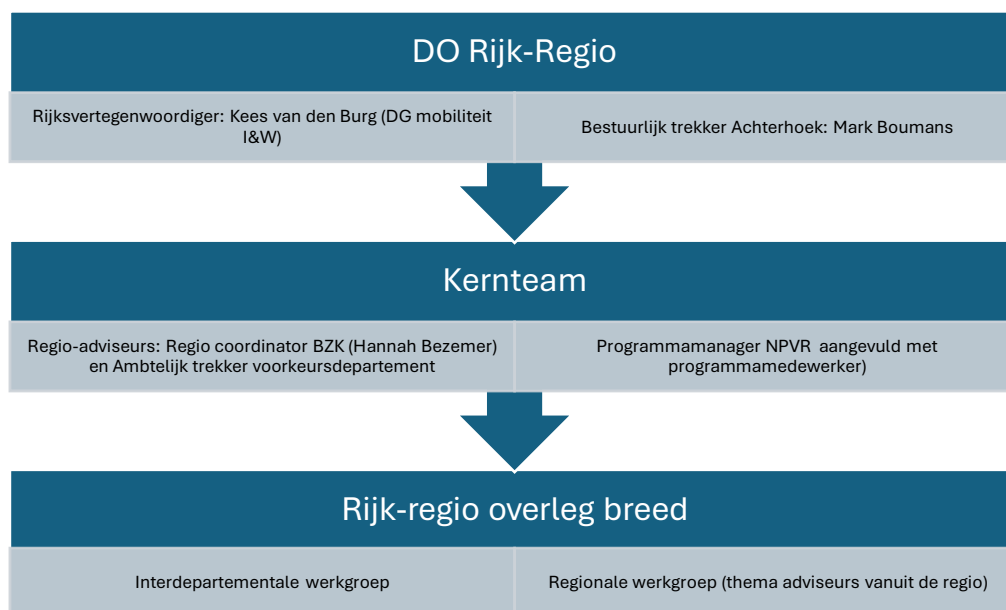
Voor het Regioplan van de NPVR is het belangrijk om te bepalen of deze identiek is aan de Achterhoek Visie 2050 of dat een aantal elementen van het NPVR hiervan losgekoppeld zijn. De beantwoording hierop zal de komende weken/maanden met het oog op de inhoudelijke agenda van de Achterhoek en de inhoudelijke elementen voor het NPVR moeten blijken. De vraag die daarbij ook gesteld kan worden is of de Achterhoek Visie 2050 automatisch uitmondt in een agenda voor 8RHK ambassadeurs of dat de uitvoer van de Visie ook buiten 8RHK ambassadeurs belegd kan

worden (denk vanuit de huidige inhoudelijke indelingen bijvoorbeeld aan ondermijning/veiligheid en vrijetijdseconomie/cultuur).

Advies: stel de Achterhoek Visie 2050 breed op, zodat deze als regioplan 2050 kan dienen. Zorg dat niet alleen de Achterhoek Board en Raad (8RHK) zich hieraan committeren, maar ook de afzonderlijke gemeenten, provincie en het Rijk via verschillende departementen. Dat geeft een basis voor de toekomst, waarbij de uitvoer en totstandkoming van de Visie bij verschillende partijen/samenwerkingen belegd kan worden. Voordeel is dat er geen parallelle plannen/visies ontstaan, die mogelijk ook tot verwarring leiden.

Organisatie

De organisatiestructuur voor het NPVR is vanuit het Rijk gezien voor elk van de 11 regio's verdeeld naar een bestuurlijke trekker vanuit de regio en een eindverantwoordelijke taak bij het Rijk op DG niveau. Voor de dagelijkse aansturing en strategie wordt een kernteam vanuit Rijk en Regio gevormd. Voor de aansturing en uitvoering van het programma stelt het Rijk jaarlijks 350.000 euro aan de Achterhoek ter beschikking als decentrale uitkering. Hiervoor zullen onder meer een programmamanager en -medewerker bij 8RHK ambassadeurs worden aangesteld, om dit programma te leiden. Dit betreft een uitbreiding in de formatie bij 8RHK ambassadeurs, wat betekent dat de functies inhoudelijk worden aangestuurd vanuit de Achterhoek Board en organisatorisch vanuit het Algemeen Bestuur.

Naast dit specifieke pad tussen Rijk en de Achterhoek blijft de klankbordgroep van de verschillende kernteams in stand, waarin de specifieke uitwisseling en intervisie tussen de 11 regio's blijft plaatsvinden. Bestuurlijk trekker en programmamanager worden inhoudelijk gevoed door het kernteam NPVR vanuit de Achterhoek, die verder bestaat uit de vicevoorzitters van de Achterhoek Board, het DB van het Algemeen Bestuur en gebiedsgedeputeerde van de provincie Gelderland.

Advies Planning en aansturing tot eind 2025

Mei: Interne vervanging door Wilma Stortelder op het aansturen van het NPVR in samenwerking met Hannah Bezemer van BZK. Vervolgens een start maken met de werving/selectie van een bureau om het Regioplan/Visie 2050 voor de Achterhoek verder vorm te geven.

Hierbij wordt in ieder geval rekening gehouden met de volgende zaken:

- Betrekken/consulteren van de 30 brede samenwerking vanuit 8RHK ambassadeurs, speciale aandachtspunten zijn het betrekken van jongeren, het goed meenemen van de 8 afzonderlijke gemeenten en het samen optrekken met Rijksdepartementen en de provincie Gelderland;
- Het samenbrengen van de afzonderlijke sporen zoals hierboven afgebeeld en verkennen of Regioplan en Achterhoek Visie 2050 samengevoegd kunnen worden;
- Het inhoudelijk loskomen van de huidige thema's van de Achterhoek en vanuit een brede scope starten, ook geïnspireerd door externe ogen;
- Verkennen van samenwerkingsagenda's met Twente en grens overstijgend met Duitsland (onder meer via TECH.LAND);

In tijd:

- Mei-juni: inrichten organisatie voor NPVR en organiseren kennismaking met Rijksvertegenwoordiger Kees van den Burg en (is in uitvraag bij Hannah Bezemer, evenals het aansluiten bij het werkbezoek van minister Uitermark op 23 juni)
- Juli-September: 1e concept Regioplan (start basisdocument hieronder, in juli volgt input vanuit sporen RPA en organisatie doorontwikkeling)
- Oktober-December: Concept Regioplan samen met betrokken partners (hierboven genoemd) door ontwikkelen tot definitief Regioplan/Achterhoek Visie 2050 met vaststelling in de Achterhoek Raad.

Basisdocument Regioplan/Visie 2050

Doelstellingen Rijk

Het NPVR heeft vanuit het Rijk drie overkoepelende doelstellingen:

- *Veilige en leefbare regio's*: het verbeteren van de kwaliteit en veiligheid van de leefomgeving in regio's met onder andere expliciete aandacht voor een passende woningvoorraad, herstructurering en transformatie en verduurzaming van de gebouwde omgeving en een gezonde groene leefomgeving.
- *Een duurzaam en bereikbaar voorzieningenniveau* dat ondersteunend is aan de vitaliteit en het beoogde toekomstperspectief van de regio's en het behoud van de aantrekkelijkheid en leefbaarheid in deze regio's voor inwoners.
- *Een gezonde en kansrijke toekomst* voor inwoners in de regio's, waaronder gezond opgroeien en oud worden, ontwikkelkansen in het onderwijs, perspectief op werk en regionale economische ontwikkeling.

Doelstelling Achterhoek

De Achterhoek heeft als basisdoel om een vitale economie en samenleving te hebben met een toekomstgericht woon- en leefklimaat. Maar ook voor de rest van Nederland kan de Achterhoek een rol van betekenis spelen. De Achterhoek staat bekend om haar experimenteerkracht, de innovaties die hier ontstaan vanuit digitalisering, naberschap en verduurzaming hebben de regio en de wereld al veel gebracht. Als koploper in de vergrijzing en ontgroening, als regio waar op dit moment de brede welvaart nog goed is, de economie krachtig kan met de juiste inzet ook over 20 jaar de Achterhoek een toonaangevende regio is, waar innovatie, samenwerken en samenleven hand in hand gaan.

Opgaven Achterhoek

Onze regio groeit, is economisch sterk, maar heeft veel eerder dan de rest van Nederland te maken met vergrijzing en ontgroening. Dit is in lijn met de landelijke trend, maar het proces van vergrijzing in de Achterhoek voltrekt zich in hoger tempo dan op landelijk niveau. De verwachting is dat de vergrijzing zal blijven toenemen naar 2050, zowel landelijk als regionaal. Dat is dus een gegeven waar in het NPVR op ingespeeld moet worden. Met deze druk op vergrijzing en ontgroening, de vele opgaven die spelen in de fysieke ruimte en de groeiende afstand tussen stad/platteland en overheid/inwoners zijn vanuit de Achterhoek zijn de belangrijkste opgaven in kaart gebracht met de Regio Deal en tijdens de dialoogsessies met het Rijk en verschillende geledingen uit de Achterhoek zelf, in het kader van Elke Regio Telt. Deze opgaven vormen in eerste instantie de basis voor het vervolgproces om te komen tot een Regioplan/Visie 2050 te komen.

- **Vergrijzing en ontgroening, met als gevolg een toenemende druk op onder andere de zorg en het aanbod en de bereikbaarheid van voorzieningen; en een toenemende druk op de arbeidsmarkt en het MKB/bedrijfsleven in de regio.**
- **Stapeling opgaven in de ruimte/landelijk gebied. Ons landelijk gebied staat onder druk door maatschappelijke opgaven als de energietransitie, de woningbouwopgave, de landbouwtransitie, droogte en herstel van de biodiversiteit.**
- **Het verkleinen van de afstand tussen Rijk en regio en grensgebied als kans ontwikkelen. De vele crises die ons land de laatste jaren hebben getroffen hebben de kloof tussen west en oost voor sommige inwoners vergroot. Inwoners ervaren bovendien de grenseffecten van ondermijnende criminaliteit en een gebrek aan handhaving.**

Uit panelonderzoek onder Achterhoekers dat het vertrouwen in de overheid laag is, 35% van de respondenten geeft zelfs aan geen vertrouwen in de overheid te hebben. Samenwerking en verkleinen van de afstand tussen Rijk en regio is van wezenlijk belang om ook het vertrouwen van inwoners terug te winnen. Elke Regio Telt: Ook in de Achterhoek ervaren we dat het, ondanks de gelijke ambities van Rijk en regio, vaak niet lukt om inzet en middelen over en weer te matchen. Veel Rijkssubsidies passen niet bij de schaalgrootte van onze regio: maatwerk ontbreekt of wet- en regelgeving is spelbreker voor innovatie. Het rapport geeft ook de spiraal van verschraling weer, die laat zien hoe een tekort op de ene voorziening een domino-effect teweegbrengt op andere terreinen. Rijk en regio kunnen en moeten samen investeren om de Achterhoek uit deze spiraal te houden. Dit vraagt om structureel anders handelen en investeren.

Randvoorwaardelijke investeringen

Voor de verdere ontwikkeling van alle bovengenoemde thema's drie ontwikkelingen van groot belang om nu al een start mee te maken: bereikbaarheid, wonen en werkgelegenheid. Met betrekking tot de laatste is de Achterhoek voornemens om meer Rijkswerkgelegenheid mogelijk te maken in de regio, om zo ook de opgave rondom afstand Rijk/Regio het hoofd te bieden. Om een snelle start te maken van de investeringsagenda die volgt uit het Regioplan kunnen we op deze drie elementen nu al stappen zetten in de periode 2026-2029:

Mobiliteit en bereikbaarheid	Wonen in steden en kernen	Rijkswerkgelegenheid
Voor de noodzakelijke investeringen in de gebiedsgerichte aanpak N18 liggen de plannen en onderzoeken klaar, gelet op veiligheid, doorstroming en verduurzaming. De investeringen in de treinen (doorkoppeling Winterswijk-Apeldoorn en vaker laten rijden RegioExpres), snelle fietspaden en de aanpak van publieke mobiliteit maken de bereikbaarheid van de Achterhoek toekomstbestendig.	De Achterhoek bouwt tot 2035 ruim 14.000 woningen bij zoals afgesproken in de Woondeal. Vanwege de onrendabele toppen (veel kleine projecten verspreid over de regio), gebrek aan ambtelijke capaciteit en met oog op vergrijzing en ontgroening zijn hier flink extra middelen nodig via de realisatiestimulans.	Met de bouwambities, vele stikstofvrije gebieden (o.a. gemeente Doetinchem) en haar naam als innovatie- en experimenteerregio biedt de Achterhoek grote kansen voor nieuwe Rijkswerkgelegenheid (vanuit de resultaatverplichting bij het Rijk voor de spreiding van Rijkswerkgelegenheid) en daarnaast eventuele Rijkshubs.

Overige investeringen voor de komende twintig jaar

Naast de randvoorwaardelijke investeringen zullen Rijk en Achterhoek gelet op de opgaven op tenminste de volgende thema's een investeringsagenda moeten uitwerken. Gelet op de adaptieve agenda van Rijk en Regio is deze lijst geen vaststaand gegeven en kunnen hier nog andere thema's aan worden toegevoegd.

Gezondheid:

Onze economie groeit, onze gezondheid daalt. Deze ontwikkeling heeft grote invloed op de leefbaarheid en wendbaarheid van onze samenleving. De toegang tot en kwaliteit van zorg, passend woonaanbod en ov-netwerk (dat al te maken heeft met structurele tekorten) zijn hierdoor steeds minder vanzelfsprekend. Dagelijkse ABC voorzieningen en voorzieningen die boven buurtniveau uitstijgen, zoals scholen, bibliotheken, zwembad en schouwburg staan onder druk. Het raakt direct aan kwaliteit van wonen, werken en leven, onze brede welvaart. De vergrijzing onder zorgprofessionals vraagt om een groter beroep op informele zorg. Tegelijkertijd leidt in de zorgvraag de dubbele vergrijzing tot een groei aan mensen met dementie en chronische aandoeningen. Daarnaast kent de Achterhoek een toenemende mentale ongezondheid, met name onder jongeren en jongvolwassenen. Is er meer overgewicht en alcoholgebruik, met grotere kans op hart en vaatziekten. En is er sprake van toenemende gezondheidsverschillen tussen groepen in de samenleving.

Onderwijs en arbeidsmarkt:

De Achterhoek komt - mede door de vergrijzing en ontgroening - jaarlijks 1900 arbeidskrachten tekort, een veel groter tekort dan in de omliggende regio's. Vooral in ICT, techniek, zorg en onderwijs. Het tekort is zo groot dat we echt naar een maatschappelijke transitie toe moeten, waarbij we accepteren dat we het met minder menskracht op de werkvloer moeten doen en meer technologische innovaties. Met alleen inzet op om- en bijscholing en het activeren van het onbenut arbeidspotentieel lossen we dit niet op. Het vraagt bijvoorbeeld ook iets van onze bereikbaarheid, (betaalbare) woningbouw en aanbod van voorzieningen. Daarbij blijft het belangrijk ons te realiseren dat de kleinschaligheid van de Achterhoek het niet per se eenvoudiger maakt om deze opgaven aan te pakken.

Economie en bedrijvigheid

De Achterhoek is nu een economisch krachtige, innovatieve regio met een bovengemiddeld groeiende arbeidsproductiviteit. Onze mkb-bedrijven, vaak gevestigd in kleine kernen, groeien

hard, duurzaam en innovatief. In de Achterhoek zijn mondiaal opererende industriële bedrijven gevestigd (o.a. Nedap, Reiger Suspension, Van Raam, Kaak Group, 247TailorSteel). De keerzijde is een steeds groter tekort aan woningen en gebrek aan goede bereikbaarheid voor deze bedrijven, wat het aantrekken van personeel naast vergrijzing en ontgroening een nog groter probleem maakt. Dit zet een rem op de groei en vraagt om meer integrale oplossingen. Ook equity-overnames vormen een risico voor de binding (belangrijk voor onze brede welvaart) tussen bedrijfsleven en lokale gemeenschappen. De Achterhoek is een regio waar de vrijetijdseconomie sterk is. Om cultuur en recreatie voor zowel toerisme als bewoners op peil te houden, zijn investeringen op gebied van bereikbaarheid en voorzieningen belangrijk.

Op bovengenoemde thema's zal tijdens het Lentefestival extra aandacht liggen met het oog op investeringslogica: de opleidingsfondsen (OplJver), programma's rondom sport en preventie (Achterhoek in Beweging) en het MKB (MKB Actieagenda) gooien hoge ogen in Den Haag vanwege de geboekte successen in de regio zelf. Toch lukt het nog niet deze projecten van structurele middelen te voorzien of op te schalen naar andere regio's in Nederland. Hier kan snel een win-win situatie worden gecreëerd!

Ruimtelijke puzzel en energie/grondstoffen

Hoe richten we onze beperkte ruimte in, rekening houdend met de water- en bodemsystemen, de waarden van ons landschap, erfgoed en de leefbaarheid? Met randvoorwaarden als bereikbaarheid, energie infrastructuur en drinkwater? En met oog op ene toekomstbestendige landbouw, natuur en bedrijventerreinen. We moeten groenere keuzes maken in wonen, mobiliteit en landbouw, passend bij het Achterhoekse DNA. Daarnaast vraagt klimaatverandering van ons andere manieren om energie op te wekken en onze huizen te verwarmen, met meer aandacht voor circulariteit bij materialen (biobased) in de industrie, de bouw en bij voedselproductie. Vooral bij de gebouwde omgeving in de Achterhoek zien we een te hoog percentage aan CO₂ uitstoot (43% tegenover 34% landelijk in 2020). Voor zowel energie, landbouw, als circulaire transitie in de bouw geldt: benut de regionale samenwerking, waar de schaal groot genoeg is voor echte maatschappelijke verandering en compact genoeg om met relevante stakeholders die verandering te organiseren en aan te jagen.

Veiligheid/ondermijning en de grensregio

Ook op gebied van veiligheid en ondermijning spelen capaciteit en verdeling tussen stedelijk en het uitgestrektere landelijk gebied een grote rol. Voor preventie en zichtbaarheid is het capaciteitsvraagstuk van wezenlijk belang. Daarnaast is het voor de Achterhoek van belang om drugscriminaliteit (labs) en de toenemende milieucriminaliteit een halt toe te roepen. Het is belangrijk om grens overstijgend meer energie te steken in internationale samenwerking en het tegengaan van mensenhandel rondom arbeidsmigratie.

[gD] gemeente Doetinchem	
Vervanging	
25 APR 2025	
Analoog door ☐	Origineel bewaard ☐
Zaaknummer:	
Berichtnummer:	

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

> Retouradres

Mark Boumans
Gemeente Doetinchem
Postbus 9020
7000 HA Doetinchem

**DG Openbaar Bestuur &
Democr Rechtsstaat**
DGOBDR-BFR-Regio en
Leefbaarheid

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag

Contactpersoon
Saskia Franssen
Programmamanager

Saskia.Franssen@minbzk.nl

Datum 24 april 2025
Betreft Procesmiddelen Nationaal Programma Vitale Regio's

Onze referentie
2025-0000290601

Uw referentie

Geachte bestuurlijk trekkers,

Tijdens ons kennismakingsgesprek op 20 maart jl. spraken wij af dat ik u zou informeren over de procesmiddelen direct na de behandeling van de begroting van mijn ministerie door de Eerste Kamer. De begrotingsbehandeling heeft plaatsgevonden op 8 april jl. Met de stemmingen van 15 april jl. is de begroting goedgekeurd. Dat houdt in dat ik u de procesmiddelen van € 350.000 per jaar voor de jaren 2025, 2026 en 2027 hierbij formeel kan toezeggen. De procesmiddelen worden uitgekeerd in de vorm van een decentralisatie-uitkering (DU). Dit betekent dat de middelen via het Gemeente- of Provinciefonds worden uitgekeerd. De DU zal worden verwerkt in de septembercirculaire. Uitbetaling aan de regiokassier (de gemeente of provincie die de procesmiddelen voor het NPVR namens de regio ontvangt en beheert) start in oktober.

De betaling van de DU is wekelijks, uitgaande van 50 weken (d.w.z. € 350.000 / 50 = € 7.000 per week). De reeds verstreken weken worden in één keer uitbetaald; het overige bedrag wordt tot het eind van het jaar wekelijks uitbetaald.

Tot slot: aan een DU zitten *geen* formele verantwoordingsverplichtingen gekoppeld. De ontvanger is vrij om de middelen naar eigen inzicht te besteden. De procesmiddelen zijn bedoeld om de agenda van het NPVR verder te brengen. Wij vertrouwen erop dat de middelen voor dit doeleinde worden ingezet. Omdat het vrij besteedbare middelen betreffen, hoeven deze niet te worden uitgegeven in het jaar waarin ze zijn toegekend. De ontvangers kunnen dus beslissen om middelen over te hevelen naar een volgend jaar.

Vertrouwende u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
namens deze,

Arne van Hout
Directeur-generaal Openbaar Bestuur en Democratische Rechtsstaat

GELDERS VAKANTIEBOEK

GELDERS VAKANTIEBOEK

Start uw zomerreces in Gelderland!

In zomers Gelderland vind je rust en reuring: de uitgestrekte Veluwe bossen kleuren groen en in de historische steden bruisen de markten en terrassen.

Geacht Kamerlid,

Gelderland is Nederland in het klein. Bijna alle uitdagingen waar Nederland voor staat zijn ook in Gelderland te vinden. Om u te laten zien waar de uitdagingen in de praktijk liggen en hoe de Haagse besluiten doorwerken in onze regio's, komen wij met een nieuw initiatief:

We nodigen u van harte uit om deel te nemen aan één of meerdere werkbezoeken die in de eerste week van het zomerreces worden georganiseerd.

Datum	Onderwerp	Locatie
Maandag 7 juli 10:00 - 12:30 uur	Duurzame energie & klimaatadaptatie	Arnhem (Groene Metropoolregio)
Maandag 7 juli 14:00 - 16:30 uur	Nederland in 2120	Wageningen
Dinsdag 8 juli 10:00 - 12:30 uur	Mobiliteit: snelle winst voor openbaar vervoer in de regio	Zutphen (Stedendriehoek/Achterhoek)
Dinsdag 8 juli 14:00 - 16:30 uur	Versnellen woningbouw	Culemborg (FruitDelta Rivierenland)
Woensdag 9 juli 10.00 uur - 12.30 uur	Apeldoorn: stad van veiligheid	Apeldoorn
Woensdag 9 juli 14:00 - 16:30 uur	Toepassing fundamentele kennis in de landbouw	Ede, Wageningen
Donderdag 10 juli 10:00 - 12:30 uur	Arbeidsmarktkrapte in het licht van demografische ontwikkelingen	Lochem (Stedendriehoek) en Borculo (Achterhoek)
Donderdag 10 juli 14:00 - 16:30 uur	Economie & chiptechnologie	Nijmegen (Groene Metropoolregio)
Vrijdag 11 juli 10:00 - 12:30 uur	Circulaire economie & duurzaamheid	Wageningen
Vrijdag 18 juli 12:00 - 16:00 uur	Defensie & Nijmeegse 4Daagse	Nijmegen

Op de volgende pagina's vindt u meer informatie.

Aanmelden

U kunt zich inschrijven voor de werkbezoeken via het e-mailadres bbl@gelderland.nl. Beleidsmedewerkers en persoonlijk medewerkers zijn ook van harte welkom.

Wij verzoeken u vriendelijk om u vóór **1 juni** aan te melden, zodat we de bezoeken optimaal kunnen voorbereiden.

Het gaat om een bezoek in een klein gezelschap. Eventuele communicatie, of uitingen in de pers zullen altijd in overleg met u plaatsvinden. Ook ontvangt u vanzelfsprekend ruim voor het werkbezoek meer praktische informatie, zoals een lijst van aanwezigen en dergelijke. We zorgen ervoor dat mobiliteit geen belemmering vormt voor deelname.

Duurzame energie & klimaatadaptatie

Maandag 7 juli 2025

10:00 - 12:30 uur

**Arnhem
(Groene Metropoolregio)**

Op Arnhems Buiten ligt de oorsprong van het Nederlandse elektriciteitsnet. Nog altijd worden hier de normen bepaald –TenneT en ElaadNL – en vinden de zwaarste hoogspanningstesten ter wereld plaats bij KEMA. Op het IPKW-terrein werken bedrijven en publieke organisaties samen aan het ‘Urban Energy System’ van de toekomst.

Binnen het nationale expertisecentrum netcongestie laten we zien dat netcongestie niet alleen een uitdaging is, maar ook vol kansen zit. Lokale energiesystemen maken verzwarende van het net grotendeels overbodig. Hier bundelen partners hun krachten en pakken ze gezamenlijk technische, maatschappelijke én arbeidsmarktvraagstukken aan.

Waar gaat u naar toe

We brengen een bezoek aan Arnhems Buiten en IPKW. Arnhems Buiten is tegelijk de geschiedenis en ook de toekomst van het elektriciteitsnetwerk van Nederland: <https://arnhemsbuiten.nl/de-historie-van-arnhems-buiten>

Op het IPKW-terrein zie en voel je de innovaties van het energiesysteem van de nabije toekomst. Dit voormalig Akzo-terrein is in een paar jaar tijd doorontwikkeld naar één van de meest duurzame bedrijventerreinen van Nederland: <https://www.ipkw.nl/>

Wat weet u na uw bezoek

Decentrale energiesystemen maken het Nederlandse elektriciteitsnetwerk klaar voor de toekomst. Door op lokale schaal maximaal energie op te wekken, op te slaan en gebruik te balanceren ontstaat het meest toekomstbestendige en betaalbare energienetwerk. U weet na uw bezoek dat het draait om balanceren van joules: energie = elektriciteit + warmte.

Nederland in 2120

Maandag 7 juli 2025

14:00 - 16:30 uur

Wageningen

Klimaatverandering, verstedelijking en biodiversiteit. Een stijgende zeespiegel, extreem weer en toenemende voedselproductie. Het zijn voorbeelden van zaken die de ruimtelijke inrichting van Nederland bepalen. Er blijkt behoefte aan een vergezicht: hoe ziet Nederland er over honderd jaar uit als je naar deze factoren kijkt? Wageningen University & Research heeft een visie opgetekend: zo zou een toekomstbestendig Nederland er in 2120 uit kunnen zien.

Waar gaat u naar toe

Wageningen Campus. Op de campus worden al enkele belangrijke Nature Based Solutions in het

landschap toegepast die u krijgt te zien tijdens eens rondleiding. Daarnaast mag u zelf aan de slag samen met onderzoekers om mee te denken over hoe ons land er in 2120 uit kan zien.

Wat weet u na uw bezoek

- Kennis van het gebruik maken van natuurlijke processen in het landschap voor toekomstbestendige oplossingen.
- Inzicht in de toegevoegde economische waarde van Nature Based Solutions en de verbetering van de biodiversiteit en het welzijn van de mens.
- De laatste stand van zaken in het Nationaal Groeifonds Programma, NL2120, het groene verdienvermogen.

Mobiliteit

Dinsdag 8 juli 2025

10:00 - 12:30 uur

**Zutphen en Lochem
(Stedendriehoek/Achterhoek)**

Snelle winst voor openbaar vervoer in de regio

In de regio's Stedendriehoek en Achterhoek staat de bereikbaarheid onder druk. Dit komt door de toenemende woningbouw in beide regio's en de afname van OV in kleinere kernen. Met de ruimtelijke ontwikkelingen in de regio Stedendriehoek zullen provinciale wegen en steden steeds meer vastlopen met autoverkeer.

Veel oplossingen in de regio's kunnen ook relatief eenvoudig worden gevonden, zoals de doorkoppeling van het traject Winterswijk-Apeldoorn (en in de toekomst wellicht tot Amersfoort). De doorkoppeling betekent voor reizigers vanuit de Achterhoek een reistijdwinst van 13 minuten naar Apeldoorn en tot 30 minuten reistijdwinst naar Amersfoort. Zo ontstaat een alternatief voor het vervoer per auto en worden de Achterhoek en Stedendriehoek aantrekkelijker als vestigingsplaats voor wonen en werken.

Waar gaat u naar toe

We leiden u rond bij het stationsgebied van Zutphen, waar de twee losse trajecten letterlijk aan elkaar gekoppeld moeten worden. In de aangelegen nieuwbouwwijk Noordveen gaan we verder in op regionaal openbaar vervoer in combinatie met de woonopgave.

Wat weet u na uw bezoek

Na het bezoek heeft u inzicht hoe er met relatief eenvoudige ingrepen in het openbaar vervoer enorme winsten kunnen worden geboekt voor de regio.

Versnellen woningbouw

Dinsdag 8 juli
14:00- 16:30 uur
Culemborg (FruitDelta Rivierenland)

Snel woningen toevoegen in de bestaande voorraad en fabrieksmatig bouwen

Er moeten snel veel woningen bij komen in heel Nederland en dus ook in Gelderland. We werken daar aan door de nieuwbouw te versnellen op grootschalige locaties en straatjes erbij. Dat gaat nog sneller als de woningen, of in elk geval de elementen ervan uit de fabriek komen en vooraf al zijn goedgekeurd. Daarnaast kan een significant deel ook gevonden worden in de bestaande voorraad. Door het splitsen of delen van woningen, het transformeren van gebouwen en door op te toppen of uit te plinten. Daarmee kunnen er duizenden woningen in Gelderland relatief makkelijk toegevoegd worden. Tegelijk biedt dat de mogelijkheid om ook de omgeving aan te pakken en te werken aan de leefbaarheid, hittestress, groenvoorziening, mix in de wijk etc. Als dit interessant klinkt, maar ook als de termen in deze tekst bij u veel vragen oproepen, is dit een boeiend werkbezoek voor u!

Waar gaat u naar toe:

In Culemborg laten wij u rond het station mooie voorbeelden zien van transformatie en collectief wonen. In de conceptbouwfabriek van Van Dillen kunt u zien hoe optopunits worden gemaakt. In de wijk Parijsch kunnen we goed zien hoe fabrieksmatige bouw is toegepast en hoe dat samengaat met toekomstbestendig, dus klimaatadaptief bouwen. Ook kunnen we een flexwonenproject bezoeken met tiny houses en tiny castles.

Wat weet u na uw bezoek

Na het bezoek heeft u inzicht in dat fabrieksmatige bouw er in werkelijkheid net zo aantrekkelijk en betrouwbaar uitziet als conventionele bouw. Ook hebt u mooie voorbeelden gezien van transformatie en collectieve initiatieven en hoe dat niet alleen woningen toevoegt, maar ook de wijk verbetert in leefbaarheid.

Apeldoorn: Stad van veiligheid

Woensdag 9 juli 2025
10.00 - 12.30 uur

Stad van Veiligheid
Apeldoorn

De wereld wordt geconfronteerd met ingrijpende geopolitieke gebeurtenissen. In de kabinetsplannen, zoals in het Regeerprogramma en de Defensienota, wordt de noodzaak van een sterke krijgsmacht en maatschappelijke weerbaarheid duidelijk benadrukt. Deze ontwikkelingen zorgen ervoor dat Apeldoorn een centrale rol wil pakken in de nationale veiligheids- en weerbaarheidsopgave.

Apeldoorn heeft een bijzondere positie als stad van veiligheid. Naast de Nederlandse politieacademie, zijn ook alle krijgsmachtsdelen van defensie in Apeldoorn gevestigd. Ook is het nationale Centrum voor Veiligheid en Digitalisering te vinden in Apeldoorn.

Apeldoorn staat aan de vooravond van grote binnenstedelijke herontwikkelingen. De gemeente is bezig met de transformatie van de Binnenstad, Spoorzone en Kanaalzone, waarbij duizenden nieuwe woningen worden gebouwd. Binnen de Spoorzone van Apeldoorn ontstaat een veiligheidscluster met drie grote (her)ontwikkelingsprojecten: het Hertzberger Park, het Lerend District en het Veiligheidscentrum. Deze ontwikkelingen versterken de positie van Apeldoorn als Stad van Veiligheid en bieden een kansrijk moment om de nationale en regionale veiligheids- en weerbaarheidsopgave te integreren met de ruimtelijke en economische groei van de stad.

Waar gaat u naar toe

We leiden u rond bij een van de verschillende locaties die Apeldoorn als stad van veiligheid uniek maakt en die oplossingen kan bieden voor grote opgaven.

Wat weet u na uw bezoek

Na het bezoek heeft u inzicht in de veiligheidsuitdagingen van Nederland, hoe Apeldoorn omgaat met deze opgaven en wat Apeldoorn uniek maakt als Stad van Veiligheid.

Toepassing van fundamentele kennis in de landbouw

Woensdag 9 juli 2025

14:00 - 16:30 uur

Ede en Wageningen

Een doorstart naar duurzame landbouw vergt samenwerking op regionaal niveau en tussen publieke en private partners. In Regio Foodvalley wordt gewerkt aan de landbouw van de toekomst binnen de planetaire grenzen. Op Wageningen Campus wordt veel fundamentele en toegepaste kennis ontwikkeld waarmee geëxperimenteerd wordt op de boerderij.

Waar gaat u naar toe

Proefvelden WUR en Saia Agrobotics

De verschillende grondtypen rondom Wageningen is één van de redenen waarom de Universiteit hier meer dan 100 jaar geleden is gevestigd. Nog steeds is dit fundamenteel. U krijgt inzicht in de verschillende proeven voor de transitie naar robuustere agrofoodproductie-ecosystemen.

Hierna vertrekt u naar Ede waar de WUR Spinoff Saia Agrobotics één van de innovatieve kassen van de wereld laat zien. Door de combinatie van een mobiel plantensysteem, slimme AI en 's werelds snelste oogstrobot wordt het runnen van grootschalige kassen vereenvoudigd.

Wat weet u na uw bezoek

De agrifood kenniseconomie in regio Foodvalley is van wereldtopniveau. Bij dit bezoek krijgt u inzicht in de grote landbouwopgaves van dit moment en een inkijkje hoe de toekomst eruit kan zien en welke rol Nederlandse kennis hierin kan spelen.

Onderwijs & arbeidsmarkt

Donderdag 10 juli 2025
10:00 - 12:30 uur

**Lochem (Stedendriehoek) en
Borculo (Achterhoek)**

Arbeidsmarktkrapte in het licht van demografische ontwikkeling

Taken op het gebied van onderwijs en arbeidsmarkt worden vaak lokaal en regionaal uitgevoerd. Stedendriehoek en Achterhoek ervaren dat succesvolle projecten in de regio aanlopen tegen de regionale begrenzing en dat tijdelijke subsidies vanuit het Rijk zorgen voor problemen in de continuïteit.

We zien in beide regio's dat vergrijzing en ontgroening toenemen en het aantal studenten in de zorgopleidingen afnemen. Door de vergrijzing gaan veel mensen in de zorg met pensioen terwijl de behoefte aan zorg steeds verder toeneemt.

Waar gaat u naar toe

WILA in Lochem en Zorg voor Mekaar (VVT) in Borculo. We laten u praktijkvoorbeelden zien en gaan in gesprek met de werknemers zelf. Bij mooi weer fietst u tussen beide locaties en ervaart u niet alleen het prachtige landschap, maar ook hoe essentieel reisafstanden zijn in onze regio's voor de toegang tot onze voorzieningen.

Wat weet u na uw bezoek

Met u voeren we een strategisch gesprek hoe landelijk en regionaal samengewerkt kan worden om deze opgaven het hoofd te bieden. We laten u best practices zien en bespreken met u of en hoe schaa sprong en structurele financiering kan bijdragen aan deze opgaven.

Economie en chiptechnologie

Donderdag 10 juli 2025
14:00 - 16:30 uur

Nijmegen
(Groene Metropoolregio)

De komende jaren zal de semiconductorsector in Nijmegen en omgeving groeien met ruim 6000 banen. Dat vraagt naast investeringen in deze sector ook de nodige investeringen in woningen, infrastructuur en voorzieningen. Met NOVEX-locatie Winkelsteeg pal naast de Noviatech Campus ontstaat een unieke combinatie van wonen & werken.

Waar gaat u naar toe

Noviatech Campus.

- Eén van de dertien doorontwikkelde campussen van Nederland;
- Bedrijven die essentieel zijn in de gehele semiconductorketen voor Nederland, EU en de wereld.

Wat weet u na uw bezoek

- Inzicht in de halfgeleidersindustrie en chiptechnologie;
- Een beeld bij de meerwaarde voor Nederland en Europa van bedrijven zoals Nexperia en Ampleon;
- Inzicht in de toepassingen van medische technologie, digitale gezondheid en een samenleving die klaar is voor de toekomst.

Circulaire economie

Vrijdag 11 juli 2025

10:00 - 12:30 uur

Wageningen

In de circulaire economie wordt veel plantaardig materiaal uit de landbouw hergebruikt. Denk bijvoorbeeld aan gewassen, aquatische biomassa en reststromen. Wageningse experts onderzoeken hoe plantaardig materiaal zo ingezet kan worden dat het rendabel is. Ook wordt een groot Europees project gecoördineerd waarin voedingsstoffen als fosfaat en stikstof worden teruggewonnen uit mest. Dit is een belangrijke stap op weg naar een gesloten kringloop.

Waar gaat u naar toe

Het bezoek start in het proefveld op Wageningen Campus waar Olifantsgras (*Miscanthus*) wordt geteeld voor biobased materialen. Vervolgens bezoeken wij de Biobased Products Innovation Plant, een grote R&D-faciliteit waar wetenschappers innovatieve processen ontwikkelen om groene grondstoffen (biomassa) om te zetten in biobased producten. Tot slot kijken we naar de Nature Building Kit om te zien, voelen en lezen wat er allemaal mogelijk is met biomassa in onze huizen, onze omgeving en producten.

Wat weet u na uw bezoek

- Inzicht in de mogelijkheden van een circulaire toekomst. Wat is de impact op onze leefstijl en wat voor economische kansen zijn er?
- De relatie tussen productie van biomassa en het ontwikkelen van producten.
- Kennis van de obstakels en kansen om een boost te geven aan de biobased en circulaire economie.

Defensie en Nijmeegse 4Daagse

Vrijdag 18 juli 2025
14:00 - 16:30 uur

Defensie groeit om klaar te staan voor de dreigingen van nu en de toekomst. Voor die groei heeft Defensie meer ruimte nodig in Nederland. Dat betekent een zoektocht naar meer ruimte om te oefenen, voor infrastructuur, munitieopslag en voor nieuwe of aangepaste vergunningen. Wij hebben in Gelderland van oudsher nauwe banden met defensie. In Gelderland zijn veel kazernes en defensie terreinen, vooral op de Veluwe. De grootste meerdaagse wandelprestatietocht ter wereld begon ooit als conditietraining voor militairen. Meer dan 110 jaar later staan 45000 wandelaars aan de start van 4Daagse, waaronder 6500 militairen uit meer dan 30 landen.

Waar gaat u naar toe

Op vrijdag 18 juli komen de tienduizenden wandelaars binnen op de Via Gladiola. Op de tribune worden deze wandelaars feestelijk ontvangen en toegejuicht. U zal de échte 4Daagse sfeer voelen. Voorafgaand is er een receptie met een lunch en zullen we de Gelderse visie op Ruimte voor Defensie met u delen, waarna we samen de wandelaars zullen binnenhalen.

Wat weet u na uw bezoek

In dit bezoek informeren wij u over de plannen van Defensie in Gelderland en de uitdagingen die dit met zich meebrengt. Daarnaast beleeft u de 4Daagse vanuit een uniek perspectief en ervaart u het 4Daagse gevoel.

ALGEMEEN BESTUUR

Vergadering d.d.	: 28 mei 2025
Agendapunt	: 3
Onderwerp	: 23e European Week of Regions & Cities 2025
Portefeuillehouder	: De heer J. Bengevoord

Voorstel

1. Bespreken van het conceptprogramma (zie bijlage) en eventuele aanvullende wensen voor 2025 n.a.v. deelname 2024;
2. Bespreken welke Colleges al van plan zijn om deel te nemen en gebruik willen maken van het hotel;
3. Bespreken of gezamenlijk reizen met een bus gewenst is.

Toelichting

Het officiële programma van de EWRC is nog in voorbereiding en zal **15 juli 2025** gereed zijn. Inmiddels is het hotel geboekt, Regio Achterhoek heeft 30 kamers in het Renaissance hotel gereserveerd voor maandag en dinsdag 13 en 14 oktober.

Tot 3 juni 2025 dient er in de verschillende colleges een inventarisatie gemaakt te worden van de deelname en aangegeven te worden of ze gebruikt willen maken van het gereserveerde hotel. Het aantal deelnemers mag worden doorgegeven aan Manon van Bree (mbree@winterswijk.nl).

Procedure:	Vervolgactie:	Bijlagen:	Consequenties:
DB d.d.: Achterhoek	communicatie:	Meegezonden: 1	Financieel: nee
Board d.d.:	Mededeling beslissing	Ter inzage:	Personeel: nee
	aan:	Plaats van inzage:	

Nadere informatie bij: Nicky Eppich

Tel.nr.: 06 11 36 26 34

Memo

23^e European Week of Regions & Cities 2025 – *Shaping tomorrow, together*

Van: Nicky Eppich, Alexandra Arens (namens 8RHK Ambassadeurs)

Aan: Algemeen Bestuur 8RHK Ambassadeurs

Datum: 13 mei 2025

European Week of Regions and Cities

Van 13 t/m 15 oktober 2025 vindt de European Week of Regions and Cities (EWRC) plaats, een dag korter dan de jaren ervoor. Zoals ook in 2024 zetten we ook dit jaar weer in om de #EURegionsWeek in Brussel met een nog grotere gezamenlijke Achterhoekse delegatie te bezoeken. Onder leiding van de Provincie Gelderland heeft afgelopen week de aftrap plaatsgevonden voor de voorbereidingen van een gevarieerd programma met verschillende regio's in Oost Nederland, bestaande uit workshops, netwerkbijeenkomsten en thema diners. Hiervoor wordt door de accounthouders 'lobby' van de verschillende gemeenten in de regio Achterhoek een programma voorbereid, dat in het kader van dit memo alvast als concept ter informatie aan het AB wordt aangeboden.

Extra inzet op Brussel in 2025 n.a.v. de Impact Scan door Publyon

Na aanleiding van de door bureau Publyon uitgevoerde impactscan zijn er vanaf half maart 0,4 fte extra inzet beschikbaar voor de zichtbaarheid en het vergroten van ons Achterhoekse netwerk in Brussel tot einde van het jaar. De focus ligt voor dit jaar op de onderwerpen circulair bouwen, innovatie in de landbouw en een verkenning naar vergelijkbare regio's in Europa die een samenwerkingspartner voor de Achterhoek zouden kunnen zijn.

Thema's EWRC 2025

Inhoudelijk staan in 2025 de volgende thema's centraal:

1. Cohesion and Growth of the Future: De volledige moderniseringsagenda kan onder dit thema worden aangepakt, waarmee een verbinding wordt gelegd tussen het stevig verankerde cohesiebeleid, waarden en nieuwe groeiplannen. Dit thema sluit aan bij de politieke prioriteiten van de EU, met name duurzame welvaart en concurrentievermogen, evenals gezamenlijk presteren en het voorbereiden van onze Unie op de toekomst.;
2. The Right to Stay: unlocking the potential of every territory: Alle burgers zouden het recht moeten hebben om te blijven op de plek die zij hun thuis noemen. Deze sessies zouden moeten gaan over hoe we kunnen ondersteunen wat een gemeenschap nodig heeft, zodat mensen willen blijven: publieke voorzieningen en particuliere activiteiten, onderwijs en vaardigheden, gezondheid, vervoer en digitale connectiviteit.
3. Cities building tomorrow: Dit thema biedt de mogelijkheid om te verkennen hoe steden kunnen worden versterkt als motoren van innovatie, groei en concurrentievermogen, en hoe hun veerkracht en duurzaamheid kunnen worden vergroot. Tijdens deze sessies kunnen goede praktijken worden uitgewisseld, gezamenlijke uitdagingen worden aangepakt, nieuwe onderwerpen worden besproken en samenwerking tussen steden binnen en over landsgrenzen heen worden verkend. Zo dragen ze bij aan het formuleren van een toekomstvisie voor steden.

Workshops

Bovenstaande hoofdthema's vormen de basis voor de verschillende workshops en seminars die tijdens de European Week of Regions & Cities worden georganiseerd. De Achterhoek is partner in de organisatie van een drietal workshops die nog in voorbereiding.

1. Rural Proofing: Beleid Laten Werken voor Plattelandsgebieden (officieel programma)

Deze sessie biedt een dynamisch platform voor interactieve discussies over hoe rural proofing (plattelandsgericht beleid) effectief kan worden geïntegreerd in beleidsvorming en besluitvorming. Het doel is bij te dragen aan het benutten van het potentieel van alle gebieden en het ondersteunen van het recht van mensen om te wonen en te floreren op het platteland, in lijn met de visie van de Europese Commissie op landbouw en voedsel. Eerst vindt een paneldiscussie plaats over hoe verschillende bestuursniveaus rural proofing kunnen toepassen en elkaar hierin kunnen ondersteunen. Vervolgens nemen deelnemers deel aan discussietafels om een reeks initiatieven uit de projecten GRANULAR en RUSTIK te bespreken, waarbij rural proofing in de praktijk is toegepast om territoriale uitdagingen aan te pakken.

2. Grensoverschrijdend Stikstofbeheer: Overbrug de Kloof (officieel programma)

Nederland kampt momenteel met een ernstige stikstofcrisis die de gezondheid en biodiversiteit van natuurgebieden bedreigt. Een hoge stikstofdepositie draagt bij aan de achteruitgang van ecosystemen – vooral in kwetsbare natuurreervaten. In veel grensregio's liggen beschermde landschappen in het ene land direct naast zones van intensieve landbouw in het andere. Deze uitdagingen vragen om gezamenlijke, grensoverschrijdende aanpakken. Tijdens deze sessie worden concrete initiatieven belicht die zijn ontwikkeld binnen een door INTERREG gefinancierd project, met als doel de samenwerking tussen natuurbeheerorganisaties aan beide zijden van de grens te verbeteren. Waterkwaliteit speelt in dit verband een cruciale rol, aangezien een hoge stikstofinvoer kan leiden tot eutrofiëring van waterlichamen, met grote gevolgen voor de waterkwaliteit en aquatische ecosystemen. Grensoverschrijdend stikstofbeheer is daarom essentieel om vervuiling van grond- en oppervlaktewater te verminderen en de gezondheid van waterlichamen te beschermen.

3. Verder zal de Achterhoek samen met de Provincies Overijssel en Gelderland, de gemeente Enschede en de IHK Nordwestfalen een vervolg workshop rond om het thema *Tech.Land – transforming borders into connections* voorbereiden.

Het doel van TECH.LAND is om de maatschappelijke uitdagingen aan te pakken en het mondiale concurrentievermogen van onze regio, bedrijven en kennisinstellingen te vergroten. Een samenwerkingsverband dat de Nederlandse en Duitse triple-helix ecosystemen in clusters aan elkaar wil koppelen om het volledige technologie- en innovatiepotentieel in het hart van Europa (Oost-Nederland, Noordrijn-Westfalen en meer) te realiseren.

Daarnaast worden op dit moment de mogelijkheden verkend om een regiodiner samen met Twente of de GMR Arnhem Nijmegen op te tuigen.

Netwerkrecepties

Naast het inhoudelijke programma is er tijdens de European Week ook veel ruimte om te netwerken. Twee netwerkmomenten die een vast bestanddeel zijn van de European Weeks zijn de VNG Netwerkborrel en netwerkborrel Oost-Nederland.

Op 13 oktober (ca. 17.00 – 19.00 uur) vindt de VNG Netwerkborrel plaats. Een gelegenheid om kennis te maken en bij te praten met o.a. de Nederlandse delegatie van het Comité van de Regio's en kennis en ideeën uit te wisselen met Europarlementariërs, gemeenteamttenaren en bestuurders die in Brussel actief zijn.

Op 14 oktober (ca. 17.00 – 19.30) organiseren de provincies Gelderland en Overijssel de netwerkborrel Oost-Nederland tijdens de #EURegionsWeek.

Aanmelding opent op 15 juli 2025

Op 15 juli opent de inschrijving voor het officiële programma van de EWRC. Een geliefde sessie die meestal op de dag van inschrijving al uitgeboekt is, is de Opening Ceremony in het Europees Parlement op maandag 13 oktober. Omdat iedere deelnemer zich met behulp van een EUlogin zelf moet inschrijven voor programmaonderdelen is het een aanrader om de 15^e in de agenda te reserveren.

Om eventuele vragen over te inloggen of andere praktische vragen te beantwoorden wordt er op **donderdag 3 juli om 11uur** een eerste digitale sessie als voorbereiding op de EWRC 2025 ingepland. De digitale uitnodiging volgt.

Voor vragen voorafgaand aan 3 juli kan contact worden opgenomen met het organisatieteam: Nicky Eppich (n.eppich@8rhk.nl) en Alexandra Arens (aarens@winterswijk.nl). Hieronder volgt het conceptprogramma vanuit de 8RHK Ambassadeurs. Inhoud van de workshops, data en tijdstippen zijn nog onder voorbehoud.

Informatieve sessie EWRC 2025 – Wat kun je verwachten?

Zoals ook in de afgelopen twee jaar zullen we in september een tweede digitale bijeenkomst organiseren waarin wij voor nieuwe en ervaren bestuurders nut en noodzaak toelichten om voor de European Weeks naar Brussel af te reizen. We geven een doorkijkje naar het actuele programma en schetsen een beeld van de lobbydoelen die we in Brussel nastreven. Datum voor deze bijeenkomst volgt.

Conceptprogramma 8RHK Ambassadeurs

Maandag 13 oktober

12:00 uur	Vertrek naar Brussel met bus / eigen gelegenheid
15:00 uur	Inchecken hotel
17:00 – 19:00 uur	VNG Netwerkborrel
19:00 uur	Aansluitend informeel Achterhoek diner (locatie nog te bepalen)

Dinsdag 14 oktober

08:00 – 09:30 uur	Ontbijt hotel
10:00 – 12:30 uur	Workshops (officieel programma)
10:00 – 12:30 uur	<i>Optie:</i> Workshop Tech.Land
12:30 – 14:00 uur	<i>Optie:</i> Achterhoek regiolunch (thema nog te bepalen: bijvoorbeeld rond om innovatie in de landbouw of circulair bouwen)
15:00 – 17:00 uur	Workshop Think East Netherlands (tijd onder voorbehoud)
17:00 – 19:30 uur	Oost Borrel: Theater Vaudeville – Galerie de la Reine 11, Brussel (Provincie Gelderland & Overijssel)
19:30 – 22:00 uur	Regiodiners

Woensdag 15 oktober

8:00 – 10:00 uur	Sessie Permanente Vertegenwoordiging Brussel (nog onder voorbehoud)
10:30 uur	Check out hotel
12:00 – 14:00 uur	Workshop Achterhoek – Provincie Gelderland
14:00 uur	Vertrek met bus / eigen gelegenheid

De EWRC 2025 is een dag ingekort, wat betekent dat er geen programma meer op 16 oktober zal zijn.

ALGEMEEN BESTUUR

Vergadering d.d.	: 28 mei 2025
Agendapunt	: 5
Onderwerp	: Projecten Zorgcorporatie Mariënelde en Grensland College 2.0
Portefeuillehouder	: De heer M. Boumans

Voorstel:

Kennisnemen van

1. het project Zorgcorporatie Mariënelde. Voor dit project wordt een bijdrage van € 179.854 vanuit de Regio Deal gevraagd (springplank gezondheid voorop)
2. het project Grensland College 2.0. Voor dit project wordt een bijdrage van € 267.587,-- vanuit Regio Deal (springplank bestrijding arbeidsmarktkrapte) en € 107.586,-- vanuit de gebiedsopgave middelen van de provincie gevraagd.

Toelichting Zorgcorporatie Mariënelde

De doelstelling van het Zorgcorporatie Mariënelde is enerzijds om mensen zo lang mogelijk, zo zelfstandig en prettig mogelijk in hun eigen omgeving te laten wonen, leven en werken. En anderzijds om een manier van ondersteuning aan inwoners te kunnen bieden op een domein overstijgende manier van denken en handelen.

Zorgcorporatie Mariënelde zal de helft van de inwoners laten deelnemen aan de Talentscan. Hierin worden de wensen en mogelijkheden van de inwoners vastgelegd om vervolgens aan elkaar te verbinden. Daarnaast wordt er onderzoek gedaan naar welke digitale middelen ingezet kunnen worden om mensen langer thuis te laten wonen. Om de resultaten van de Zorgcorporatie als voorbeeld te laten dienen voor andere initiatieven in de regio worden de geleerde lessen vastgelegd en wordt dit online beschikbaar gesteld. Het belangrijkste onderdeel (zowel inhoudelijk als financieel) van de Regio Deal aanvraag is de vertaling van dit lokale impactvolle initiatief naar de rest van de regio.

Toelichting Grensland College 2.0

De aanvraag Grensland 2.0 voorziet in de transitie die nodig is om te kunnen komen tot een structurele borging van het HBO-onderwijs in de Achterhoek. Deze periode wordt er gestreefd naar een volwaardige 30 samenwerking waarbij de O's gezamenlijk eigenaarschap dragen over het Grensland College. De financiële bijdrage is nodig voor deze overgangsperiode.

De aanvraag kent 3 hoofddoelen namelijk;

- Structurele borging van het Grensland College
- Transitie van een projectorganisatie naar een toekomstbestendige organisatie
- Ontwikkeling van een strategische huisvestingsvisie.

Advies Achterhoek Board

De Board heeft op 1 mei beide projecten goedgekeurd.

Procedure: Thematafel; april 2025 Board: 1 mei 2025	Vervolgactie: communicatie: Mededeling beslissing aan:	Bijlagen: Meegezonden: ➤ Projectaanvragen en rapport van bevindingen ➤ Overzicht Regio Deal projecten Ter inzage: Plaats van inzage:	Consequenties: Financieel: Personeel:
Nadere informatie bij: Wilma Stortelder		Tel.nr.: (0314) 32 12 42	

Fantastisch dat u een project aanmeldt voor de Achterhoek Visie 2030. Om te beoordelen of het project past binnen de visie, vragen wij u dit formulier volledig in te vullen. U kunt het ingevulde formulier sturen naar de betreffende programmaregisseur, die zal daarna zo spoedig mogelijk contact met u opnemen.

Aanvraagformulier project Achterhoek Visie 2030 – deel I

Projecten dienen te voldoen aan de Nadere regels Projecten Achterhoek Visie 2030 (te vinden op www.8rhk.nl/beschikking)

1 Naam project	Zorgcorporatie Mariënelde
2 Betrokken Thematafel	De Gezondste Regio
3 Aanvrager	Zorgcorporatie Mariënelde (Joske Elsinghorst-van Huet) Joske.elsinghorst@gmail.com
4 Looptijd (startdatum en einddatum vermelden)	01-04-2025 tot en met 31-03-2028 Zorgcorporatie Mariënelde, is een burgerinitiatief waarin al gestart is met zorgdomeinoverstijgend werken sinds 2015. Deze aanvraag wordt gedaan voor de doorontwikkeling van het zorgdomeinoverstijgend werken en bredere toepassingen te zoeken in de regio alsmede kennis te delen.

5 Projectbeschrijving

(Welke activiteiten ga je tijdens dit project uitvoeren? Voeg eventueel een uitgebreid projectplan als bijlage toe).

De Zorgcorporatie streeft het vergroten van de leefbaarheid in Mariënelde na en het zo lang mogelijk zelfstandig in het dorp kunnen blijven wonen. Op het gebied van wonen, welzijn en zorg regelen actieve inwoners veel zelf. Voor ouderen, chronisch zieken, mantelzorgers en inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt worden veel activiteiten en ondersteuning georganiseerd. Dit doen de inwoners met elkaar en in samenwerking met de zorgcoördinatoren. Het ene moment is de inwoner 'de cliënt' en de keer erop 'de (ervarings)deskundige' en de keer daarop gewoon deelnemer aan de activiteit. Daardoor is er sprake van saamhorigheid en wederkerigheid. De beschikbare Brede Maatschappelijke Voorziening is daarnaast een belangrijke ontmoetingsplek in het dorp.

De Zorgcorporatie sluit aan bij de wensen, ondersteuningsvragen en hulpvragen van de inwoners uit Mariënelde. Het uitgangspunt is te kijken naar wat mensen wel kunnen in plaats van wat zij niet kunnen. De zorgcoördinatoren zetten mensen in hun eigen kracht en maken gebruik van de vele talenten van inwoners en vrijwilligers. Waar mogelijk zonder inzet zorgorganisaties en regelarm. De zorgcoördinator kijkt met de inwoner naar een passende oplossing binnen de sociale basis (informeel en formeel) en daarna pas uit de verschillende zorgdomeinen, te weten de Jeugdwet, de Wmo, de Zvw en de Wlz.

De gemeente Oost Gelre ziet de Zorgcorporatie als een vernieuwende manier van het vormgeven van de ondersteuning binnen het sociaal- en zorgdomein. Mariënelde is het voorbeeld hoe je de sociale basis met en dichtbij inwoners kunt vormgeven. In Mariënelde komen de persoonlijke-, gemeenschappelijke- en institutionele basis samen en de Zorgcorporatie heeft hierin een belangrijke positie.

Lokaal en landelijk zien we dit ook terug door waardering in de vorm van bijvoorbeeld de 'Dorpsvernieuwingsprijs 2023' van de Landelijke Vereniging van Kleine Kernen (LVKK). Maar ook is de Zorgcorporatie onderdeel geweest van een technische briefing van de Tweede Kamer waarin het initiatief als voorbeeld van domeinoverstijgende samenwerking werd gezien. Tevens heeft de Zorgcorporatie input

geleverd voor de behandeling van het wetsvoorstel DOS, wat inmiddels is aangenomen door de Tweede Kamer.

Het project behelst een aantal elementen:

Doorontwikkeling inzet inwoners

Bij de Zorgcorporatie Mariënvelde is een talentenscan ontwikkeld waarbij de behoefte, wensen en krachten van inwoners kunnen worden geïnventariseerd en doorvertaald. Deze is in concept opgezet welke op dit moment nog in een (digitaal) platform gezet moet worden en vervolgens uitgevoerd zal worden bij zoveel mogelijk inwoners. Het resultaat hiervan is de match tussen vraag en aanbod met en tussen inwoners. De komende tijd zal dit geïnventariseerd en begeleid moeten worden. Het resultaat van deze match kan ook lokaal weer extra verbindingen en activiteiten opleveren waar de zorgcorporatie een centrale rol zal hebben.

Doorontwikkeling initiatief digitale zorg

Doordat de Zorgcorporatie een burgerinitiatief is, komen zij niet in aanmerking voor zorggelden rondom digitale zorg(middelen) en domotica. Nu is de inzet van veel digitale zorgmiddelen gekoppeld aan indicaties en/of zorginzet terwijl wij dit juist in Mariënvelde willen inzetten ter voorkoming van zorg. Er is een groot effect op de inzet van zorg door vroegtijdige inzet van ondersteunende digitale middelen. We willen brede inzet hiervan in Mariënvelde toepassen en ervaringen meenemen naar andere initiatieven in de regio. Ook is er contact met TZA en is Nedap om mee te denken.

Zichtbaarheid en vindbaarheid in de regio

Ondanks dat er landelijke aandacht is voor het initiatief in Mariënvelde is het tevens nog vaak redelijk onzichtbaar voor ander initiatieven en/of vragen bij opstart van vergelijkbare projecten. We willen om als ambassadeur te kunnen optreden in de regio een gezicht krijgen en ook gevonden kunnen worden om te fungeren als 'sparringspartner', inspiratie en voorbeeld voor anderen.

Schaalbaarheid & borging

De 'lessons learned' en werkende elementen van de Zorgcorporatie en haar manier van 'anders denken en anders doen' willen we nu gaan extrapoleren tot een plan om ook andere dorpen, kernen en (zorg)organisaties te inspireren. Wat in Mariënvelde op dit moment gemeengoed is, zou ook regionaal doorvertaald kunnen worden naar wijken en andere dorpen of kleine kernen. We willen analyseren en opschrijven welke elementen van de lokale aanpak ook regionaal doorvertaald kunnen worden. Vervolgens gaan we de regio daarmee inspireren, in samenspraak en samenhang met het IZA regioplan.

6 Doel van het project

(Korte omschrijving van hetgeen je wilt bereiken met dit project)

Het doel van de Zorgcorporatie is enerzijds om mensen zo lang mogelijk, zo zelfstandig en prettig mogelijk in hun eigen omgeving te laten wonen, leven en werken met aandacht, betrokkenheid en inzet vanuit de eigen talenten die inwoners hebben. En anderzijds om deze manier van de ondersteuning aan inwoners te kunnen bieden, op een domeinoverstijgende manier van denken en handelen. Dit doen we door samenwerking te bevorderen tussen alle professionals in alle zorggebieden maar ook de samenwerking te zoeken met de lokale economie. Middels dit project willen we enerzijds de leefbaarheid binnen het dorp behouden en de cohesie tussen inwoners nog verder verhogen om daarmee mensen zo lang en prettig als mogelijk in het dorp te kunnen laten wonen.

Het doel is om de komende tijd de inzet en betrokkenheid alsmede de talenten van de inwoners breed inzichtelijk te maken en waar mogelijk in te zetten voor ondersteuning aan elkaar. Daarnaast zal de inzet van domotica en andere digitale middelen ook meer mogelijk worden in de thuissituatie. Vanuit deze twee

elementen en de bredere beweging van de Zorgcorporatie zullen de belangrijkste lessen gedeeld worden om de regio breed te inspireren.

Tot slot zal er ook onderzocht moeten worden hoe op langere termijn domeinoverstijgend samenwerken zich verder kan uitbreiden en verdiepen en blijvend financieren in de regio.

Leefbaarheid in de brede zin

- De inzet van de zorgcoördinatoren van de Zorgcorporatie leidt tot minder noodgedwongen verhuizingen en minder uitgaven in de geïndiceerde zorg en ondersteuning.
- Sociale cohesie tussen diverse organisaties en verenigingen.
- Vragen rond wonen, welzijn en zorg worden intergaal opgepakt en opgelost binnen het dorp
- Talenten van inwoners worden inzichtelijk, zichtbaar en versterkt. Daardoor kunnen inwoners vanuit hun kracht worden gekoppeld aan (nieuwe) initiatieven, individuen of projecten. Wat voor iemand een 'normaal iets' is, kan voor een ander ontzettend bijzonder zijn. In de basis wil ieder mens van betekenis kunnen zijn. Door talenten in te zetten en te koppelen, worden inwoners nog meer gesterkt.
- Bijdrage leveren aan de doorontwikkeling van het dorp Mariënveld. Dit middels deelname aan diverse werkgroepen, ophalen van initiatieven en daarin een faciliteren en ondersteunen.

Betrokkenheid en participatie van inwoners

- De Zorgcorporatie verstevigt en vergroot de onderlinge verbinding en solidariteit van de inwoners, door gezamenlijk te zorgen voor een stevige sociale en maatschappelijke basis, waar alle inwoners gebruik van kunnen maken.
- Het vergroot de onderlinge cohesie van de inwoners van Mariënveld. Dit gebeurt door inzet van en voor inwoners; kracht uit de eigen gemeenschap.
- Dorpshuis als centrale ontmoetingsplek
- Talentenscan als tool om inwoners te verbinden en wensen en mogelijkheden in zo breed mogelijk in beeld te krijgen.

Kwaliteit van leven

- Door de betrokkenheid en participatie ervaren inwoners plezier, ontspanning, ontmoeting, ontplooiing, zingeving, steun, vertrouwen en hulp.
- In Mariënveld is sprake van sociale kwaliteit;
 - . sociaaleconomische zekerheid
 - . sociale inclusie
 - . sociale cohesie
 - . sociale empowerment
- Inwoners met een ev. zorgvraag zijn in het dorp tegelijkertijd vaak vrijwilliger die daardoor een zinvolle bijdrage kunnen leveren aan de gemeenschap en behoud van waardigheid en betrokkenheid als inwoner van Mariënveld; Een inwoner blijft in de eerste plaats altijd inwoner i.p.v. zorgvrager

Groter werkplezier en meer autonomie voor, en samenwerking tussen, professionals

- De gemeente heeft de toegang tot maatwerkvoorzieningen belegd bij de Zorgcorporatie om daarmee nog dichtbij de inwoner (ondersteuningsvraag) te staan. Hiermee heeft de professional meer beweegvrijheid binnen de kaders en wetten en meer betrokkenheid bij inwoners te realiseren. Deze keuze van de gemeente geeft waardering en vertrouwen aan de professional en legt de kracht terug bij de inwoner.
- Omdat de professional dichtbij is en het heel laagdrempelig is er sprake van vroeg signalering en kan er tijdig ingezet worden. Dit verhoogt de waarde van het werk omdat de professional veel dichtbij de inwoner staat.

- De ervaring die er via de SPUKDOS met domeinoverstijgend samenwerken met de inzet van wijkverpleegkundige reeds is opgedaan geeft aan dat de nieuwe manier van werken tot meer werkplezier en zelfstandigheid leidt
- Door het samen te doen met inwoners, netwerk van inwoners, vrijwilligers en professionals is er sprake van saamhorigheid.

7 Beoogde resultaten

(Kort en concreet vermelden, moeten meetbaar zijn)

Het aanbod van de Zorgcorporatie leidt tot:

Inzet Talentenscan

- Tenminste de helft van de inwoners neemt deel aan de Talentenscan
- Vastleggen wensen en mogelijkheden als tool om verbinding te leggen
- Opvolging en verbinding leggen tussen wensen en mogelijkheden van inwoners
- Ondersteunen van initiatieven en faciliteiten vanuit de Talentenscan.

Domotica

- Onderzoek welke digitale middelen inwoners kunnen ondersteunen om langer thuis te blijven
- Oplossingen voor financiering van inzet van domotica vanuit een burgerinitiatief op lange termijn
- Inzet van domotica realiseren

Ambassadeur & vertaling werkende elementen in de regio

- Zorgcorporatie is bekend in de regio als partner voor ontwikkelingen domeinoverstijgend denken en handelen
- Lessons-learned vastleggen
- Online beschikbaar stellen van successen en uitdagingen
- Delen van kennis en ervaring door inspiratiesessies te organiseren
- Op uitnodiging bezoeken andere initiatieven

Borging domeinoverstijgend werken

- Gesprekken met zorgkantoor, gemeente, zorgverzekeraar en zorgaanbieders over toekomst financiering

Het aanbod van de Zorgcorporatie leidt tot:

- Iedereen kan in het dorp oud worden zonder noodgedwongen vertrek door een zorgvraag. Dit heeft een positieve uitwerking op de leefbaarheid.
- Een kostenbesparende dienstverlening. Door de inzet van de Mariënveldse gemeenschap ontstaan vanuit de inwoners voorliggende activiteiten/voorzieningen.
- Nieuwe verbindingen, initiatieven en talentontwikkeling (inwoners)
- Samenwerking tussen inwoners en gemeente op gebieden van bijvoorbeeld openbaar groen en inrichting en onderhoud algemene voorzieningen.
- Vergroting van de micro economie in het dorp - vergroting van participatie van mensen die aan de zijkant staan van de samenleving.

8 Bijdrage aan Achterhoek Visie 2030

- a. Aan welke doelen van de Visie 2030 levert dit project een bijdrage (zie bijlage 4)?
(betreffende doelen uit bijlage 4 vermelden!)

Doelen Gezondste Regio:

1. *Leefbare gemeenschappen (hoofdstuk 1, HOGER SPRINGEN, KRACHTIGER LANDEN).*
-

2. *Er is een betaalbaar en toegankelijk netwerk van zorg-, gezondheids- en ondersteuningsdiensten van hoge kwaliteit waar professionals met plezier werken.*
3. *De Achterhoek is de gezondste regio van Nederland door preventie en zorginnovatie, dit in samenhang met wonen, werken, leren en meedoen.*
4. *Achterhoekers zijn zelf (langer) verantwoordelijk voor hun gezondheid.*

In plaats van een “ieder voor zich” mentaliteit is er door de Mariënvelders voor gekozen om de verantwoordelijkheid gezamenlijk op te pakken en wonen, welzijn en zorg zelf vorm te geven. De Zorgcorporatie streeft het behoud van voorzieningen in Mariënveld na, vanuit de zelfwerkzaamheid en talenten van Mariënvelders. De Zorgcorporatie organiseert voorzieningen voor alle inwoners, met waar nodig specifiek aanbod. Het aanbod van de Zorgcorporatie moet leiden tot minder noodgedwongen vertrek van zorgbehoevende mensen uit Mariënveld en minder uitgaven in de geïndiceerde zorg. Dit heeft een positieve uitwerking op de leefbaarheid. Een ander belangrijk speerpunt van de Zorgcorporatie is het verstevigen en vergroten van de onderlinge verbinding en solidariteit van de inwoners van Mariënveld, door gezamenlijk te zorgen voor een stevige sociale en maatschappelijke basis, waar alle inwoners gebruik van kunnen maken.

Streefwaarden Gezondste Regio:

1. *De ervaren gezondheid van de Achterhoekers is toegenomen.*
2. *Achterhoekers scoren beter op de verschillende dimensies van positieve gezondheid.*
3. *De veerkracht en weerbaarheid van Achterhoekers zijn toegenomen.*
4. *De ervaren kwaliteit van zorg is verbeterd.*
5. *De totale kosten van zorg-, gezondheids- en ondersteuningsdiensten stijgen minder hard dan de huidige verwachting.*
6. *Het ziekteverzuim ligt in de Achterhoek lager dan bij soortgelijke bedrijven of organisaties elders*

-
- b. Aan welke SDG's (Sustainable Development Goals) levert dit project een bijdrage (zie bijlage 5)?
(betreffende SDG's uit bijlage 5 vermelden!)

Meld je initiatief ook aan bij MAEX Achterhoek! Via <https://maex.nl/achterhoek/> (toel. zie bijlage 5).

De Zorgcorporatie levert een bijdrage aan:

-
- c. Waaruit blijkt dat er draagvlak is bij de drie O's?

In de aanvraag Regio Deal tranche 5, Hoger Springen Krachtiger Landen is de corporatie Mariënveld opgenomen.

De volgende tekst is terug te lezen in hoofdstuk 1.1 Springplank Gezondheid:

Daarom geven wij een impuls aan nieuwe samenwerkingsvormen, zoals Zorgcorporaties (zoals de corporatie in Mariënveld), en zetten we in op een gezonde leefomgeving

De overheid, maatschappelijke organisaties en ondernemers werken samen met inwoners en vrijwilligers als gelijkwaardige partners om gezamenlijk te werken aan welzijn, wonen en zorg in Mariënveld.

Samenwerkende partijen (de drie O's) Zorgcorporatie Mariënveld:

Organisatie	Omschrijving samenwerking
Zorgcorporatie Mariënveld	De Vereniging Zorgcorporatie is een burgerinitiatief. De zorgcoördinatoren zijn hier werkzaam
BMV Mariënveld	Dit betreft de organisaties die hun activiteiten ook uitvoeren in de BMV, het dorps huis. Deze leveren inwoners/vrijwilligers om de ondersteuningsvraag vorm te geven, maar ontvangen ook lokaal weer leden en inzet van de inwoners met een ondersteuningsvraag.
Sensire	VVT organisatie, zetten wijkverpleegkundige in
Careaz	VVT organisatie, zetten wijkverpleegkundige in
Huisartsenpraktijk Zieuwent	Inzet praktijkondersteuner senioren, inzet praktijkondersteuner GGZ, inzet praktijkondersteuner somatiek.
Workmate Company	WMO aanbieder, biedt begeleiding individueel en groep. Zet ambulant begeleider in.
Pro Wonen	Inzet woonconsulenten, afstemming (nieuwe) huurders.
Gemeente Oost Gelre	Financiële ondersteuning, ondersteuning bij monitoring, inhoudelijk ondersteuning/samenwerking, rol indicatiestelling voor inwoners Mariënveld voor WMO voorzieningen, collegiaal contact sociaal team.
Zorgkantoor / zorgverzekeraar Menzis	Afstemming zorgkantoor voor wat betreft afstemming WLZ.
TZA	Expertisecentrum domotica
Nedap	Leverancier zorgdossier en Luna domotica

d. Wat is de regionale impact van dit project?

Er ontstaat een bredere samenwerking met (zorg)organisaties in omliggende gemeentes en het project dient tevens als ambassadeur voor het anders organiseren van ondersteuning aan inwoners in kleine kernen. Er wordt actief gekeken naar de werkende elementen die toegepast kunnen worden op andere kleine kernen of zorgaanbieders in de Achterhoek.

Deze spin-off werken van het initiatief gebeurt al als inspiratiebron, echter ontbreekt het nu aan de tijd en middelen om hiervoor een bredere ondersteuning te kunnen bieden. Andere initiatieven in de region kunnen inspiratie opdoen en de Zorgcorporatie vinden doordat deze meer zichtbaar is.

Geluksregio:

Mariënveld is winnaar van de Dorpsvernieuwingsprijs 2023!

Zoals de jury zegt; 'Anders denken, anders doen en zo een geluksregio creëren waar iedereen mee kan doen'. De bouw van een Brede Maatschappelijke Voorziening (BMV), de oprichting van Zorgcorporatie Mariënveld en de vernieuwing van het dorps hart en het schoolplein.

9 Coalition of the willing

(betrokken organisaties en hun rol in het project vermelden)

Aanvullend op de partijen die bij 8c al zijn benoemd werkt de Zorgcorporatie Mariënveld samen met:

- Casemanagers dementie
- Sportvereniging
- Jeugdconsulenten

- Fysiopraktijken
- Diëtisten
- Pedicure en podotherapeut
- Fijnder (sociale dienst)
- UWV
- Politie
- Bewindvoerders en mentoren
- Onderwijs (inclusief speciaal onderwijs)
- Beweegmakelaar
- Gezondheidsmakelaar
- Partners in het fysieke- en economisch domein zijn betrokken in de sociale basis.
- Altant, expertisecentrum voor ziekte van Huntington

10 Kunt u de BTW op dit project verrekenen?

- ☐ Ja (dan onderstaand bij 12. de kosten excl. BTW weergeven)
☒ Nee (dan onderstaand bij 12. de kosten incl. BTW weergeven)
☐ Gedeeltelijk

11 Begrote kosten (incl. BTW)

Gedetailleerde begroting als bijlage toevoegen! Voor format, zie bijlage 6 (excel bestand).
 (Onderstaand alleen de samenvatting weergeven)

a. Talentenscan	€ 62.436	+
b. Digitale zorgmiddelen	€ 64.433	
c. Kennisdeling & vertaling werkende elementen	€ 187.369	
d. Borging	€ 45.617	
Totaal	€ 359.854	

12 Financiering

a. Bijdrage vanuit de aanvrager:	€ 0	+
b. Overige cofinanciering: <i>Let op: <u>per partij</u> een cofinancieringsverklaring bijvoegen</i>		
- Gemeente Oost Gelre	€ 180.000	
Subtotaal	€ 180.000	
c. Per saldo gevraagde bijdrage:	€ 179.854	+
Totaal	€ 359.854	

13 Communicatie

Op welke wijze en welke momenten wordt over het project gecommuniceerd?

Wanneer het project van start gaat, hoort op alle communicatie-uitingen die vanuit u uitgaan (website, drukwerk, bouwboarden, etc.) het logo van de provincie Gelderland en het logo van 8RHK ambassadeurs te staan. Zie daarvoor deze [toolkit](#). Voor verdere afstemming over communicatie (inhoud en momenten) neemt u contact op via communicatie@8rhk.nl.

De communicatie over de Zorgcorporatie vindt op verschillende momenten en kanalen plaats.

Regelmatig treedt de Zorgcorporatie op als ambassadeur en inspiratie voor andere initiatieven.

Met inzet van bekostiging vanuit de regiodeal kunnen we een breder platform ontwikkelen en vindbaarheid binnend de regio verhogen door het ontwikkelen van online content.

Wanneer er in de toekomst informatie gedeeld wordt in de media over de Zorgcorporatie wordt dit in afstemming met communicatie van de 8RHK ambassadeurs en de gemeente Oost Gelre verzorgd.

14 Mogelijke risico's

Een zaak van lange adem en voorzichtigheid

De transformatie is compleet maar vraagt nu om behoud en door ontwikkelen en dit wordt vastgelegd in het dorpsplan 2025-2040.

De mogelijke risico's zijn jongeren die wegtrekken, ouderen met toenemende zorgvragen en hierdoor ook minder mantelzorgers en vrijwilligers. Minder voorzieningen omdat er geen afname meer is. En blijft elke inwoner zich inzetten voor de saamhorigheid en de wederkerigheid of zijn er straks inwoners die met 'de rug' naar de samenleving staan.

Voor de toekomst is er een afhankelijkheid van de uitvoering van de wet die domeinoverstijgend samenwerken mogelijk gaat maken.

Regelarme ondersteuning kan wrijving geven in de samenwerking tussen diverse (zorg)organisaties zowel financieel als in dossierverantwoording.

Bij de toepassing is het nodig dat organisaties verder kijken dan hun eigen huidige aanbod. Dit vraagt veel van een organisatie. Deze cultuuromslag moet wel gemaakt worden. Bij toepassing van werkzame principes elders in de regio vraagt dit dus wat van alle deelnemers uit de Thematafel.

Om als inspiratiebron te dienen en informatie te delen binnen de regio te zijn, is inzet van mensen nodig die tegelijkertijd binnen de Zorgcorporatie actief zijn en geen onbeperkt aantal uren beschikbaar zijn. Er zal kritisch gekeken worden naar hoe we de inzet kunnen verbreden en slim toepassen van andere inzet.

15 Overige aandachtspunten

De rol van de zorgcoördinator is cruciaal in het geheel. Ondersteuning moet zo min mogelijk afhankelijk zijn van individuen. De zorgcoördinatoren hebben naast professionele kennis en ervaring, ook specifieke persoonlijke kwaliteiten. Het profiel van de professional die het domeinoverstijgend samenwerken mogelijk maakt wordt ook onderzocht en gedeeld.

Enerzijds werken zij op individueel niveau en anderszijds werken zij op collectief niveau. Het is het zoeken van evenwicht in het ondersteunen, adviseren, informeren, aanjagen, verbinden, overnemen en wanneer weer terugtrekken.

De zorgcorporatie dient wel als inspiratie voor andere initiatieven en zal actief inspireren maar zal niet zelf volledig de ontwikkeling en/of begeleiding van andere initiatieven zijn.

16 Is een Europese aanbesteding noodzakelijk?

(zie bijlage 1)

- ☐ Ja
☒ Nee

17 Is er sprake van staatssteun?

(zie bijlage 2)

- ☐ Ja *(geef onderstaand aan of er sprake is van geoorloofde staatssteun en ga verder met punt 19, 'gegevens aanvrager')*
- ☐ AGVV, artikel:
 - ☐ LVV, artikel:
 - ☐ DAEB
 - ☐ Deminimis *(vul eerst punt 18 in en ga daarna verder met punt 19)*
- ☐ Nee *(ga verder met punt 19)*

18 Heeft uw organisatie in de afgelopen 3 belastingjaren minder dan € 200.000,= publieke middelen ontvangen?

- ☐ Ja, namelijk € ... *(indien er geen vrijstelling mogelijk is, dan bijlage 3 invullen: De Minimis-verklaring)*
☒ Nee *(verder met volgende vraag)*

19. Gegevens aanvrager

S.v.p. gegevens invullen in 'Aanvraagformulier project Achterhoek Visie 2030 – deel II' (graag als apart document meesturen i.v.m. AVG regels).

Ondertekening

Aldus naar waarheid ingevuld en ondertekend.

Met de ondertekening van dit aanvraagformulier stemt u ermee in dat de informatie in dit aanvraagformulier openbaar is en dat het voor de uitvoering van onze werkzaamheden (beoordeling en besluitvorming) noodzakelijk is dat de bijlagen gedeeld worden met personen die betrokken zijn bij de beoordeling van de aanvraag.

Plaats:

Datum:

Naam:

Functie:

Paraaf:

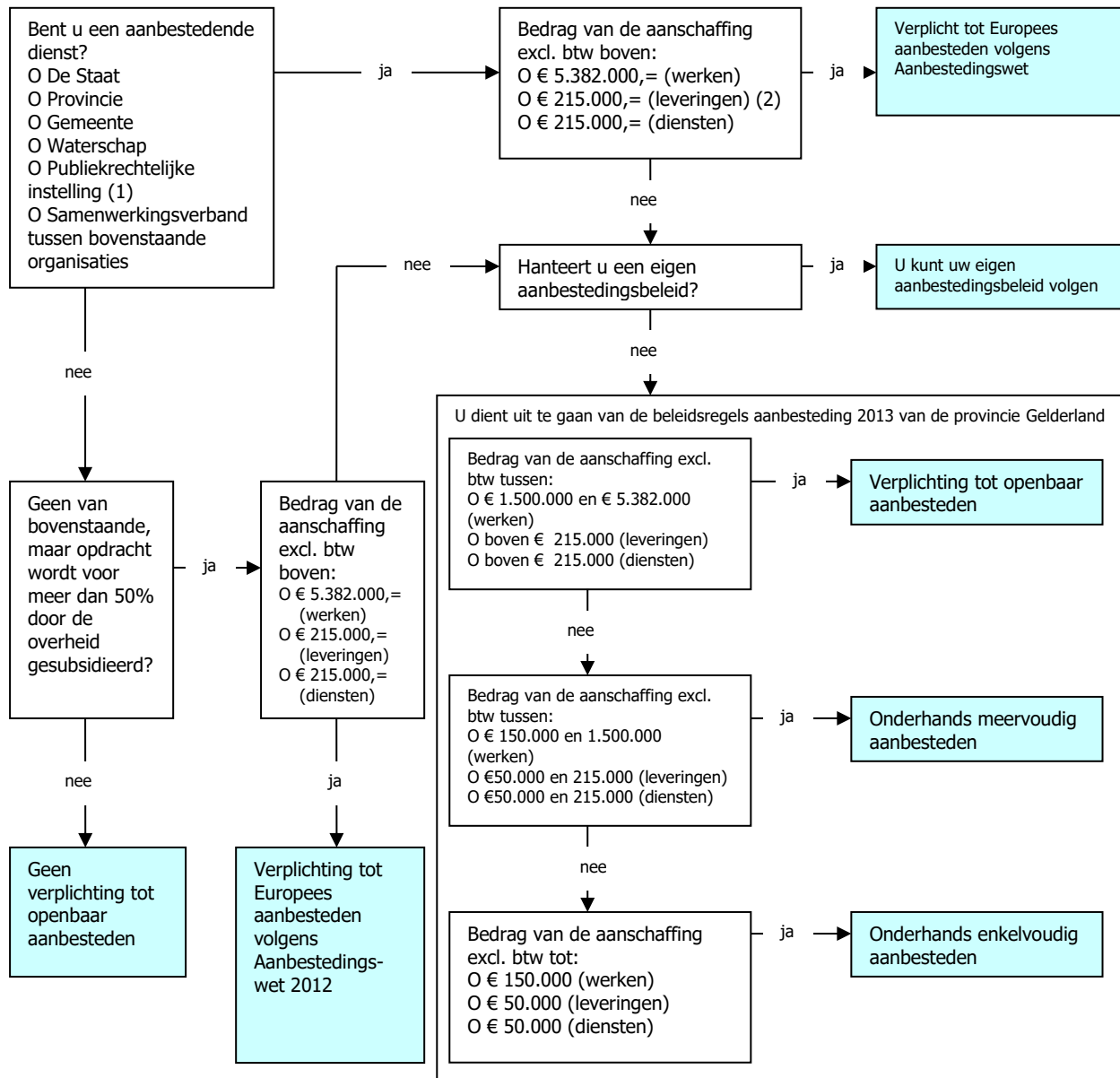
BIJLAGEN

1. Aanbestedingsschema
2. Staatssteun en vrijstellingsgronden
3. Verklaring De-minimis
4. Doelen Achterhoek Visie 2030
5. Sustainable Development Goals (SDG's)
6. Format begroting project (apart Excel bestand)

Bijlage 1

Aanbestedingsschema

Het onderstaande schema is bedoeld als ondersteuning en er kunnen geen rechten aan worden ontleend. De drempelbedragen kunnen jaarlijks wijzigen en er kunnen zich altijd uitzonderlijke situaties voordoen waarin dit schema niet voorziet. Voor specifieke informatie en actuele bedragen kunt u terecht op www.europadecentraal.nl.

Bijlage 2

Staatssteun en vrijstellingsgronden

Stappenplan Staatssteun

Bij het bepalen of sprake is van geoorloofde staatssteun moet het volgende stappenplan worden gevolgd:

- 1) Bepaal of er sprake is van staatssteun,
- 2) Zo ja, bepaal of de steun ter goedkeuring aan de Europese Commissie moet worden voorgelegd,
- 3) Zo ja, bepaal op welke gronden de Europese Commissie de steun zal goedkeuren.

Voor algemene informatie over staatssteun verwijzen we u naar www.europadecentraal.nl.

Bepalen van staatssteun

Er is sprake van staatssteun indien aan de volgende criteria wordt voldaan:

- De middelen worden door een overheid verstrekt,
- De middelen komen ten goede aan bepaalde ondernemingen of organisaties die marktactiviteiten uitvoeren,
- Het voordeel dat door de overheidsmiddelen is verkregen hebben deze partijen niet langs normale commerciële weg kunnen verkrijgen,
- De mededinging zou kunnen worden vervalst,
- Er ontstaat een ongunstige beïnvloeding van de Europese handel.

Als voldaan wordt aan de eerste drie criteria moet de steunmaatregel in principe aan de Europese Commissie worden voorgelegd. Pas na goedkeuring kan de steun worden verleend. Er zijn echter uitzonderingen op deze aanmeldingsplicht. Dit zijn de vrijstellingen die in de volgende paragraaf worden beschreven.

De Europese Commissie heeft bepaald dat steun van minder dan € 200.000, onder voorwaarden, niet als staatssteun wordt aangemerkt (voor landbouwprojecten geldt een lagere grens). Dit wordt 'de minimis' genoemd. Deze 'de minimis' grens geldt per onderneming of marktpartij voor een periode van 3 jaar. Om te bepalen of van deze uitzondering gebruik kan worden gemaakt moet zorgvuldig worden nagegaan of in de afgelopen 3 jaar niet meer dan € 200.000 aan steun is ontvangen. De ondernemer moet hiervoor een 'de-minimis-verklaring' afleggen. In bijlage 4 wordt hier een nadere toelichting op gegeven.

Vrijstellingen van aanmelding

De Europese Commissie heeft regels vastgesteld op grond waarvan de steunmaatregelen niet aan de Europese Commissie hoeven worden voorgelegd. Dit zijn de zogenoemde vrijstellingsverordeningen. In de zogenoemde Groepsvrijstellingsverordening is een aantal categorieën van steun ondergebracht die van aanmelding zijn vrijgesteld. Het gaat dan bijvoorbeeld om steun voor het midden- en klein bedrijf, onderzoek en innovaties of op het gebied van milieu. Om voor de vrijstelling in aanmerking te kunnen komen moet aan alle voorwaarden van de vrijstellingsverordeningen zijn voldaan.

Aanmelding bij de Europese Commissie

Als de steunmaatregel niet onder één van de vrijstellingen valt dan moet de maatregel ter goedkeuring aan de Europese Commissie worden voorgelegd. De Europese Commissie heeft regels vastgesteld op grond waarvan een maatregel goedgekeurd kan worden. Een voorbeeld hiervan is het Milieusteunkader of het kader voor Onderzoek, Ontwikkeling & Innovatie. Die maatregel zal dan aan de voorwaarden van de steunkaders moeten voldoen.

Bijlage 3

Verklaring De-minimis

Deze toelichting dient als hulpmiddel bij het invullen van de hierna volgende de minimis-verklaring.

Staatssteun

Het begrip staatssteun (overheidssteun) omvat steunmaatregelen van de overheid, die door begunstiging van bepaalde ondernemingen of producties de mededinging kunnen vervalsen. Dergelijke steunmaatregelen zijn onverenigbaar met de gemeenschappelijke Europese markt. Dit verbod geldt ongeacht de vorm van staatsmiddelen en voor zover deze steun het handelsverkeer tussen de lidstaten ongunstig beïnvloedt (art. 87, lid 1 EG-verdrag¹). De Europese Commissie is echter bevoegd om staatssteun, na een aanmelding door de overheid, toe te staan.

De-minimisverordening

De Europese Commissie heeft bij verordening² een drempel vastgesteld waaronder steunmaatregelen (zoals subsidieverlening) worden geacht niet aan de criteria van artikel 87, eerste lid, van het EG-verdrag te voldoen en derhalve niet hoeven te worden aangemeld. Deze drempel is gesteld op een bedrag van € 200.000,-- (€ 100.000,-- voor ondernemingen in de sector wegvervoer). Dit bedrag geldt per onderneming over een periode van drie belastingjaren.

Voor de sectoren van de primaire productie van landbouwproducten, de visserij en de aquacultuur is de drempel gesteld op € 3.000,--³. Steun die genoemde bedragen niet overschrijdt wordt aangemerkt als 'de-minimissteun'.

De de-minimisvrijstelling is van toepassing op steun die aan ondernemingen wordt verleend in alle sectoren. De verwerking en afzet van landbouwproducten valt sinds 1 januari 2007 onder de 'gewone' de-minimisvrijstelling nr. 1998/2006. Van de de-minimisregel zijn echter uitgezonderd: exportsteun en steun waardoor binnenlandse producten ten opzichte van ingevoerde producten worden bevoordeeld, steun aan ondernemingen die actief zijn in de kolenindustrie en steun verleend aan ondernemingen in moeilijkheden. Ook steun voor de aanschaf van vrachtwagens ('wegvervoermiddelen voor vracht door ondernemingen die vrachtvervoer voor rekening van derden uitvoeren') valt buiten de de-minimisvrijstelling. In deze gevallen dient steun aangemeld te worden bij de Europese Commissie. De aanmelding wordt gedaan door de provincie Gelderland.

Bedrag van de-minimissteun

Door middel van deze verklaring geeft u aan, dat met de huidige subsidieverlening voor uw onderneming alsmede het gehele moederconcern waartoe uw onderneming behoort⁴, de de-minimisdrempel niet wordt overschreden. U moet daarom nagaan of gedurende het lopende en de twee voorafgaande belastingjaren enige vorm van de-minimissteun door een overheidsinstantie aan uw onderneming is verstrekt.

De de-minimissteun wordt geacht te zijn verleend op het tijdstip waarop uw onderneming een wettelijke aanspraak op de steun verwerft. Dit betekent concreet de datum waarop het besluit tot subsidieverlening (of verlening van een voordeel) aan uw onderneming is genomen.

¹ Voor de sectoren van de primaire productie van landbouwproducten, de visserij en de aquacultuur is de Verordening (EG) Nr. 1860/2004 van de Commissie van 6 oktober 2004 betreffende de toepassing van de artikelen 87 en 88 van het EG-verdrag op de-minimissteun in de landbouwsector en de visserijsector bepalend. Deze verordening is gewijzigd door Verordening (EG) Nr. 1998/2006.

² Verordening (EG) Nr. 1998/2006 van de Commissie van 15 december 2006 betreffende de toepassing van de artikelen 87 en 88 van het EG-verdrag op de-minimissteun.

³ Verordening (EG) Nr. 1860/2004.

⁴ Van belang is hier het zogenaamde zelfstandigheidscriterium. Indien een onderneming niet als zelfstandig kan worden aangemerkt, dan dient voor de bepaling van de hoeveelheid ontvangen de-minimissteun ook rekening te worden gehouden met de de-minimissteun verstrekt aan het moederconcern. In algemene zin wordt als 'zelfstandig' beschouwd een onderneming die niet voor 25% of meer van het kapitaal of van de stemrechten in handen is van één onderneming of van verscheidene ondernemingen gezamenlijk.

Het steunplafond van € 200.000,-- (respectievelijk € 100.000,--/ € 3000,--) wordt als subsidiebedrag uitgedrukt. Alle bedragen die dienen te worden gebruikt bij het invullen van de verklaring, zijn brutobedragen vóór aftrek van belastingen. Behalve om subsidieverlening kan het daarbij gaan om leningen tegen gunstige voorwaarden, de verkoop van grond tegen een lagere prijs dan de marktwaarde, vrijstellingen, verlagingen of kwijtschelding van directe of indirecte belastingen etc. Het gaat daarbij niet alleen om steun die u hebt ontvangen van de provincie Gelderland, maar ook om steun die u heeft ontvangen van andere overheidsinstanties. Ook Europese subsidies dienen te worden meegerekend.

Het is raadzaam om zorgvuldig na te gaan of in uw geval de de-minimisdrempel niet wordt overschreden. Bij het bedrag van de onderhavige subsidieverlening dient u eventuele andere in de afgelopen drie jaar ontvangen de-minimissteun op te tellen. Immers bij overschrijding van de drempel dient de steun aangemeld te worden en kan geen beroep meer worden gedaan op de de-minimisregel. Handelen in strijd met de staatssteunregels uit het EG-verdrag kan in het ergste geval leiden tot terugvordering van de verleende steun!

Samenloop met reguliere staatssteun

Mogelijk heeft uw onderneming voor dezelfde kosten die in aanmerking komen voor de huidige de-minimissteun reeds staatssteun ontvangen, die door de Europese Commissie is goedgekeurd of binnen het toepassingsgebied van een groepsvrijstellingsverordening valt. Het totaalbedrag van de de-minimissteun en deze staatssteun mag dan de maxima niet overschrijden die op basis van het relevante besluit van de Europese Commissie of groepsvrijstellingsverordening zijn toegestaan. In het geval bijvoorbeeld voor investeringskosten ten behoeve van het milieu een goedkeuringsbeschikking is gegeven om 30% van de subsidiabele kosten te vergoeden, dan mag bovenop deze steun voor deze zelfde kosten geen de-minimissteun worden verleend.

Het formulier heeft betrekking op drie situaties:

- uw onderneming heeft de afgelopen drie jaar in het geheel geen de-minimissteun ontvangen,
- uw onderneming heeft in de afgelopen drie jaar de-minimissteun ontvangen, maar opgeteld bij het bedrag van de huidige subsidieverlening wordt het bedrag van € 200.000,-- niet overschreden (respectievelijk € 100.000,--/ € 3000,--) of
- uw onderneming heeft voor dezelfde kosten die in aanmerking komen voor de huidige subsidie reeds andere vormen van staatssteun ontvangen.

Uiteraard vult u alléén de rubriek(en) in die op uw situatie van toepassing is/zijn.

Verklaring De-minimis

Hierbij verklaart ondergetekende, dat aan de hierna genoemde onderneming alsmede aan het eventuele gehele moederconcern waartoe de onderneming behoort

☐ **geen de-minimissteun is verleend**

Over de periode van(begindatum van het belastingjaar gelegen 2 jaar vóór de datum van ondertekening van deze verklaring) tot (datum van ondertekening van deze verklaring) is niet eerder de-minimissteun verleend.

☐ **bepaalde de-minimissteun is verleend**

Over de periode van.....(begindatum van het belastingjaar gelegen 2 jaar vóór de datum van ondertekening van deze verklaring) tot (datum van ondertekening van deze verklaring) is eerder de-minimissteun (in welke vorm of voor welk doel dan ook) verleend tot een totaal bedrag van €

Of deze de-minimissteun al daadwerkelijk is uitbetaald doet niet ter zake.

Een kopie van gegevens waaruit het verlenen van de-minimissteun blijkt wordt bijgaand verstrekt.

☐ **reeds andere steun voor dezelfde in aanmerking komende kosten is verleend**

Voor dezelfde in aanmerking komende kosten is reeds staatssteun verleend tot een totaal bedrag van €..... Deze staatssteun is verleend op grond van een groepsvrijstellingsverordening of een besluit van de Europese Commissie op

Een kopie van gegevens waaruit het verlenen van staatssteun voor dezelfde in aanmerking komende kosten blijkt wordt bijgaand verstrekt.

Aldus volledig en naar waarheid ingevuld door:

.....(bedrijfsnaam)
.....(inschrijfnr. KvK)
.....(naam functionaris en functie)
.....(adres onderneming)
.....(postcode en plaatsnaam)

.....(datum).....(handtekening)

Bijlage 4

Doelen Achterhoek Visie 2030

Onderwijs & Arbeidsmarkt

1. De tekorten op de arbeidsmarkt zijn teruggedrongen.
2. Talenten van de beroepsbevolking zijn benut door betere aansluiting vervolgoopleidingen op de vraag vanuit de arbeidsmarkt en door het verhogen van de flexibiliteit door een Leven Lang Ontwikkelen.
3. Een inclusieve arbeidsmarkt waarbij oog is voor de gehele beroepsbevolking en kansengelijkheid is toegenomen.
4. Grensoverschrijdende en bovenregionale samenwerking is toegenomen gericht op het oplossen van het tekort aan juist gekwalificeerde arbeidskrachten.

Smart werken & Innovatie

1. De Achterhoek ontwikkelt en implementeert de productie van de toekomst door technologische innovatie.
2. De Achterhoek beschikt over inventief vakmanschap en de werknemers van de toekomst door sociale innovatie.
3. Gezamenlijke innovatie en crossovers tussen sectoren worden bevorderd. Het netwerk buiten onze regio wordt verder ontwikkeld. De Achterhoek is hét open innovatiesysteem van Nederland.
4. De Achterhoek draagt met haar innovatief vermogen bij aan oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken.
5. De Achterhoek is dé stage- en afstudeerregio van Nederland.

Mobiliteit & Bereikbaarheid

1. De CO2 uitstoot van het verkeer en vervoer is verminderd.
2. De infrastructuur is robuust en toegankelijk waardoor de bereikbaarheid van en in de Achterhoek is toegenomen.
3. Door de inzet van digitalisering en deelcultuur zijn er slimme vervoersvoorzieningen.

Circulaire economie & Energietransitie

1. De Achterhoek ontwikkelt en implementeert oplossingen voor energiebesparing, duurzame opwekking en om zelfvoorzienend te worden.
2. De agro foodsector is koploper in kringlooplandbouw door hoogwaardig benutten en gebruik van (bio)grondstoffen en biomassa en recycling van reststromen.
3. Bedrijven, overheden en maatschappelijke organisaties transformeren hun (bedrijfs)processen en gaan efficiënter om met (primaire) grondstoffen.
4. In de gebouwde omgeving en infrastructuur zijn (hernieuwbare) grondstoffen efficiënter benut, worden hergebruikt en de levensduur verlengd.
5. Broeikasgasemissies CO2 en stikstof zijn gereduceerd en dragen door innovaties bij aan toename van de biodiversiteit.

Wonen & Vastgoed

1. De bestaande woningvoorraad is in 2030 meer toekomstbestendig (op duurzame wijze energiezuiniger gemaakt, deels afgekoppeld van gas en meer levensloopbestendig).
2. Er zijn voldoende nieuwe (betaalbare) woningen verantwoord en adaptief met zo veel mogelijk circulaire bouwmethoden toegevoegd.
3. In de periode 2023 – 2026 is een versnelling in de woningbouwproductie ingezet.
4. (Leegstaand) vastgoed is daar waar mogelijk getransformeerd naar wonen.
5. Er zijn innovatieve en duurzame manieren van wonen en bouwen ontwikkeld en gerealiseerd.

Gezondste regio

5. Er is een betaalbaar en toegankelijk netwerk van zorg-, gezondheids- en ondersteuningsdiensten van hoge kwaliteit waar professionals met plezier werken.
6. De Achterhoek is de gezondste regio van Nederland door preventie en zorginnovatie, dit in samenhang met wonen, werken, leren en meedoen.
7. Achterhoekers zijn zelf (langer) verantwoordelijk voor hun gezondheid.

Bijlage 5

Sustainable Development Goals (SDG's)

Meld je initiatief ook aan bij MAEX Achterhoek! Via <https://maex.nl/achterhoek/>.

MAEX staat voor maatschappelijke beurs. MAEX Achterhoek is hét platform voor alle initiatieven in de Achterhoek op het gebied van brede welvaart en de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG's).

Regio Achterhoek is in 2021 aangewezen als eerste SDG-regio in Nederland. Met MAEX stimuleert en faciliteert de Achterhoek alle initiatieven in de regio die met SDG's (willen) werken. MAEX maakt de activiteiten en impact van sociale initiatieven zichtbaar en meetbaar. Via speciaal door MAEX ontwikkelde tools krijgen initiatieven toegang tot kennis, kapitaal en klanten. Bovendien helpt MAEX initiatieven de waarde die ze voor de samenleving leveren uit te drukken in de 'Social Handprint', gebaseerd op de SDG's.

In de Achterhoek Visie 2030 zijn vijf overkoepelende SDG's opgenomen en per thematafel nog specifieke SDG's. Hieronder staan alle **zeventien SDG's** met daarbij in cursief aangegeven of ze in de Visie 2030 zijn opgenomen.

Uitbannen van alle vormen van (extreme) armoede

Einde aan honger, zorgen voor voedselzekerheid en duurzame landbouw

Gezondheidszorg voor iedereen (*Gezondste Regio*)

Inclusief, gelijkwaardig en kwalitatief onderwijs voor iedereen (*Onderwijs & Arbeidsmarkt*)

Gelijke rechten voor mannen en vrouwen en empowerment van vrouwen en meisjes

Schoon water en sanitaire voorzieningen voor iedereen

Toegang tot betaalbare en duurzame energie voor iedereen (*Mobiliteit & Bereikbaarheid, Circulaire economie & Energietransitie, Wonen & Vastgoed*)

Inclusieve, economische groei, werkgelegenheid en fatsoenlijk werk voor iedereen *(overkoepelend, Onderwijs & Arbeidsmarkt, Smart werken & Innovatie, Gezondste Regio)*

Infrastructuur voor duurzame industrialisatie *(overkoepelend, Smart werken & Innovatie, Mobiliteit & Bereikbaarheid, Circulaire economie & Energietransitie)*

Verminderen ongelijkheid binnen en tussen landen *(Onderwijs & Arbeidsmarkt)*

Maak steden veilig, veerkrachtig en duurzaam *(overkoepelend, Mobiliteit & Bereikbaarheid, Wonen & Vastgoed, Gezondste Regio)*

Duurzame consumptie en productie *(overkoepelend, Smart Werken & Innovatie, Circulaire economie & Energietransitie, Wonen & Vastgoed)*

Aanpak klimaatverandering

Beschermen en duurzaam gebruik van de oceanen en zeeën

Beschermen van ecosystemen, bossen en biodiversiteit *(Ruimtelijke opgave)*

Bevorderen van veiligheid, publieke diensten en recht voor iedereen

Versterken van het mondiaal partnerschap om doelen te bereiken *(overkoepelend en voor alle thema's)*

Rapport van bevindingen Projecten Achterhoek Visie 2030

1.	Naam project:	Zorgcorporatie Mariënvelde	
2.	Betrokken Thematafel(s):	De Gezondste Regio	
3.	Doel/effect van het project:	Het doel van de Zorgcorporatie is enerzijds om mensen zo lang mogelijk, zo zelfstandig en prettig mogelijk in hun eigen omgeving te laten wonen, leven en werken met aandacht, betrokkenheid en inzet vanuit de eigen talenten die inwoners hebben. En anderzijds om deze manier van de ondersteuning aan inwoners te kunnen bieden, op een domein overstijgende manier van denken en handelen.	
4.	Looptijd van het project: (start- en einddatum)	01-04-2025 tot en met 31-03-2028	
5.	Toetsingscriteria waaraan de aanvraag moet voldoen:		
	Criterium	Voldoet	Toelichting
	Het project levert een substantiële bijdrage aan de doelstellingen van de Achterhoek Visie 2030:	Ja	1)Er is een betaalbaar en toegankelijk netwerk van zorg-, gezondheids- en ondersteuningsdiensten van hoge kwaliteit waar professionals met plezier werken. 3) De Achterhoek is de gezondste regio van Nederland door preventie en zorginnovatie, dit in samenhang met wonen, werken, leren en meedoen. 4.) Achterhoekers zijn zelf (langer) verantwoordelijk voor hun gezondheid
	Aan welke streefwaarden van de Achterhoek Visie 2030 wordt een bijdrage geleverd?	Project raakt alle streefwaarden bij De Gezondste Regio, met in het bijzonder 1. De ervaren gezondheid van de Achterhoekers is toegenomen. 3. De veerkracht en weerbaarheid van Achterhoekers zijn toegenomen. 4. De ervaren kwaliteit van zorg is verbeterd.	
	Er is voldoende draagvlak bij de drie O's voor het project:	Ja	Het project is samenwerking tussen verschillende zorgorganisaties, de zorgverzekeraar, de huisartsenpraktijk en gemeente Oost Gelre.
	Het project heeft voldoende regionale impact:	Ja	Er ontstaat een bredere samenwerking met (zorg)organisaties in omliggende gemeentes en het project dient tevens als voorbeeldproject voor het anders organiseren van ondersteuning aan inwoners in kleine kernen.
	De begroting is sluitend:	Ja	Geen opmerkingen
6.	Wordt er een bijdrage vanuit de Regio Deal Achterhoek gevraagd?	Ja	
	Zo ja, voor welke springplank?	1.1 Gezondheid Voorop	
	Aan welke resultaten uit het convenant Regio Deal Achterhoek II draagt het project bij?	Het draagt bij aan de algemene lijn van de springplank Gezondheid Voorop, specifiek levert het een bijdrage aan:	

		- <i>Het ondersteunen van 2 tot 4 lokale initiatieven gericht op het van onderop anders organiseren, monitoren of financieren van ondersteuning en zorg.</i>
7.	Opmerkingen vanuit subsidieadviseur	
	n.v.t.	
8.	Afstemming met andere Thematafel(s):	N.v.t.
9.	Bevindingen Thematafel	
	Thematafel De Gezondste Regio is akkoord. Het is een belangrijk initiatief waarin zorg, gezondheid en leefbaarheid elkaar sterk raken. Door het beschikbaar stellen van de subsidie kunnen ook andere kernen en dorpen binnen (en zelfs buiten) de regio leren van de ervaringen uit Mariënvelde.	

Besproken in Thematafel:	De Gezondste Regio
Datum:	16 april 2025

Fantastisch dat u een project aanmeldt voor de Achterhoek Visie 2030. Om te beoordelen of het project past binnen de visie, vragen wij u dit formulier volledig in te vullen. U kunt het ingevulde formulier sturen naar de betreffende programmaregisseur, die zal daarna zo spoedig mogelijk contact met u opnemen.

Aanvraagformulier project Achterhoek Visie 2030 – deel I

Projecten dienen te voldoen aan de Nadere regels Projecten Achterhoek Visie 2030 (te vinden op www.8rhk.nl/beschikking)

1 Naam project	Grenslan College 2.0 <i>Transitie Grenslan College naar een structurele 3O-samenwerking</i>
2 Primaire Thematafel	Onderwijs & Arbeidsmarkt
3 Aanvrager <i>(dit moet een rechtspersoon zijn)</i>	Stichting Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie Oost-Gelderland (Graafschap College)
4 Looptijd <i>(startdatum en einddatum vermelden)</i>	01-07-2025 – 31-12-2026

5 Doel van het project

(Korte omschrijving van hetgeen je wilt bereiken met dit project)

Sinds september 2021 voert het samenwerkingsverband Grenslan College (bestaande uit Graafschap College, HAN, Saxion en Iselinge Hogeschool) Associate degrees (Ad's) uit op haar locaties in Winterswijk, Ulf en Doetinchem. Sindsdien heeft het Grenslan College zich sterk gepositioneerd in de regio Achterhoek. Met zeven Ad-opleidingen in deeltijd en duale vorm speelt het college in op de regionale behoefte aan praktijkgericht hbo-onderwijs en draagt het bij aan het behoud van talent in de Achterhoek. In de afgelopen jaren is de naamsbekendheid van het Grenslan College onder mbo-doorstromers, werknemers en werkgevers aanzienlijk vergroot dankzij doelgerichte inspanningen op het gebied van sales, marketing en evenementen. Steeds meer studenten en werkgevers weten de weg naar het Grenslan College te vinden, en daarmee groeit het belang van het college voor de regionale arbeidsmarkt.

Ondanks de stijgende naamsbekendheid en de groei naar meer dan 300 studenten in drie jaar, is verdere doorontwikkeling nodig om het Grenslan College duurzaam te verankeren in de regio Achterhoek. Structureel overleg met werkgevers uit de regio laat zien dat er een duidelijke vraag is naar technische en praktijkgerichte opleidingen op Ad-niveau. De krapte op de arbeidsmarkt versterkt deze behoefte, doordat de vraag naar goed opgeleid technisch personeel blijft toenemen.

Om hierop in te spelen en het Grenslan College toekomstbestendig te maken, is een structurele financiële basis noodzakelijk. Ons perspectief is dat het Grenslan College per 1 januari 2027 niet langer afhankelijk is van tijdelijke financiering, maar wordt ondersteund door structurele bijdragen vanuit overheid, ondernemers en onderwijs. Dit zorgt ervoor dat het Grenslan College blijvend een belangrijke rol kan spelen in de regionale ontwikkeling.

Wat begon als een Regio Deal-project in ontwikkeling, moet daarom uitgroeien tot een volwaardige 3O-samenwerking, waarin onderwijs, overheid en ondernemers gezamenlijk eigenaarschap dragen over het Grenslan College. Om deze transitie te realiseren, is een financiële bijdrage nodig voor de overgangperiode. Deze middelen zijn essentieel voor drie hoofddoelen:

1. De structurele borging van het Grenslan College
2. De transitie van een projectorganisatie naar een toekomstbestendige organisatie
3. De ontwikkeling van een strategische huisvestingsvisie

Deze doelen ondersteunen de regio bij het bestrijden van arbeidsmarktkrapte door inwoners goed voorbereid en wendbaar op de arbeidsmarkt te brengen. Door de samenwerking met regionale werkgevers sluiten de Ad-

opleidingen nauw aan bij de behoeften van de Achterhoekse arbeidsmarkt, waardoor de drempel voor lokale inwoners lager is om zich verder te ontwikkelen. Dit opleidingsaanbod is van groot sociaaleconomisch belang voor de regio, omdat het zowel talent behoudt als economische groei ondersteunt.

6 Projectbeschrijving

(Beschrijf kort welke activiteiten je tijdens dit project gaat uitvoeren. Voeg eventueel een uitgebreid projectplan als bijlage toe)

Het bijgevoegde projectplan voorziet in een uitgebreide projectbeschrijving. Hieronder volgt een kort overzicht.

Het Grensland College streeft naar een duurzame verankering als hbo-aanbieder van Associate Degree-opleidingen en Leven Lang Ontwikkelen (LLO) in de Achterhoek. De vraag naar praktijkgerichte opleidingen die aansluiten bij de behoeften van de regionale arbeidsmarkt blijft toenemen. Om Grensland College zelfstandig en structureel in de regio te positioneren, zijn verschillende werkpakketten opgesteld, die de noodzakelijke transitie en borging ondersteunen. De taken worden gezamenlijk door de betrokken partners uitgevoerd, wat leidt tot gedeelde verantwoordelijkheid en versterkte capaciteit. Hieronder worden de vier werkpakketten beschreven.

Werkpakket 0: Projectorganisatie

Dit werkpakket richt zich op het voortzetten van een afgeslankte vorm van de projectorganisatie die essentieel is voor de coördinatie, verantwoording en evaluatie van het project, waarmee continuïteit en transparantie naar alle betrokken partijen gewaarborgd worden. Dit werkpakket bestaat uit de volgende activiteiten:

- Voortzetting van de projectorganisatie;
- Verantwoording en rapportage;
- Evaluatie en bijsturing;
- Ondersteuning projectmanagement.

Werkpakket 1: Structurele borging van het Grensland College

In dit werkpakket worden een duurzaam businessmodel en juridisch kader ontwikkeld, die het Grensland College ondersteunen in een zelfstandig en structureel functioneren binnen de regio met gedeelde verantwoordelijkheid tussen de partners. Dit werkpakket bestaat uit de volgende activiteiten:

- Ontwikkeling van een duurzaam businessmodel;
- Opzetten van een juridisch kader en samenwerkingsstructuur;
- Vormgeving van governance en eigenaarschap.

Werkpakket 2: Transitie van projectorganisatie naar toekomstbestendige organisatie

Om het Grensland College vanaf januari 2027 met zo laag mogelijke overhead te laten functioneren, is een transitie nodig van een projectorganisatie naar een toekomstbestendige organisatie. Dit houdt in dat de tijdelijke projectstructuur met een projectmanager en ondersteuning plaatsmaakt voor een vaste, toekomstbestendige organisatiestructuur. De benodigde inzet voor het draaiende houden van de thuisbasis van het Grensland College wordt geïntegreerd binnen de interne (onderwijs)organisaties. Dit werkpakket bestaat uit de volgende activiteiten:

- Transitie van projectmanagement;
- Transitie van accountmanagement;
- Transitie van marketing en werving.

Werkpakket 3: Ontwikkelen van een strategische huisvestingsvisie

Dit werkpakket ontwikkelt een strategische huisvestingsvisie om de groei van Grensland College en haar capaciteitsbehoeften te ondersteunen, wat noodzakelijk is voor een duurzame groei van studentenaantallen en opleidingsaanbod. Dit werkpakket bestaat uit de volgende activiteiten:

- Analyse van huidige en toekomstige huisvestingsbehoeften;
- Ontwikkeling van een strategisch huisvestingsplan;
- Onderzoek naar regionale samenwerking voor huisvesting;

Met deze werkpakketten ontwikkelt het Grensland College zich tot een zelfstandige en toekomstbestendige hbo-partner, die structureel bijdraagt aan de sociaaleconomische ontwikkeling van de Achterhoek.

7 Beoogde resultaten

(Kort en concreet vermelden, moeten meetbaar zijn)

De SMART-geformuleerde mijlpalen en resultaten zijn opgenomen in paragraaf 4.2 Activiteitenplanning van het bijgevoegde projectplan.

8 Bijdrage aan Achterhoek Visie 2030

- a. Aan welke doelen van de Visie 2030 levert dit project een bijdrage (zie bijlage 1)?
(betreffende doelen uit bijlage 1 vermelden!)

Het projectplan voor het Grensland College draagt significant bij aan de doelen binnen het thema **Onderwijs & Arbeidsmarkt**:

1. **De tekorten op de arbeidsmarkt zijn teruggedrongen.**

Grensland College biedt praktijkgerichte Associate Degree-opleidingen, die specifiek zijn afgestemd op sectoren met arbeidsmarkttekorten in de Achterhoek, zoals techniek, zorg, onderwijs en logistiek. Dit opleidingsaanbod speelt een belangrijke rol in het verminderen van de tekorten aan gekwalificeerde arbeidskrachten in de regio. De doorontwikkeling van het college maakt het mogelijk om deze bijdrage duurzaam te verankeren en het aantal opgeleide professionals te vergroten, zodat de krapte in de Achterhoek structureel kan worden aangepakt.

2. **Talenten van de beroepsbevolking zijn benut door betere aansluiting vervolgopleidingen op de vraag vanuit de arbeidsmarkt en door het verhogen van de flexibiliteit door een Leven Lang Ontwikkelen.**

Grensland College sluit met haar opleidingsaanbod nauw aan op de behoeften van de arbeidsmarkt, waarbij de flexibele deeltijd- en duale vormen toegankelijk zijn voor zowel nieuwe studenten als werkenden die zich willen bijscholen. Dit stimuleert een cultuur van Leven Lang Ontwikkelen, wat cruciaal is om de beroepsbevolking flexibel en voorbereid te houden op veranderende arbeidsmarktbehoeften. Door het college te ontwikkelen tot een zelfstandige, toekomstbestendige instelling kan deze flexibele, arbeidsmarktrelevante insteek structureel worden ingebed en verder worden uitgebouwd. Zo blijft het college bijdragen aan de ontwikkeling en benutting van talent in de regio.

3. **Een inclusieve arbeidsmarkt waarbij oog is voor de gehele beroepsbevolking en kansengelijkheid is toegenomen.**

Grensland College biedt laagdrempelige hbo-opleidingen en LLO-trajecten voor mbo-doorstromers, werkenden en herintreders, waardoor het hbo-onderwijs lokaal en toegankelijk blijft. Dankzij de regionale locatie hoeven studenten geen grote afstanden af te leggen, wat deelname vergemakkelijkt voor een brede doelgroep, inclusief mensen voor wie reizen een belemmering vormt. Deze aanpak vergroot opleidings- en werkgelegenheidskansen voor inwoners, versterkt de sociaaleconomische cohesie en bevordert kansengelijkheid in de Achterhoek. De verdere verankering van het college zorgt voor een blijvende bijdrage aan een inclusieve en diverse arbeidsmarkt.

4. Grensoverschrijdende en bovenregionale samenwerking is toegenomen gericht op het oplossen van het tekort aan juist gekwalificeerde arbeidskrachten.

Grensland College werkt samen met bovenregionale partners zoals de HAN en Saxion om een breed, praktijkgericht hbo-aanbod te bieden dat aansluit op de behoeften van de Achterhoekse arbeidsmarkt. Door de strategische ligging in de Euregio vervult het college ook een rol als grensregio-aanbieder. Via het INTERREG VI-project Euregionaal Doorlopende Leerlijnen met Westfälische Hochschule in Bocholt wordt bijvoorbeeld een doorlopende leerlijn ontwikkeld van de Ad Engineering naar Duitse bacheloropleidingen. De verankering en professionalisering van het college versterken zijn bijdrage aan de wendbare en weerbare arbeidsmarkt in de regio.

Daarnaast draagt dit project ook bij aan doel 5 binnen het thema **Smart Werken & Innovatie**:

5. De Achterhoek is dé stage- en afstudeerregio van Nederland.

Grensland College versterkt de Achterhoek als dé stage- en afstudeerregio door lokale stages en afstudeermogelijkheden te bieden in samenwerking met bedrijven in sectoren zoals techniek, zorg en onderwijs. Dit vergroot de binding van jong talent met de regio en ondersteunt de sociaaleconomische structuur. Door verdere professionalisering en duurzame verankering kan het college structureel stages en afstudeerplekken blijven aanbieden, wat de regio aantrekkelijker maakt voor studenten en werkgevers. Zo kunnen talenten dichtbij huis hun opleiding afronden en hun vaardigheden direct inzetten voor de regionale arbeidsmarkt.

-
- b. Aan welke springplanken en resultaten van de Regio Deal Achterhoek II 'Hoger Springen, Krachtiger Landen' levert dit project een bijdrage (**zie bijlage 2**)?
(*betreffende resultaten uit bijlage 2 vermelden!*)

Het project Grensland College 2.0 draagt bij aan de **springplank Bestrijding arbeidsmarktkrapte**. Grensland College vervult namelijk een cruciale rol in de bestrijding van de arbeidsmarktkrapte in de Achterhoek, met name door het aanbieden van praktijkgerichte hbo-opleidingen en maatwerktrajecten die aansluiten op de regionale vraag. Het college biedt mbo-doorstromers en werkenden in kraptesectoren zoals techniek, zorg en onderwijs de kans om lokaal opgeleid te worden. Hiermee ondersteunt het college inwoners bij hun loopbaanontwikkeling en helpt het bedrijven in de regio door het vergroten van het aantal gekwalificeerde arbeidskrachten.

Het project voor de verdere professionalisering en verankering van Grensland College is essentieel om deze bijdrage structureel en toekomstbestendig te maken. Door het college te ontwikkelen tot een zelfstandige, duurzame hbo-aanbieder kan het blijven inspelen op de opleidingsbehoeften van de regio en wordt het een blijvende pijler in de aanpak van arbeidsmarktkrapte.

Binnen deze springplank draagt het project met name bij aan het volgende resultaat:

- **Het Grensland College is bestendig qua instroom en doorontwikkeld door het aanbieden van meer AD (Associate Degree) opleidingstrajecten.**

Dit resultaat is de kern van het project: het toekomstbestendig maken van Grensland College door structurele verankering en doorlopende uitbreiding van Associate Degree-opleidingen. Hiermee kan het college duurzaam instroom genereren in hbo-opleidingen die aansluiten op de Achterhoekse arbeidsmarktvrage, waarmee de regionale tekorten structureel worden aangepakt.

Daarnaast levert het project ook een bijdrage aan andere beoogde resultaten van deze springplank:

- **De aanpak om inwoners te helpen bij hun loopbaanontwikkelingsvraagstuk is verder ontwikkeld, zowel vanuit human capital als vanuit inclusiviteit binnen het toekomstig RWC.**

Grensland College biedt laagdrempelige opleidingen en maatwerktrajecten voor mbo-doorstromers en zij-instromers, wat de toegang tot loopbaanontwikkeling vergroot en bijdraagt aan kansengelijkheid en regionale arbeidsmarktparticipatie.

- **Er is ingezet om de leercultuur bij mkb-bedrijven te bevorderen.**
Door samenwerking met mkb's stimuleert het college een Leven Lang Ontwikkelen. De duurzame verankering van Grensland College zorgt ervoor dat deze leercultuur blijvend ingebed kan worden in de regio.
- **Ten opzichte van de afgelopen periode worden er 20% meer opleidingsvouchers van Opijver toegekend aan deelnemers richting of voor MBO 1, MBO 2 en HBO 5 niveau, waarbij de focus ligt op de tekortsectoren.**
Opijver-vouchers worden nu al gebruikt voor de HBO 5-opleidingen van Grensland College. Door de verankering van het college kunnen Opijver-vouchers breed benut worden voor hbo-opleidingen in tekortsectoren, wat de scholingsmogelijkheden voor werkenden en werkzoekenden in de Achterhoek versterkt.
- **Het uitvoeren van pilots gericht op het behouden van medewerkers en pilots gericht op de wendbaarheid van werknemers en werkzoekenden voor de 3 kraptesectoren.**
Grensland College ondersteunt behoud en wendbaarheid in zorg, techniek en onderwijs met flexibele, praktijkgerichte Ad-opleidingen. Deze bieden medewerkers actuele kennis en vaardigheden, zodat zij zich kunnen specialiseren en aanpassen aan veranderende eisen in hun sector. De verankering van het college maakt deze ondersteuning duurzaam voor de regio.
- **Het opzetten van een stimuleringsprogramma voor leerlingen, studenten en zij-instromers gericht op het kiezen voor de krapte sectoren.**
Grensland College stimuleert instroom in tekortsectoren door praktijkgerichte Ad's aan te bieden, zoals Sociaal Werk, Engineering en Pedagogisch Educatief Professional. Deze opleidingen sluiten direct aan op de behoeften in zorg, techniek en onderwijs, waardoor mbo-doorstroomers en zij-instromers snel kunnen instappen en zich kwalificeren voor deze kraptesectoren. Door verankering kan deze stimulerende rol blijvend en gericht op kraptesectoren worden ingevuld.
- **Er zijn verschillende sessies met Duitse partners gehouden om tot een gezamenlijke aanpak voor werken en leren aan beide zijden van de grens te verkennen**
Grensland College werkt met Duitse partners, zoals Westfälische Hochschule Bocholt, aan doorlopende leerlijnen. Verankering maakt verdere grensoverschrijdende samenwerking voor werken en leren mogelijk.

- c. Aan welke SDG's (Sustainable Development Goals) levert dit project een bijdrage (zie bijlage 3)?
(betreffende SDG's uit bijlage 3 vermelden!)

Meld je initiatief ook aan bij Social Handprint Achterhoek! Via <https://socialhandprint.com/achterhoek/> (toelichting: zie bijlage 3).

SDG 4 – Inclusief, gelijkwaardig en kwalitatief onderwijs voor iedereen

Grensland College bevordert SDG 4 door laagdrempelig, inclusief en kwalitatief hbo-onderwijs aan te bieden dat toegankelijk is voor mbo-doorstroomers, zij-instromers en werkenden. Met praktijkgerichte opleidingen draagt het college bij aan gelijke kansen, zodat diverse doelgroepen kwalitatief onderwijs kunnen volgen en zich duurzaam ontwikkelen binnen de regio.

SDG 8 – Inclusieve, economische groei, werkgelegenheid en fatsoenlijk werk voor iedereen

Met praktijkgerichte opleidingen in tekortsectoren zoals zorg, techniek en onderwijs draagt Grensland College bij aan werkgelegenheid en economische groei in de regio. Door lokaal opgeleide professionals in te zetten, bevordert het college een inclusieve arbeidsmarkt en biedt het werkgelegenheidskansen voor een diverse doelgroep.

SDG 10 – Verminderen ongelijkheid binnen en tussen landen

Grensland College draagt bij aan het verminderen van ongelijkheid door laagdrempelig hbo-onderwijs toegankelijk te maken voor de Achterhoek, ook voor diegenen voor wie hbo-onderwijs buiten de regio lastig bereikbaar is. Door lokaal onderwijs te bieden te vergroten, helpt het college om opleidings- en werkgelegenheidskansen voor een diverse doelgroep te versterken.

SDG 17 – Versterken van het mondiaal partnerschap om doelen te bereiken

Het project van Grensland College sluit aan bij het versterken van samenwerkingsverbanden in de regio en de Euregio. Door met partners als HAN, Saxion, Iselinge, regionale overheden en werkgevers samen te werken, draagt het project bij aan SDG 17 door partnerschappen op het gebied van onderwijs en werkgelegenheid te versterken.

d. Waaruit blijkt dat er draagvlak is bij de drie O's? Welke organisaties zijn betrokken bij het project?

Ondernemers en organisaties

Sinds de oprichting van Grensland College is er breed draagvlak bij werkgevers in de regio voor hoger onderwijs in de Achterhoek. Werkgevers waren niet alleen in de aanloopfase betrokken via enquêtes en interviews, maar zijn sinds de start in september 2021 ook actief in de uitvoering. Zij leveren medewerkers die deelnemen aan de deeltijd Ad-opleidingen en dragen bij door gastlessen te geven, bedrijfsbezoeken te organiseren en deel te nemen aan Masterclasses, Open Avonden en Matching-Events. Via deze activiteiten en hun cofinanciering ondersteunen ze het project structureel. Ook koepelorganisaties als AT Techniek, SIKA, SIRA, Logistics Valley Achterhoek-Liemers en WGV Zorg en Welzijn zijn belangrijke partners om de opleidingen te vullen en te versterken.

Overheid

De overheid is eveneens betrokken, waaronder de 8RHK Ambassadeurs, de provincie en diverse gemeenten. Zo ondersteunen gemeenten zoals Winterswijk het college niet alleen door cofinanciering, maar ook door medewerkers als studenten en cursisten aan te leveren. Burgemeester Joris Bengendoord en voormalig burgemeester Otwin van Dijk hebben zelfs gastlessen verzorgd. Daarnaast verzorgt Grensland College momenteel een maatwerktraject voor 18 managers van de gemeente Oude IJsselstreek.

Onderwijs

De founding partners van Grensland College – HAN, Saxion en Graafschap College – werken al jaren samen om Ad-onderwijs in de Achterhoek mogelijk te maken. Sinds 1 februari 2023 is ook Iselinge Hogeschool als partner aangesloten met de Ad Pedagogisch Educatief Professional.

In de volgende fase, Grensland College 2.0, is het doel om de 3O-samenwerking verder uit te bouwen en gedeeld eigenaarschap te creëren. Deze duurzame 3O-samenwerking is essentieel om Grensland College op eigen benen te laten staan en het aanbod voor de regio te verankeren.

e. Wat is de regionale impact van dit project?

De regionale impact van Grensland College is groot en groeit sinds de start van het project in de Achterhoek. Door onze praktijkgerichte Ad-opleidingen hebben we Ad-onderwijs stevig op de Achterhoekse kaart gezet als middel voor Leven Lang Ontwikkelen op hbo-niveau, waarmee we inspelen op de regionale behoefte aan gekwalificeerde arbeidskrachten in tekortsectoren. Ook organiseren we regelmatig evenementen zoals Masterclasses, Open Avonden en Matching-Events, die zowel studenten als werkgevers samenbrengen.

Hoewel veel werkgevers aanvankelijk bekend waren met de naam Grensland College, was er vaak minder kennis over de inhoud en mogelijkheden van onze opleidingen. Dit hebben we het afgelopen jaar aangepakt door nauwe samenwerking met regionale netwerken zoals Smarthub en intensieve bedrijfsbezoeken. Dankzij deze inspanningen zien we nu een toename in bewustwording en betrokkenheid bij werkgevers, die onze opleidingen inzetten voor de ontwikkeling van hun personeel.

Werkgevers en werknemers waarderen de kleinschaligheid en persoonlijke benadering van het college, wat het toegankelijk en laagdrempelig maakt voor een diverse doelgroep. Door het college verder te professionaliseren en te verankeren, blijft deze impact duurzaam en draagt Grensland College structureel bij aan de sociaaleconomische ontwikkeling van de Achterhoek.

9 Totale kosten en financiering

Vul het 8RHK begrotingsformat (bijlage 4, apart Excelbestand) in en voeg deze bij. Deze maakt onderdeel uit van deze aanvraag!

(Vermeld onderstaand de gegevens uit het begrotingsformat, tabblad Totaaloverzicht, paarse regels)

Totale kosten (<i>overnemen van tabblad</i>)	€ 535.173
---	------------------

Cofinanciering vanuit aanvrager en andere O's (<i>overnemen van tabblad</i>)	€ 160.000
Gevraagde subsidie (<i>overnemen van tabblad</i>)	€ 375.173
Totale financiering	€ 535.173

10 Communicatie

Op welke wijze en welke momenten wordt over het project gecommuniceerd?

Wanneer het project van start gaat, hoort op alle communicatie-uitingen die vanuit u uitgaan (website, drukwerk, bouwboarden, etc.) het logo van de provincie Gelderland en het logo van 8RHK ambassadeurs te staan. Zie daarvoor deze [toolkit](#). Voor verdere afstemming over communicatie (inhoud en momenten) neemt u contact op via communicatie@8rhk.nl.

Grensland College communiceert regelmatig en via diverse kanalen over het project om zowel de bekendheid als betrokkenheid bij het onderwijsaanbod te vergroten:

- Website: De [website van Grensland College](#) fungeert als centrale bron van informatie, met actuele updates over het project, opleidingen en evenementen.
- Nieuwsbrieven: We sturen regelmatig nieuwsbrieven naar geïnteresseerden, waaronder mensen die zich hebben aangemeld via onze website of onze open avonden en masterclasses hebben bezocht. Deze e-mails informeren hen over nieuwe opleidingen, evenementen en de voortgang van het project.
- Social media: Grensland College onderhoudt actieve accounts op Facebook, Instagram en LinkedIn. Via deze platforms delen we updates, succesverhalen en aankondigingen van evenementen, om zowel jongeren als professionals en werkgevers te bereiken.
- Advertenties in kranten en vakbladen: We adverteren regelmatig in 8RHK nieuwsberichten, regionale nieuwsbladen en relevante vakbladen, waarmee we onze zichtbaarheid in de regio vergroten en de doelgroep van werkenden en werkgevers effectief bereiken.

11 Mogelijke risico's en aandachtspunten

In hoofdstuk 6 het projectplan is een uitgebreide risicoanalyse opgenomen.

12 Is een Europese aanbesteding noodzakelijk?

(zie bijlage 5)

- ☐ Ja
☒ Nee

13 Is er sprake van staatssteun?

(zie bijlage 6)

- ☐ Ja
☒ Nee

14. Gegevens aanvrager

S.v.p. gegevens invullen in 'Aanvraagformulier project Achterhoek Visie 2030 – deel II' (graag als apart document meesturen i.v.m. AVG regels).

Ondertekening

Aldus naar waarheid ingevuld en ondertekend.

Met de ondertekening van dit aanvraagformulier stemt u ermee in dat de informatie in dit aanvraagformulier openbaar is en dat het voor de uitvoering van onze werkzaamheden (beoordeling en besluitvorming) noodzakelijk is dat de bijlagen gedeeld worden met personen die betrokken zijn bij de beoordeling van de aanvraag. Zie ook onze [privacyverklaring](#).

Plaats:

Datum:

Handtekening:

Doetinchem

31-03-2025

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'M. Gerlagh'.

M. Gerlagh MBA

lid college van bestuur

BIJLAGEN

1. Doelen Achterhoek Visie 2030
2. Springplanken Regio Deal 'Hoger Springen, Krachtiger Landen
3. Sustainable Development Goals (SDG's)
4. 8RHK begrotingsformat (apart Excelbestand)
5. Aanbestedingsschema
6. Staatssteun, vrijstellingsgronden en de-minimis

Bijlage 1

Doelen Achterhoek Visie 2030

Onderwijs & Arbeidsmarkt

1. De tekorten op de arbeidsmarkt zijn teruggedrongen.
2. Talenten van de beroepsbevolking zijn benut door betere aansluiting vervolgoopleidingen op de vraag vanuit de arbeidsmarkt en door het verhogen van de flexibiliteit door een Leven Lang Ontwikkelen.
3. Een inclusieve arbeidsmarkt waarbij oog is voor de gehele beroepsbevolking en kansengelijkheid is toegenomen.
4. Grensoverschrijdende en bovenregionale samenwerking is toegenomen gericht op het oplossen van het tekort aan juist gekwalificeerde arbeidskrachten.

Smart werken & Innovatie

1. De Achterhoek ontwikkelt en implementeert de productie van de toekomst door technologische innovatie.
2. De Achterhoek beschikt over inventief vakmanschap en de werknemers van de toekomst door sociale innovatie.
3. Gezamenlijke innovatie en crossovers tussen sectoren worden bevorderd. Het netwerk buiten onze regio wordt verder ontwikkeld. De Achterhoek is hét open innovatiesysteem van Nederland.
4. De Achterhoek draagt met haar innovatief vermogen bij aan oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken.
5. De Achterhoek is dé stage- en afstudeerregio van Nederland.

Mobiliteit & Bereikbaarheid

1. De CO2 uitstoot van het verkeer en vervoer is verminderd.
2. De infrastructuur is robuust en toegankelijk waardoor de bereikbaarheid van en in de Achterhoek is toegenomen.
3. Door de inzet van digitalisering en deelcultuur zijn er slimme vervoersvoorzieningen.

Circulaire economie & Energietransitie

1. De Achterhoek ontwikkelt en implementeert oplossingen voor energiebesparing, duurzame opwekking en om zelfvoorzienend te worden.
2. De agro foodsector is koploper in kringlooplandbouw door hoogwaardig benutten en gebruik van (bio)grondstoffen en biomassa en recycling van reststromen.
3. Bedrijven, overheden en maatschappelijke organisaties transformeren hun (bedrijfs)processen en gaan efficiënter om met (primaire) grondstoffen.
4. In de gebouwde omgeving en infrastructuur zijn (hernieuwbare) grondstoffen efficiënter benut, worden hergebruikt en de levensduur verlengd.
5. Broeikasgasemissies CO2 en stikstof zijn gereduceerd en dragen door innovaties bij aan toename van de biodiversiteit.

Wonen & Vastgoed

1. De bestaande woningvoorraad is in 2030 meer toekomstbestendig (op duurzame wijze energiezuiniger gemaakt, deels afgekoppeld van gas en meer levensloopbestendig).
2. Er zijn voldoende nieuwe (betaalbare) woningen verantwoord en adaptief met zo veel mogelijk circulaire bouwmethoden toegevoegd.
3. In de periode 2023 – 2026 is een versnelling in de woningbouwproductie ingezet.
4. (Leegstaand) vastgoed is daar waar mogelijk getransformeerd naar wonen.
5. Er zijn innovatieve en duurzame manieren van wonen en bouwen ontwikkeld en gerealiseerd.

Gezondste regio

1. Er is een betaalbaar en toegankelijk netwerk van zorg-, gezondheids- en ondersteuningsdiensten van hoge kwaliteit waar professionals met plezier werken.
2. De Achterhoek is de gezondste regio van Nederland door preventie en zorginnovatie, dit in samenhang met wonen, werken, leren en meedoen.
3. Achterhoekers zijn zelf (langer) verantwoordelijk voor hun gezondheid.

Bijlage 2

Springplanken Regio Deal Achterhoek II, ‘Hoger Springen, Krachtiger Landen’

1. Springplank Gezondheid voorop

- Het ondersteunen van 2 tot 4 lokale initiatieven gericht op het van onderop anders organiseren, monitoren of financieren van ondersteuning en zorg;
- Het uitvoeren van innovatiepilots zoals ‘zorg op afstand’, met bijbehorende effectmeting op leefbaarheid en eigen regie;
- Het opzetten van een stimuleringsfonds voor projecten gericht op positieve gezondheid, preventie, leefstijl en sociale cohesie;
- Het inrichten van een Regionale digitale plek voor inwoners op het gebied van eigen regie en ouder worden;
- Het verder ontwikkelen van de integratie van Regionale data met een koppeling naar zorg, maatschappij en welzijn (Datagedreven Achterhoek).

2. Springplank Publieke mobiliteitsaanpak

- Het vormgeven en realiseren van een samenwerkingsstructuur waarin gemeenten, Regio, provincie en Rijk vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid werken aan het borgen van publieke mobiliteit;
- Integratie van vervoersvormen door bijvoorbeeld een gezamenlijke Governance, een mobiliteitscentrale en een integraal platform;
- Het verzamelen van data en deze gebruiken om te komen tot een soort dashboard/platform voor het inzichtelijk maken van verkeers- en mobiliteitsstromen (Datagedreven Achterhoek);
- Het uitbreiden van het Gaon-aanbod met 50 tot 100 deelfietsen en 10 tot 15 deelauto's;
- Het vergroten van het Gaon-netwerk met meer gebruikers en deelnemers (bedrijven en organisaties) onder meer door gedragsaanpak en marketingcampagnes;
- Het onderzoeken van een (grensoverschrijdend) MaaS-netwerk (Mobility As A Service);
- Het onderzoeken en realiseren van 2 tot 6 mobiliteitshubs;
- Het onderzoeken en realiseren van 2 tot 4 (grensoverschrijdende) fietsverbindingen.

3. Springplank Bouwen naar Achterhoekse identiteit

- Het starten van een Regionaal loket om bouwprojecten een eenduidige ingang te bieden en tot een snellere beoordeling van de kans te komen;
- Het verkennen van collectieve woonvormen, hiervoor start de Regio 2 tot 4 projecten op;
- Het vergunnen van 500 tot 750 woningen in kleine projecten en het versnellen van het proces hiervoor;
- Het uitbreiden van 30 tot 40 kernen met een ‘kleiner’ project waarin ook de leefbaarheid en sociale verbondenheid worden meegenomen.

4. Springplank Datagedreven Achterhoek

- Het ontwikkelen en coördineren van een 3O-data ecosysteem. Hierin is data toegankelijk voor de partners in de samenwerking, met lerende doe-netwerken. Bijvoorbeeld voor de ketensamenwerking in de zorg, het verder door ontwikkelen van slimme mobiliteit en het gebruik van reststromen;
- Het experimenteren met 2 tot 4 goed evalueerbare pilots ‘Self-Sovereign Identity’ (SSI) waarin enkele Achterhoekse 3O partners samen hun inwoners/leden/cliënten/klanten eigen regie over hun data hebben gegeven;
- Het starten van een Europese samenwerking in EDIH-verband (European Digital Innovation Hubs)..

5. Springplank Inclusieve arbeidsmarkt

- Het onbenut arbeidspotentieel is in beeld en er is een programma over hoe een groot deel van deze groep te bereiken en te activeren is;
- Het begeleiden van 300 tot 400 mensen van het onbenut arbeidspotentieel naar duurzaam werk;
- Het opzetten van een kenniscentrum inclusieve technologie. Binnen dit centrum ontsluiten we kennis, advisering en dienstverlening voor en door partners binnen de Achterhoek;
- Het uitvoeren van een programma (inclusief taaltraining) om asielzoekers en statushouders sneller inzetbaar te krijgen voor de arbeidsmarkt;
- De belemmeringen en blokkades die door werkgevers en werknemers worden ervaren rondom scholing en het aangaan van een duurzame match zijn in beeld gebracht;
- Er worden ten minste twee oplossingsstrategieën uitgewerkt, de strategieën dragen bij aan het vergroten van de arbeidsproductiviteit. De strategieën worden getoetst binnen ten minste 3 bedrijven. De ervaringen worden gedeeld met partners binnen en buiten de Regio.

6. Springplank Bestrijding arbeidsmarktkrapte

- De aanpak om inwoners te helpen bij hun loopbaanontwikkelingsvraagstuk is verder ontwikkeld, zowel vanuit human capital als vanuit inclusiviteit binnen het toekomstig RWC;
- Er is ingezet om de leercultuur bij MKB bedrijven te bevorderen;
- Ten opzichte van de afgelopen periode worden er 20% meer opleidingsvouchers van Opijver toegekend aan deelnemers richting of voor MBO 1, MBO 2 en HBO 5 niveau, waarbij de focus ligt op de tekortsectoren;
- Het verstrekken van 1.000 opleidingsvouchers;
- Het uitvoeren van pilots gericht op het behouden van medewerkers en pilots gericht op de wendbaarheid van werknemers en werkzoekenden voor de 3 kraptesectoren;
- Het opzetten van een stimuleringsprogramma voor leerlingen, studenten en zij-instromers gericht op het kiezen voor de krapte sectoren;
- Het Grensland College is bestendigd qua instroom en doorontwikkeld door het aanbieden van meer AD (Associate Degree) opleidingstrajecten;
- Er zijn verschillende sessies met Duitse partners gehouden om tot een gezamenlijke aanpak voor werken en leren aan beide zijden van de grens te verkennen.

7. Springplank Verdienvermogen breed bedrijfsleven

- Er is in kaart gebracht welke ondernemers behoefte hebben aan ondersteuning bij innovatie-, arbeidsmarkt- en verduurzamingsvraagstukken en hoe zij bij kunnen dragen aan maatschappelijke transitie;
- Het open innovatiesysteem is verder versterkt voor de juiste doelgroepen in het brede MKB;
- 100 tot 120 bedrijven worden gestimuleerd om sleuteltechnologieën, waaronder Artificial Intelligence verder te implementeren, rekening houdend met bestaand aanbod;
- Het organiseren van voldoende capaciteit van verbinders om samenwerking, ontwikkeling en innovatie op de transitie aan te jagen;
- Het op eigen benen laten staan van de innovatiecentra die strak aansluiten op de behoeften van de ondernemers;
- Het vestigingsklimaat in de Achterhoek is verbeterd;
- Het investeren in capaciteit (netwerkmakelaar) over de grens. Deze makelaar verbindt Nederlandse en Duitse ondernemers, organisaties en initiatieven met elkaar. Naast Kreis Bocholt is dit ook met andere Duitse grensgemeenten gedaan.

8. Springplank Biobased Achterhoek

- Ingezet wordt op het realiseren van een vezelketen met 500 hectare vezelteelt;
- Het ontwikkelen van kennis- en leerprogramma's met onderwijs, ondernemers en overheden die actoren stimuleren hun bestaande werkwijze, opdrachtgeverschap en bedrijfsvoering aan te passen;
- Het uitvoeren van 3 tot 6 innovatieprojecten;

- Het vergroten van bewustwording, kennis en inzicht bij particulieren, gemeenten, woningcorporaties en bedrijven door innovaties, voorbeeldprojecten, kenniskringen en publiekscampagnes;
- Het uitvoeren van een sociaaleconomische verkenning om inzicht te krijgen welke activiteiten kansrijk zijn en wat daarvoor nodig is;
- Het ontwikkelen van nieuwe bestaansmodellen, verdienmodellen en biobased (woning)bouwconcepten die middels het toepassen van kennis van nieuwe teelten die bijdragen aan biodiversiteit, groenblauwe-dooradering, natuur, klimaat en landschappelijke kwaliteit.

9. Springplank Innovatieve woningbouw

- Het starten van een innovatiecentrum voor innovatieve en duurzame woningbouw, waar onderwijs, de markt, corporaties en gemeenten samen de volgende stap kunnen zetten;
- 60 tot 70 Achterhoekse partijen hebben elkaar gevonden in trajecten rond het stimuleren van innovatie in de bouw;
- Het vergunnen van nieuwbouwplannen, doel is 30% innovatieve woningbouw in 2026;
- Het bouwen van 75 tot 150 woningen (in verschillende betaalbaarheidscategorieën) in voorbeeldprojecten die dienen als best practices in de woningbouw en helpen innovatie in bouw en proces te versnellen;
- Het opstarten van 6 tot 8 innovatieprojecten met kruisbestuivingen tussen verschillende sectoren.

10. Springplank Slimme energiegemeenschappen

- Het maken en doorvoeren van een aanpak met verduurzamingsmaatregelen voor 5 tot 10 bedrijventerreinen en 150 tot 200 bedrijven;
- Het uitvoeren van 2 tot 4 (deel)experimenten met lokale, collectieve oplossingen;
- De samenhang en regie in de energieketen versterken bij het aanpakken van de actuele vraagstukken en daarbij actief delen van kennis;
- Het ontwikkelen van scenario's voor een integrale benadering van energiegemeenschappen, waarvan 1 tot 2 (onderdelen hiervan) daadwerkelijk worden gerealiseerd. Gedacht wordt onder meer aan een energiegemeenschap met oplossingen voor delen van (virtuele) capaciteit om de onbalans in duurzame energieproductie en consumptie aan te pakken, waarvoor ruimte in regelgeving nodig is. Dit gaat om oplossingen voor 'wetcongestie';
- Het maken van concrete handelingsperspectieven voor energiebesparing en (gezamenlijk) gebruik van lokaal opgewekte duurzame energie voor inwoners, bedrijven en bedrijvenparken;
- Het verkennen van grensoverschrijdende energiegemeenschappen om opwek, opslag en gebruik over en weer te optimaliseren.

11. Springplank Toekomstige landbouw en duurzame voedselsystemen

- Het ondersteunen van 3-6 boerenexperimenten met kennis, waarvan resultaten benut zijn voor handelingsperspectieven en oplossingsrichtingen voor overheden, kenniskringen en onderwijs;
- Het ontwikkelen van een vernieuwend instrumentarium voor de bedrijfsvoering van de agrarische ondernemers en gebiedsgerichte aanpak;
- Het inzetten op meerdere lerende netwerken met kennissessies en praktijkbijeenkomsten (zo mogelijk in samenwerking met andere (experimenteer-)Regio's);
- Het ontwikkelen van werkbare (onderdelen van) oplossingen voor de transitie naar klimaatneutrale bedrijfsvoering melkveehouderij, door natuurinclusieve landbouw, technische oplossingen of aanpassing van dier en voeding;
- Het geven van oplossingsrichtingen voor het verduurzamen van de mineralenkringloop voor een gezonde bodem met een Achterhoekse bouwplan (zoals onderzoek nitraat, waterkwaliteit, droogte, bodemverbetering en biodiversiteit).

Bijlage 3

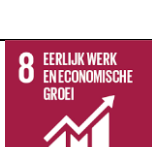
Sustainable Development Goals (SDG's)

Meld je initiatief ook aan bij Social Handprint Achterhoek! Via <https://socialhandprint.com/achterhoek/>

De Social Handprint Achterhoek is hét platform voor alle initiatieven in de Achterhoek op het gebied van brede welvaart en de Sustainable Development Goals (ook wel SDG's of Duurzame Ontwikkelingsdoelen genoemd). Met de Social Handprint kan je de positieve impact van jouw project op de samenleving zichtbaar maken en de maatschappelijke waarde die dat oplevert met betrekking tot de 17 Sustainable Development Goals.

Regio Achterhoek is in 2021 aangewezen als eerste SDG-regio in Nederland. Met de Social Handprint stimuleert en faciliteert de Achterhoek alle initiatieven in de regio die met SDG's (willen) werken, om gebruik te maken van de Social Handprint. Via de door Social Handprint ontwikkelde tools krijgen niet alleen de initiatieven zelf, maar ook de regio als geheel een beter beeld van de maatschappelijke meerwaarde die we met elkaar in de regio bewerkstelligen. Bovendien kunnen initiatieven via de Social Handprint met elkaar in contact komen, van elkaar leren en ook aanspraak maken op andere impulsen die via de website in de toekomst ter beschikking worden gesteld.

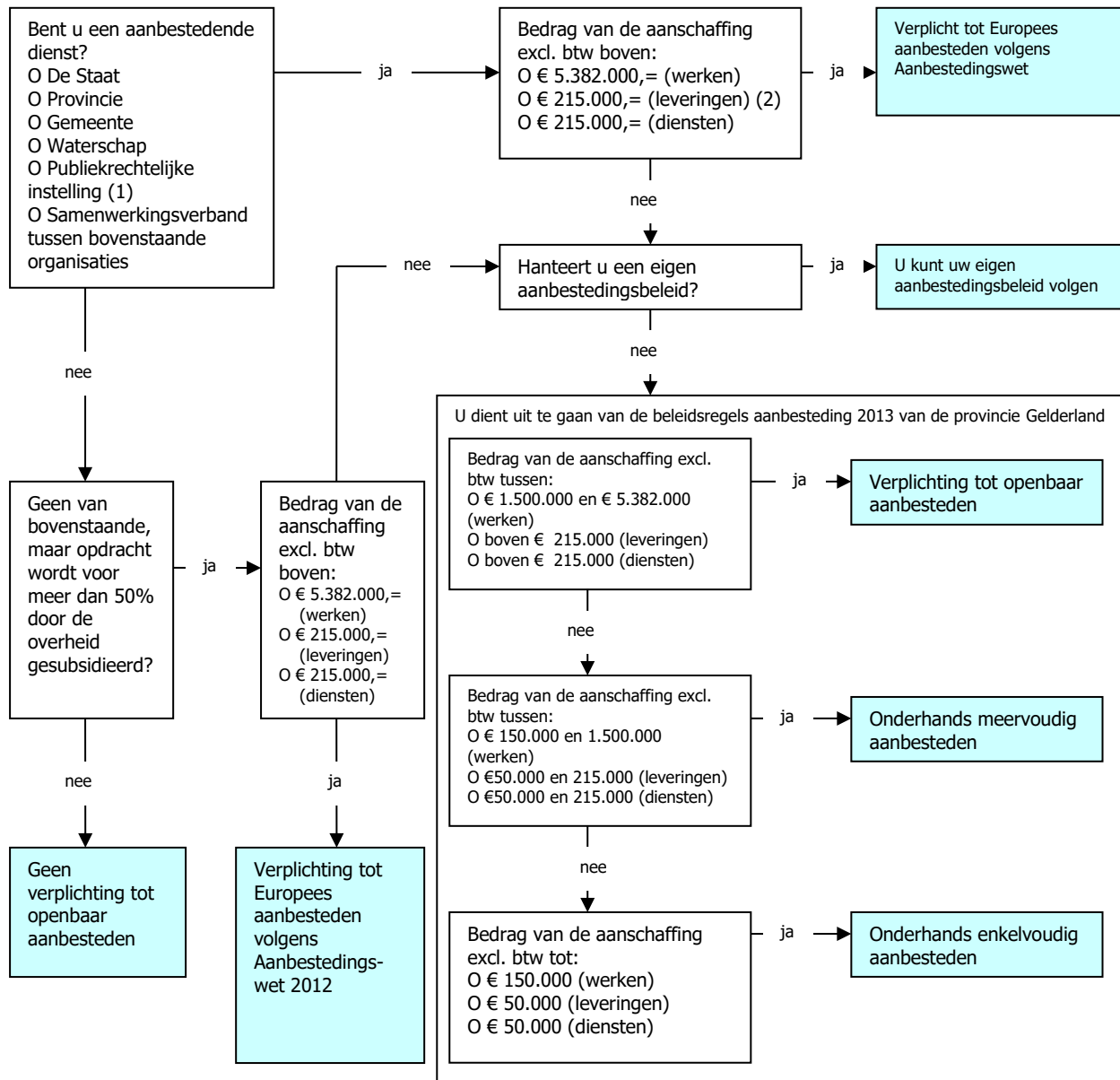
In de Achterhoek Visie 2030 zijn vijf overkoepelende SDG's opgenomen en per thematafel nog specifieke SDG's. Hieronder staan de SDG's die in de Achterhoek Visie 2030 zijn opgenomen.

	Gezondheidszorg voor iedereen (Gezondste Regio)		Verminderen ongelijkheid binnen en tussen landen (Onderwijs & Arbeidsmarkt)
	Inclusief, gelijkwaardig en kwalitatief onderwijs voor iedereen (Onderwijs & Arbeidsmarkt)		Maak steden veilig, veerkrachtig en duurzaam (overkoepelend, Mobiliteit & Bereikbaarheid, Wonen & Vastgoed, Gezondste Regio)
	Toegang tot betaalbare en duurzame energie voor iedereen (Mobiliteit & Bereikbaarheid, Circulaire economie & Energietransitie, Wonen & Vastgoed)		Duurzame consumptie en productie (overkoepelend, Smart Werken & Innovatie, Circulaire economie & Energietransitie, Wonen & Vastgoed)
	Inclusieve, economische groei, werkgelegenheid en fatsoenlijk werk voor iedereen (overkoepelend, Onderwijs & Arbeidsmarkt, Smart werken & Innovatie, Gezondste Regio)		Beschermen van ecosystemen, bossen en biodiversiteit (Ruimtelijke opgave)
	Infrastructuur voor duurzame industrialisatie (overkoepelend, Smart werken & Innovatie, Mobiliteit & Bereikbaarheid, Circulaire economie & Energietransitie)		Versterken van het mondiaal partnerschap om doelen te bereiken (overkoepelend en voor alle thema's)

Bijlage 5

Aanbestedingsschema

Het onderstaande schema is bedoeld als ondersteuning en er kunnen geen rechten aan worden ontleend. De drempelbedragen kunnen jaarlijks wijzigen en er kunnen zich altijd uitzonderlijke situaties voordoen waarin dit schema niet voorziet. Voor specifieke informatie en actuele bedragen kunt u terecht op www.europadecentraal.nl.

Bijlage 6

Staatssteun, vrijstellingsgronden en de-minimis

Staatssteun en vrijstellingsgronden

Meer informatie over staatssteun is te vinden op de website van Europa Decentraal:

[Europa Decentraal - staatssteun](#)

Indien de link niet werkt, gaat u naar:

<https://europadecentraal.nl/onderwerp/staatssteun/>

De-minimis

Meer informatie over de-minimis is te vinden op de website van Europa Decentraal:

[Europa Decentraal - de-minimis](#)

Indien de link niet werkt, gaat u naar:

<https://europadecentraal.nl/onderwerp/staatssteun/vrijstellingsmogelijkheden/de-minimis/>

De algemene **de-minimisverklaring** treft u hier aan:

[Europa Decentraal - Verklaring de-minimis](#)

Indien de link niet werkt, gaat u naar:

https://europadecentraal.nl/wp-content/uploads/2024/06/78744_EZK_de-minimisverklaring_Algemeen_TG.pdf

Rapport van bevindingen Projecten Achterhoek Visie 2030

1.	Naam project:	Grensland College 2.0	
2.	Betrokken Thematafel(s):	Onderwijs & Arbeidsmarkt	
3.	Doel/effect van het project:	Bestendigen HBO onderwijs in de Achterhoek	
4.	Looptijd van het project: (start- en einddatum)	Z.s.m.- 31 december 2026	
5.	Toetsingscriteria waaraan de aanvraag moet voldoen:		
	Criterium	Voldoet	Toelichting
	Het project levert een substantiële bijdrage aan de doelstellingen van de Achterhoek Visie 2030:	Ja	Het project levert een bijdrage aan de doelstelling Breed gekwalificeerde regio en de subdoelstellingen bestrijding krapte en talenten van de beroepsbevolking zijn benut.
	Aan welke streefwaarden van de Achterhoek Visie 2030 wordt een bijdrage geleverd?	Project raakt alle streefwaarden bij Onderwijs en Arbeidsmarkt, in het bijzonder:	
	Er is voldoende draagvlak bij de drie O's voor het project:	Ja	De aanpak binnen het project Grensland 2.0 heeft voldoende draagvlak voor de aanpak tijdens de transitie periode om te komen tot een toekomst bestendig Grensland College.
	Het project heeft voldoende regionale impact:	Ja	Vanuit deze transitie aanvraag wordt gewerkt aan toekomstbestendig HBO-onderwijs passend bij de vraag van de arbeidsmarkt.
	De begroting is sluitend:	Ja	
6.	Wordt er een bijdrage vanuit de Regio Deal Achterhoek gevraagd?	Ja	
	Zo ja, voor welke springplank?	2.2 Bestrijding Arbeidsmarktkrapte;	
	Aan welke resultaten uit het convenant Regio Deal Achterhoek II draagt het project bij?	- Het Grensland College is doorontwikkeld. - Het aantal deelnemers aan AD opleidingen is in 2028 met ten minste 20% toegenomen t.o.v. 2024.	
7.	Opmerkingen vanuit subsidieadviseur		
	--		
8.	Afstemming met andere Thematafel(s):	--	
9.	Bevindingen Thematafel		
	Het voorstel is aangepast. In deze aanvraag zijn de opmerkingen en wensen van de thematafel naar wens verwerkt. Het voorstel besproken aan de thematafel van 17 april jl. en krijgt een positief advies mee om naar de Board door te kunnen. Bevindingen van de thematafel: Met dit initiatief moet toegewerkt worden naar mede eigenaarschap van de 3O's. Hierbij hoort ook het gesprek over wat verstaat eenieder hieronder en welke consequenties heeft dat?		

	Vanuit de ondernemers Laatste kans is om de verbinding tussen MBO en HBO in de regio te kunnen maken. Denk als ondernemer ook na om eigen personeel aan te melden. Laat de marketing van grensland gedaan worden door ondernemers. Zorg dat het bekendheid krijgt via de netwerken. Vanuit de overheid Men wil goed aangehaakt zijn. Hierbij ligt zowel een taak tussen de overheid en het Grensland College als binnen de organisaties om elkaar goed op de hoogte te houden. Wens op aanscherping van het gesprek rondom mede eigenaarschap. Dit is van belang om het project te kunnen laten slagen. Vanuit het onderwijs Het Grensland College zit in een transitie deze punten worden zeker meegenomen.
--	--

Besproken in Thematafels:	Onderwijs en Arbeidsmarkt
Datum:	17 april 2025

Projectenoverzicht Regio Deal II - mei 2025

Project	Totale kosten	Ondernemers	Organisaties	Provincie	Financiering Investeringsfonds	Gemeenten	overig	Regio Deal II subsidiedeel	besluit AB/DB	restant budget regiodeal
1.1 Springplank - Gezondheid voorop										
Zorg voor Mekaar <i>(deel staat ook bij SP 2.2)</i>	535.674		267.837					267.837	16-4-2025	
Zorgcorporatie Mariënnelde	359.854					180.000		179.854	28-5-2025	
<i>Fit veur Altied 2.0 (in voorbereiding)</i>	<i>pm</i>									
Sub-totaal 1.1 Gezondheid voorop	895.528	0	267.837	0	0	180.000	0	447.691		
<i>Begroting Regio Deal II</i>								<i>2.435.000</i>		<i>1.987.309</i>
1.2 Springplank - Publieke mobiliteitsaanpak										
Sub-totaal 1.2 Publieke mobiliteitsaanpak	0	0	0	0	0	0	0	0		
<i>Begroting Regio Deal II</i>								<i>4.696.000</i>		<i>4.696.000</i>
1.3 Springplank - Bouwen naar Achterhoekse identiteit										
Sub-totaal 1.3 Bouwen naar Achterhoekse identiteit	0	0	0	0	0	0	0	0		
<i>Begroting Regio Deal II</i>								<i>860.000</i>		<i>860.000</i>
1.4 Springplank - Datagedreven Achterhoek										
Sub-totaal 1.4 Datagedreven Achterhoek	0	0	0	0	0	0	0	0		
<i>Begroting Regio Deal II</i>								<i>543.000</i>		<i>543.000</i>
2.1 Springplank - Inclusieve arbeidsmarkt										
Sub-totaal 2.1 Inclusieve arbeidsmarkt	0	0	0	0	0	0	0	0		
<i>Begroting Regio Deal II</i>								<i>2.086.000</i>		<i>2.086.000</i>
2.2 Springplank - Bestrijding arbeidsmarktkrapte										
Zorg voor Mekaar <i>(deel staat ook bij SP 1.1)</i>	500.000		250.000					250.000	16-4-2025	
Grensland College 2.0	535.173		160.000	107.586				267.587	28-5-2025	
<i>Achterhoek Traineeship (in voorbereiding)</i>	<i>pm</i>									
Sub-totaal 2.2 Bestrijding arbeidsmarktkrapte	1.035.173	0	410.000	107.586	0	0	0	517.587		
<i>Begroting Regio Deal II</i>								<i>5.288.000</i>		<i>4.770.413</i>
3.1 Springplank - Verdienvermogen breed bedrijfsleven										
<i>Tech.land (in voorbereiding)</i>	<i>pm</i>									
Sub-totaal 3.1 Verdienvermogen breed bedrijfsleven	0	0	0	0	0	0	0	0		
<i>Begroting Regio Deal II</i>								<i>1.750.000</i>		<i>1.750.000</i>

Project	Totale kosten	Ondernemers	Organisaties	Provincie	Financiering Investeringsfonds	Gemeenten	overig	Regio Deal II subsidiedeel	besluit AB/DB	restant budget regiodeal
3.2 Springplank - Biobased Achterhoek										
Sub-totaal 3.2 Biobased Achterhoek <i>Begroting Regio Deal II</i>	0	0	0	0	0	0	0	0 <i>1.170.000</i>		<i>1.170.000</i>
3.3 Springplank - Innovatieve woningbouw										
Sub-totaal 3.3 Innovatieve woningbouw <i>Begroting Regio Deal II</i>	0	0	0	0	0	0	0	0 <i>1.470.000</i>		<i>1.470.000</i>
3.4 Springplank - Slimme energiegemeenschappen										
Sub-totaal 3.4 Slimme energiegemeenschappen <i>Begroting Regio Deal II</i>	0	0	0	0	0	0	0	0 <i>1.946.000</i>		<i>1.946.000</i>
3.5 Springplank - Toekomstige landbouw en duurz. voedselsystemen Agro Innovatiemakelaar	1.336.400			1.147.400			126.000	63.000	18-12-2024	
Sub-totaal 3.5 Toekomstige landbouw en duurz. voedselsystemen <i>Begroting Regio Deal II</i>	1.336.400	0	0	1.147.400	0	0	126.000	63.000 <i>740.000</i>		<i>677.000</i>
4. Monitoring en verankering sociale innovatie										
Sub-totaal 4. Monitoring en verankering sociale innovatie <i>Begroting Regio Deal II</i>	0	0	0	0	0	0	0	0 <i>259.000</i>		<i>259.000</i>
TOTALEN (excl btw)	3.267.101	0	677.837	1.254.986	0	180.000	126.000	1.028.278		
<i>Start Regiodeal (excl btw BCF en VAT)</i>	<i>48.243.000</i>	<i>5.000.000</i>	<i>5.000.000</i>	<i>5.000.000</i>	<i>4.000.000</i>	<i>6.000.000</i>	<i>0</i>	<i>23.243.000</i>		<i>22.214.722</i>
% bijdrage (co-) financiering werkelijk	100%	0%	21%	38%	0%	6%	4%	31%		
% bijdrage (co-) financiering begroot	100%	10%	10%	10%	8%	12%	0%	48%		
							btw BCF	1.007.000		
							VAT	750.000		
							RDII incl BCF en VAT	25.000.000		

[illegible]

Verslag Algemeen Bestuur

Datum 16-04-2025
Tijd 10:00 - 11:30
Locatie De StecK (Raadhuisstraat 25, 7001 EX DOETINCHEM)
Voorzitter Mark Boumans

1 **Opening en mededelingen**

H. de Vries en A. Bronsvoort zijn verhinderd. J. Hoenderboom vervangt A. Bronsvoort. M. Maasdam meldt dat morgen bekend wordt wie voorgedragen wordt als nieuwe burgemeester van Oude IJsselstreek. Op 20 juni is de benoeming en stopt zij als waarnemer.

M. Boumans meldt dat na 20 juni besloten zal worden wie H. de Vries opvolgt in het dagelijks bestuur. Tot die tijd zal hij de portefeuille van H. de Vries overnemen.

Actie W. Stortelder

L. Dennenberg meldt dat op 19 mei een digitale toelichting voor Raadsleden is op de begroting. Er is één datum. Er komen niet zo veel mensen dus twee avonden is niet nodig.

Op 22 mei (achterhoek dag) ontmoeting Board en algemeen bestuur is L. Dennenberg voor het laatst. M. Maasdam is 28 mei voor het laatst bij het algemeen bestuur.

2 **Lobby en terugkoppeling werkbezoek Brussel.**

J. Bengevoord geeft aan dat de startbijeenkomst NPVR prima was op 3 april. We mogen tevreden zijn met de koppeling aan I&W en DG K. van de Burg. E. Ouwejan is als tweede contactpersoon vanuit EZ gekoppeld. K. van de Burg wil graag de regio in. M. Boumans bevestigt dit en geeft J. van Donk graag de credits voor het binnenhalen van I&W. Aanvankelijk was OCW aan ons gekoppeld.

J. van Oostrum geeft terug dat hij bij de werksessie van I&W was aangesloten. Samen met de P10 is er onderzoek gedaan naar mobiliteit op het platteland. De presentatie was erg technisch. Hier kunnen/moeten echt nog stappen worden gezet. M. Maasdam vult aan, we moeten alert blijven, voordat je het weet eindigt alles weer op de MIRT tafel.

J. van Oostrum was afgelopen zaterdag ook bij de midterm review van de provincie in Zutphen. Dat gaf hem ook niet veel vertrouwen in de bereikbaarheid van de Achterhoek. Er worden veel buslijnen geschrapt.

J. Bengevoord meldt terug uit het bezoek aan Brussel in opvolging van het onderzoek van Publyon. Grootste kansen liggen er voor circulair bouwen. En wat veel naar voren kwam was militaire mobiliteit. De Achterhoek komt hier niet in voor omdat onze infra niet op orde is. Dat is een nieuw haakje voor de lobby op mobiliteit.

De voorbereiding door Publyon was goed, we gaan nu kijken op welke momenten we kunnen/moeten aanhaken.

J. van Oostrum heeft behoefte om helder te hebben waar we op inzetten, wat we willen bereiken en op welke termijn. Een of twee concrete dossiers pakken en

uitproberen. Hij wil daar graag afspraken over maken in het algemeen bestuur. Ook richting EWRC. Daarbij komt ook de vraag naar voren aan welke regio's in Europa we ons kunnen verbinden.

M. Maasdam vond de analyse van Publyon erg landbouw georiënteerd. Ze mist de kansen op innovatie. Dat zou ook goed zijn om te profileren. Ze meldt terug dat ze gesprekken voert over welke kansen defensie biedt voor de Achterhoek. Waarbij ook de link naar Duitsland gelegd wordt. Ondernemers linken vooral richting Eindhoven. A. Stapelkamp geeft mee om ook te kijken naar Rheinmetall en Vliegveld Weeze.

A. Stapelkamp vraagt hoeveel we bereid zijn te investeren in Brussel. De Haagse lobby kost al moeite genoeg. J. Bengevoord antwoordt dat er nu -tijdelijk- extra capaciteit op zit in de persoon van N. Eppich. Concreet kunnen we aan de slag met circulair bouwen en kijken met welke regio we kunnen optrekken.

M. Boumans geeft aan dat we breed zullen inzetten op landbouw en innovatie, en zorgen voor draagvlak richting EWRC.

3 Project zorg voor mekaar (Regio Deal)

J. Bengevoord geeft mee dat dit niet een voorbeeld project is dat hij voor ogen had met de Regio Deal. Dit voor de toekomst. Het algemeen bestuur neemt voorts kennis van het project Zorg voor Mekaar.

4 Mobiliteitsprojecten VSD 2024 en Slim en Schoon 2025 (sectorale provinciale middelen)

Het algemeen bestuur neemt kennis van de mobiliteitsprojecten VSD 2024 en Slim en Schoon 2025.

5 Gesprek over inhoudelijke agenda en rolneming 8RHK

L. Dennenberg geeft kort de presentatie die 8 april ook is gegeven. Dit omdat een aantal AB-leden niet aanwezig kon zijn. Vanuit algemeen bestuur wordt het volgende meegegeven voor het vervolg.

- Herkenning dat we meer focus moeten aanbrengen in de inhoud (o.a. ook de ervaren bestuurlijke drukte, eerst snoeien dan bloeien)
- Inhoud is leidend, Governance volgt (eerst de inhoudelijke discussie, voordat je over Governance doorpraat)
- Centrale vraag voor de inhoud is: waar zijn we als regio écht van? Waar zit de meerwaarde? Aantal inhoudelijke noties die meegegeven zijn in dit kader:
 - Regio is van de grote hoofdpogaven van de regio (mobiliteit/infra, economie/werklocaties, arbeidsmarkt)
 - Regio is van datgene dat van nature gemeentegrens overstijgend is
- Niet te snel aan de huidige structuur van de Governance komen. Wel goed om te verkennen. Gedachte van een coöperatie geeft energie. Verwachting is dat uitwerking van een dergelijk model wel wat meer tijd vraagt
- Aandacht schenken aan gelijkwaardigheid, zeker als één partner het meest betaald
- Er zit duidelijk een knelpunt in de uitvoeringskracht regionaal, bij alle partners

➤ Verwachting 22 mei:

- Aanscherpen inhoudelijke agenda voor het goede gesprek. Kijk ook naar formuleringen die energie geven en met positieve connotaties.
- Goed om dan een slag verder te zijn zodat we inhoudelijk het goede gesprek kunnen voeren,
- Scherp maken wat wel past binnen de regio en wat niet (meer)

M. Boumans geeft aan dat het doel ook is om meer integraal en flexibeler te gaan werken.

6 Verslag van de vergadering van 5 maart 2025

Het verslag wordt vastgesteld.

7 Rondvraag en belangrijke data

Van 13- 15 oktober is de EWRC in Brussel.

M. Boumans zal, namens de burgemeesterskring, 22 mei naar Montferland gaan voor een kort woordje bij de beëdiging van A. Fellingier.

19 mei TECH.LAND partner Meeting en Diner (J. Bengevoord)

22 mei ontmoeting algemeen bestuur en Achterhoek Board (Achterhoek Dag)

11 juni 2025: Achterhoeks Lentefestival

23 juni 2025 (voorlopig): Werkbezoek minister Uitermark

2 juni BOL-overleg (Bestuurlijk overleg leefomgeving) waar Rijk en Provincie over afspraken in Ruimtelijk arrangement besluiten.

Week 7-11 juli: Werkbezoeken Tweede Kamerleden aan Gelderse regio's

Vastgesteld d.d. 28 mei 2025

Mw. W. Stortelder,
Plv. secretaris/directeur

mr. M. Boumans MBA MPM,
voorzitter